

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

27 Haziran - 3 Temmuz Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
27 HAZİRAN – 3 TEMMUZ 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	2
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
CARİ FAZLA VERME İDDİASINDAKİ MODEL ÇATIRDIYOR!	10
İHRACATÇI, İKTİDAR ELİYLE BALTALANIYOR	10
ZİNCİRLEME ÇÖKÜŞ, İFLAS, İŞSİZLİK...	11
KONUTA ÇÖZÜM MÜ, YANDAŞLARA RANT MI?	11
YERLİ VE MİLLİDEN VENEZUELA'YA...	12
TÜKENEN TARIM, ARTAN YOKSULLUK, İKAZ VEREN AÇLIK!	12
SEBZE VE MEYVEDE UCUZLUK HAYALI	13
BORÇTA İSTİKRAR	14
TÜKETİCİ GÜVENİ TARİHİN EN DÜŞÜK SEVİYESİNİ GÖRDÜ!	14
SATIN ALMA GÜCÜ AB'İN YÜZDE 36 ALTINDA	15
EK BÜTÇEDE FAİZE 89 MİLYAR LİRA DAHA... BU BİR REKOR!	16
TBMM'YE SUNULAN EK BÜTÇEDEN DAĞITIM ŞİRKETERİNE BÜYÜK KIYAK ÇIKTI...	17
OTOYOL VE KÖPRÜ GARANTİLERİNE 6,2 MİLYAR TL TUTARINDA EK ÖDENEK!	18
EK BÜTÇENİN YÜKÜ HASTANIN SIRTINDA	18
AĞAÇLARLA BİRLİKTE BÜTÇE DE KÜL OLDU	20
YOLCULUK YAPMAK İSTEYEN VATANDAŞLAR ARTAN BİLET VE AKARYAKIT FİYATLARI NEDENİYLE KARA KARA DÜŞÜNÜYOR.	21
ZONGULDAK KÖMÜR ÜRETİCİLERİ EPDK KARARLARINDAN ENDİŞELİ	22
TEDAŞ ÇARPILDI!	23
KARADENİZ DOĞALGAZİ EVLERE GELENE KADAR FATURALARA 10 KEZ ZAM GELDİ!	23
TARIMSAL GİRDİ FİYATLARI YÜZDE 117 ARTTI	24
ÇİFTÇİYE KIRMIZI MAZOT	25
GIDA GÜVENLİĞİNDE BÜYÜK TEHLİKE	25
HALKIN ORTAK TEK GÜNDEMİ VAR: GEÇİM DERDİ	26
TMO TOPRAKTAN BORÇ BİÇİYOR	27
'PAZARLIK'LA KAMU ZARARI	28
BİR AKP KLASİĞİ; AYNI İSME 43 İHALE!	28
İHALE ALMADA 'ÇÖMEZ' DEĞİL	29
İHALE KANUNU'NA BAKAN SOYLU AYARI	30
KIŞLA TALANINDAKİ ŞİRKETLERDE TANIDIK	30
MEGAKENT YAĞMALANIYOR	31
TANIDIK ŞİRKETLERE MİLYARLIK TEŞVİK!	33
YENİ STAT İHALESİ'DE, DAVET USULÜYLE 'TANIDIK' İSİME GİTTİ	35
BU İLANDA YİNE ÇOK 'ÖZEL'	35
AKP'İN MİLLET ORMANLARI PROJESİ, ORMANLARI YAPILAŞMAYA AÇIYOR	36
ENDÜSTRİ KANUNU'NDAKİ ÇED KOŞULU KALDIRILMAK İSTENİYOR	37
SARAY İTTİFAKINA PARA YETİŞMİYOR	37
HER ŞEYİ SATIYORLAR...	39
İKTİDARIN ÜÇ SİLAHI: MECLİS, YARGI, PARA	39
ÜLKE VE İŞÇİLER KAYBETTİ!	41
İKTİDARIN İŞ İNSANLARI İLE İLİŞKİSİNİN TARİFİ 'HADSİZLİK'	43
ERDOĞAN 4 YILDA 'ŞUNLA, BUNLA' UĞRAŞTI	43
YARGI FELÇ OLDU!	44
YKS, EĞİTİME BÜYÜK UYARI NİTELİĞİNDE	44
YANGINDA 'ESAS UNSUR' DA İHMAL EDİLDİ	46
DİPLOMASİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKANIN DENGELERİ!	47
ALDI YETKİYİ, GÖRDÜK ETKİYİ; KİBRİNE ESİR OLMUŞ, ÜLKEYİ YÖNETTİĞİNİ SANIYOR	48

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşdakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

27 HAZİRAN – 3 TEMMUZ 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***28 Haziran 2016'da İstanbul'daki Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali'nde, silahlı ve bombalı intihar saldırısı gerçekleştirildi.** Saldırı sonucunda, intihar saldırganları ile birlikte 45 kişi hayatını kaybetti, 239 kişi de yaralandı.

***29 Haziran Dünya Endüstriyel Tasarım Günü**

***29 Haziran 1939 günü devletin yasama organı olan 22 üyesi Türk olan 40 üyeli Hatay Devleti Millet Meclisinin aldığı karar gereği Türkiye'ye katılmış ve Hatay ili olmuştur.**

***30 Haziran Koruyucu Aile Günü**

***30 Haziran Dünya Emekliler Günü**

***1 Temmuz Kabotaj ve Deniz Bayramı** 1 Temmuz 1926'da Deniz taşımacılığına ve ticaretine ilişkin esasları düzenleyen "**Kabotaj Kanunu**" yürürlüğe girdi.

*2 Temmuz 1993’de Türkiye tarihindeki en acı olaylardan birini yaşadı. Tarihe **Sivas Katliamı** olarak geçen olayda, Sivas Madımak Oteli yakıldı. Otelde bulunan kişilerden 37’si yanarak hayatını kaybetti. Karanlık güçlerin, gerici eylemlerinden biri olarak tarihe geçti. Sivas katliamında, Yazar Asım Bezirci, Şair Behçet Sefa Aysan, Sanatçı Hasret Gültekin, Ozanlar Muhlis Akarsu ve Nesimi Çimen’inde içinde bulunduğu masum insanlar hayatını kaybetti.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Sanayi sektörünün üretimi** (madencilik + imalat sanayii + enerji) nisanda, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,76 oranında artarken, bir önceki aya göre ise değişmedi. Sanayi üretimine ilişkin göstergeler, ekonomideki ısınmanın bir önceki aya göre yavaşlarsa da geçen yılın aynı ayına göre artarak devam ettiğini gösteriyor.

• **Cari işlemler açığı:** İktidar sözcülerinin “şükranla” değerlendirdikleri Türk lirasının değerinin yarısından fazlasını kaybetmesine rağmen, cari işlemler açığı yükselmeye ve Türkiye ekonomisine ilişkin kırılganlıkları ve riskleri artırmaya devam ediyor. Türkiye’nin cari işlemler açığı nisanda, geçen yılın aynı ayına göre 1,2 milyar dolar artarak 2,7 milyar dolara kadar yükselirken, yılın ilk dört aylık dönemdeki açık 21,1 milyar dolara, nisan sonu itibariyle son bir yıllık dönemdeki açık ise 25,7 milyar dolara kadar çıktı.

• **Kısa vadeli dış borçlar:** Risk primi (CDS) son haftalarda 800’ün üzerine yapışip kalan Türkiye’nin uzun vadeli dış borçları azalırken, kısa vadeli dış borçlarında, ülke ekonomisinin dış kırılganlığını artıracak tehlikeli tırmanış devam ediyor. Türkiye’nin kısa vadeli dış borçları (orijinal vadesi bir yıldan daha kısa olanlar) bu yılın ilk dört aylık döneminde 11,6 milyar dolar artarak 133,7 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştı.

• **Merkez Bankasının, brüt rezervinde** (altın + döviz); 3 -10 Haziran günleri arasında, 227 milyon dolarlık azalış yaşandı. 10 Haziran itibariyle brüt rezerv 102,5 milyar dolara indi. Brüt rezerv geçen yılın sonuna göre ise 8,6 milyar dolar azaldı. Swap borcu dahil **net rezervi ise** 1,3 milyar dolar daha azalarak (eksi) -58,4 milyardan (eksi) -54 milyar dolarla son beş ayın en düşük noktasına indi.

• **Dış borç servisi:** Türkiye bu yıl ocak-nisan döneminde tahvil borçlanmaları da dahil toplam 17,2 milyar dolarlık uzun vadeli dış borçlanmaya giderken, yine uzun vadeli dış borç anapara ödemesi ise 15,8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Net dış borçlanma 1,4 milyar dolarda kaldı. Aynı dönemde Türkiye 4,1 milyar dolarlık da dış borç faizi ödedi.

• **Merkezi yönetim bütçesi,** mayısta ayında 143,9 milyar lira fazla verirken, yılın ilk beş aylık dönemi ise 124,6 milyar lira fazlayla sonuçlandı. Mayısta bütçe fazlasının altında vergi gelirleri tahsilatındaki yüzde 214 oranındaki artış belirleyici oldu. Yıllık yüzde 73,5 oranındaki enflasyonla açıklanamayacak düzeyde yüksek olan bu artış oranı, gerek kurumların gerekse de vatandaşların TÜİK’in açıkladığı enflasyon oranına güvenmemekte ne ölçüde haklı olduklarını da gösteriyor.

• **Kredi-mevduat:** Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endekli olması nedeniyle gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 72,8’e ulaştı. Bütçeden 21,1 milyar lira ödenen, vazgeçilen vergi ve Merkez Bankasının yaptığı ödemelerle birlikte Devlete üç aylık maliyeti 40 milyarı bulduğu tahmin edilen KKM toplam mevduatın yüzde 14’üne ulaştı.

• **Faiz oranları:** Hem döviz hem de Türk lirası cinsinden kredi notu yatırım yapılamaz seviyede bulunan Türkiye’nin risk primi (CDS) önceki hafta çıktığı 800 puanın üzerinde kalmaya devam ediyor. Türkiye, Arjantin ve savaştaki Rusya’dan sonra dünyanın riski yüksek üçüncü ülkesi. Bu gelişme hem Hazinesinin hem de diğer kamu-özel kuruluşların dış borçlanma maliyetlerini yıllık yüzde 10,5’e yaklaştırdı.

• **Tarım ürünü üretici fiyatları** mayısta bir önceki aya göre yüzde 16,18 oranında arttı. Son bir yıllık artış ise yüzde 154,97 olarak gerçekleşti.

• **İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı** son bir yılda 1 milyon 506 bin adet artarak 17 Haziran itibariyle 23 milyon 718 bine çıktı

SANAYİ ÜRETİMİ

• Sanayi sektörünün üretimi (madencilik + imalat sanayii + enerji) nisanda, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,76 oranında artarken, bir önceki aya göre ise değişmedi.

• Nisanda bir önceki aya göre madencilik üretiminde yüzde 3,36, imalat sanayi üretiminde yüzde 0,14 oranında artış yaşanırken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretimi ise yüzde 3,25 oranında daraldı.

- Yıllık olarak bakıldığında ise üretim madencilik sektöründe yüzde 7,36, imalat sanayi üretimi yüzde 11,89 arttı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretimi ise yüzde 0,4 oranında azaldı.
- Geçen yılın nisan ayına göre aramalı üretimi yüzde 8,08, dayanıklı tüketim mala ı üretimi yüzde 5,77, dayanıksız tüketim malı üretimi yüzde 18,38, enerji üretimi yüzde 2,42 ve sermaye (yatırım) malı üretimi de yüzde 2,16 oranında artış kaydetti.
- Sanayi üretimine ilişkin göstergeler, ekonomideki ısınmanın bir önceki aya göre yavaşlarsa da geçen yılın aynı ayına göre artarak devam ettiğini gösteriyor.

CARI İŞLEMLER AÇIĞI BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

- İktidar sözcülerinin “şükranla” değerlendirdikleri Türk lirasının değerinin yarısından fazlasını kaybetmesine rağmen, cari işlemler açığı yükselmeye ve Türkiye ekonomisine ilişkin kırılganlıkları ve riskleri artırmaya devam ediyor.
- Türkiye’nin cari işlemler açığı nisanda, geçen yılın aynı ayına göre 1,2 milyar dolar artarak 2,7 milyar dolara kadar yükselirken, yılın ilk dört aylık dönemdeki açık 21,1 milyar dolara, nisan sonu itibarıyla son bir yıllık dönemdeki açık ise 25,7 milyar dolara kadar çıktı.
- **Oysa, bilimsellikten çok Recep Tayyip Erdoğan’ın “hezeyanlarıyla” uygulanan “sözde ekonomik programın” en önemli hedeflerinden biri Türkiye’nin cari işlemler fazlası vererek enflasyonu düşürmeye dayanıyordu. Haziran ayı itibarıyla hem cari işlemler açığı hem de enflasyon yükselmeye devam ediyor.**
- İktidar, yükselen cari işlemler açığını “enerji hariç cari işlemler fazlası veriyoruz” argümanı ile savunmaya çalışıyor. Ancak açığın, enerji ithalatı ya da başka bir nedenle veriliyor olması sonucu değiştirmiyor. TL’yi değersiz kılip, Türkiye’yi ucuz emek ülkesi haline getirerek daha fazla ihracat yapma fikrinin, eninde sonunda başta enerji olmak üzere (ki Türkiye enerji açısından dünyanın ithalata en fazla bağımlı birkaç ülkesinden biridir) ithalatı artırarak cari işlemler açığını büyüteceği zamanında söylenmişti.
- Ayrıca ihracat fiyatlarını, ithalat fiyatları kadar artıramayan Türkiye gibi ülkelerin, pahalı fiyatlarla ithal ettiği girdilerle (enerji, hammadde v.b) ürettiği ürünleri daha ucuza ihraç etmek gibi bir şanssızlığı da hesaba katılmıyordu.
- Türkiye’nin 10,7 milyar dolar dış ticaret açığı verdiği mayıs ayında cari işlemler açığının da aylık bazda 5 milyar doları aştığı tahmin ediliyor.
- Türkiye’nin 21,1 milyar dolarlık cari işlemler açığı verdiği ocak-nisan döneminde Türkiye’ye borçlanma ve sermaye hareketleri yoluyla gelen net finansman ise 4,9 milyar dolarda kaldı.
- Dolayısıyla Türkiye bu dönemde net 16,2 milyar dolarlık finansman açığı verdi. Açığın finansmanının 11,8 milyar dolarının nasıl sağlandığı ödemeler dengesi istatistiklerini hazırlayan birimler tarafından belirlenmiyor. (Net hata ve noksan) 4,4 milyar dolarlık kısmının ise resmi rezervlerden karşılandığı hesaplanıyor.

KISA VADELİ DİŞ BORÇLAR YÜKSELİYOR

- Risk primi (CDS) son haftalarda 800’ün üzerine yapışıp kalan Türkiye’nin uzun vadeli dış borçları azalırken, kısa vadeli dış borçlarında, ülke ekonomisinin dış kırılganlığını artıracak tehlikeli tırmanış devam ediyor.
- Türkiye’nin kısa vadeli dış borçları (orijinal vadesi bir yıldan daha kısa olanlar) bu yılın ilk dört aylık döneminde 11,6 milyar dolar artarak 133,7 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştı.
- Döviz rezervini swap borçlanmalarıyla makyajlamaya çalışan Merkez Bankası da dahil bütün kesimlerin kısa vadeli dış borcunda artış yaşandı.
- Kamu bankalarının kısa vadeli borçları 3,4 milyar dolar, Merkez Bankasınınki 2,3 milyar dolar, özel sektörünki ise 6 milyar dolar arttı.
- **12 Ay İçinde Ödenecek Borç:** Orijinal vadesine bakılmaksızın, gelecek 12 aylık dönemde geri ödemesi yapılması gereken dış borç miktarı ise 182,4 milyar dolar olarak açıklandı.
- **Türkiye’nin gelecek 12 aylık dönemde en az 40 milyar dolarlık bir cari işlemler açığını da finanse etmek zorunda kalacağı dikkate alındığında, gelecek 1 yıllık dönemde en az 240 milyar dolarlık bir dış finansman ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor.**
- **Özel Sektörün Uzun Vadeli Borcu Azalıyor:** Türkiye’nin içerisinde bulunduğu kriz ortamı nedeniyle, kamuda olduğu gibi dış borçlanması oldukça pahalı hale gelen özel sektör uzun vadeli dış borçları ise azalıyor.

• Sektörün uzun vadeli borçları bu yılın ilk dört aylık döneminde 5,5 milyar dolar azalarak 156 milyar dolar gerileri. Ancak kısa vadeli dış borçlar arttığı için sektörün toplam dış borcu 425 milyon dolarlık artışla 235,7 milyar dolara yükseldi.

MERKEZ BANKASININ BRÜT REZERVİ DE NET REZERVİ DE AZALIYOR

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervinde (altın + döviz); 3 -10 Haziran günleri arasında, 227 milyon dolarlık azalış yaşandı. **10 Haziran itibariyle brüt rezerv 102,5 milyar dolara indi. Brüt rezerv geçen yılın sonuna göre ise 8,6 milyar dolar azaldı.**
- **Brüt rezervin 60,8 milyar doları döviz, 41,7 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor.**
- Merkez Bankasının **swap borçları dahil toplam döviz ve altın borçları** 10 Haziranda önceki haftaya göre 783 milyon dolar artarak **168,4 milyar dolar oldu.**
- Türkiye'deki bankalar ile Katar, Çin, BAE gibi ülkelerden aldığı swap borçları 62,2 milyar dolar olan Merkez Bankasının, bu swap borcu dahil **net rezervi ise 1,3 milyar dolar daha azalarak (eksi) -58,4 milyardan (eksi) -54 milyar dolarla son beş ayın en düşük noktasına indi.**
- Swap borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 10 Haziran itibariyle yüzde 60,7 oldu.
- **Gelen Paraya Rağmen Rezerv Azaldı:** KKM nedeniyle satın alınan ve 30 milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilen döviz, ihracatçıların son haftalarda yüzde 40'a çıkarılan ihracat gelirlerini Merkez Bankası'na satma zorunluluğuna, Hazine'nin (tahvil ihracıyla toplam 5,3 milyar dolar) ve Merkez Bankasının (BAE ile Ocak 2022'de yapılan 4,7 milyar dolarlık swap anlaşması) dış borçlanmalarına, reeskont kredilerinden gelen 10,4 milyar dolara (Aralık 2021-Mayıs 2022) rağmen, Merkez Bankasının hem brüt rezervi hem de her iki tanıma göre de net rezervi kur korumalı mevduat uygulamasından önceki seviyesinin altında.

Kur Korumalı Mevduat Sonrası Döviz Rezervi, Döviz Mevduatları ve Kur Korumalı Mevduatlar (Milyar Dolar)					
	17 Aralık 21	31 Aralık 22	6 May 22	10 Haz. 22	Fark (17 Aralık- 3 Haziran)
Brüt Rezerv	116,9	111,2	107,7	102,5	-14,4
Swap Dahil Net Rez.	12,2	8,3	15,0	8,2	-4,0
Swap Borcu	58,9	64,7	63,3	62,2	3,3
Swap Hariç Net Rez.	-46,7	-56,4	-48,3	-54,0	-7,3

- Kur korumalı mevduat uygulaması başlamadan önceki son cuma günü (17 Aralık 2021) Merkez Bankasının brüt rezervi 116,5 milyar dolardı. Brüt rezerv 17 Aralık – 10 Haziran arasında 14,4 milyar dolar azalarak 102,5 milyar dolara geriledi.
- Bankanın swap borçları dahil net rezervi (Kamu mevduatı yükümlülük sayılmadığında) 17 Aralık 2021 – 10 Haziran 2022 arasında 4 milyar dolar azaldı ve 12,2 milyar dolardan 8,2 milyar dolara düştü.
- Hem brüt hem de swap borçları dahil net rezervdeki azalma swap borçlarındaki (3,3 milyar dolar) artışa rağmen yaşandı. Swap borları 58,9 milyardan 62,2 milyar dolara çıktı.
- Swap borçları da hariç tutulduğunda bankanın net rezervi ise 17 Aralıkta -46,7 milyar dolar düzeyindeydi. 10 Haziran itibariyle ise -54 milyar dolara indi. Eksi durumdaki swap borçları hariç net rezerv iki tarih arasında (17 Aralık 2021 – 10 Haziran 2022) 7,3 milyar dola daha azaldı.

DIŞ BORÇLANMA VE DIŞ BORÇ FAİZ ÖDEMELERİ

- Türkiye bu yıl ocak-nisan döneminde tahvil borçlanmaları da dahil toplam 17,2 milyar dolarlık uzun vadeli dış borçlanmaya giderken, yine uzun vadeli dış borç anapara ödemesi ise 15,8 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- Net dış borçlanma 1,4 milyar dolarda kaldı.
- Aynı dönemde Türkiye 4,1 milyar dolarlık da dış borç faizi ödedi. Dolayısıyla kısa vadeli dış borç anapara ödemeleri hariç Türkiye bu dönemde 20 milyar dolarlık bir dış borç servisi gerçekleştirdi.
- Türkiye AKP iktidarı döneminde toplam 1,2 trilyon dolarlık dış borçlanmaya giderken, bu borçlar için aynı dönemde yapılan anapara geri ödemesi ise 901 milyar dolar oldu. Dolayısıyla Türkiye bu dönemde uzun vadeli olarak 277,2 milyar dolarlık net dış borçlanma gerçekleştirdi.

- Türkiye'nin AKP iktidarı döneminde dış borçlar için dışarıya ödediği faiz ise Nisan 2022 itibariyle 200,7 milyar dolara ulaştı. Bu ödemenin 93 milyar dolarını Devlet, 108 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.

SICAP PARA: YABANCILARIN ÇIKIŞI SÜRÜYOR

- Son yıllarda uygulanan yanlış ekonomik ve siyasi politikalar yüzünden Türkiye'den çıkan ancak geçen hafta BDDK'nın "tahsisli swap imkanı" tanınarak yeniden Türkiye'ye çekmeye çalıştığı yabancı portföy yatırımcıları geçen hafta da hisse senedi ve tahvil piyasalarından net 394 milyon dolarlık satış yaptılar.
- Yabancılar, kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 10 Haziran 2022 günleri arasında net olarak 4,5 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı satarak Türkiye'den çıktılar.
- Türk bankalarına swap yoluyla borç vermeyip aksine borç alan yabancı bankaların Türkiye'deki bankalara olan swap borçları ise 5,2 milyar dolara yükseldi. Yabancı bankaların **yıl başından bu yana swap borçlanmaları/borç vermeleri nedeniyle Türkiye'den net çıkış 8,6 milyar doları buldu.**
- Yabancıların 1 Ocak- 10 Haziran döneminde hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, kur ve fiyat hareketlerinden **arındırılmamış** olarak 12,4 milyar dolar azalarak **42,3 milyar dolara** geriledi.
- Yabancı yatırımcıların 10 Haziran itibariyle portföyleri, 15,8 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 2,7 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıdı ve repo, 29 milyar dolarlık döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.

BÜTÇEDE YÜKSEK ENFLASYON VE İTHALAT İZİ

- Merkezi yönetim bütçesi, mayısta ayında 143,9 milyar lira fazla verirken, yılın ilk beş aylık dönemi ise 124,6 milyar lira fazlayla sonuçlandı.
- Mayısta bütçe fazlasının altında vergi gelirleri tahsilatındaki yüzde 214 oranındaki artış belirleyici oldu. Yıllık yüzde 73,5 oranındaki enflasyonla açıklanamayacak düzeyde yüksek olan bu artış oranı, gerek kurumların gerekse de vatandaşların TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına güvenmemekte ne ölçüde haklı olduklarını da gösteriyor.
- Ocak-Mayıs döneminde bütçe gelirleri yüzde 99,9 oranında artarak 1,1 trilyon liraya yükselmesine karşılık bütçe harcamalarındaki artışın yüzde 74,5'te kalması belirleyici oldu.
- Bütçe gelirlerinde bu dönemdeki artışın altında ise mayısta gerçekleştirilen geçici kurumlar vergi tahsilatı ile ithalattan alınan vergilerdeki yüksek oranlı büyümeler etkili oldu. Bu nedenlerle vergi gelirlerinde geçen yıla göre yüzde 101 oranında artış oldu.
- Kurumlar vergisi tahsilatı geçen yıla göre yüzde 282 oranında artarak 68 milyar liradan 259 milyar liraya çıkarken, ithalattan alınan vergiler ise yüzde 124 oranında artarak 101,3 milyardan 226,8 milyar liraya kadar yükseldi. Dahilde alınan mal ve hizmet vergileri (ÖTV ve KDV, BSMV, ÖİV, dijital hizmet vergisi) yüzde 59 oranında artarak 139 milyardan 220 milyar liraya yükseldi.
- Kurumlar vergisi tahsilatındaki bu yüksek artışın altında büyük ölçüde bankacılık sisteminin yüksek oranlarda kar elde etmesi yatıyor. Faizinin büyük bölümünü Devletin ödediği kur korumalı mevduat ve Merkez Bankasından ucuza aldıkları parayı daha yüksek oranlarda faizlerle plase eden bankacılık sektörünün bu yıl rekoru kırıyor.
- Ocak-mayıs döneminde vergi gelirlerinin 388,5 milyar liralık kısmını dolaysız, 492 milyar liralık kısmını da dolaylı vergiler oluşturdu. Dolaysız vergiler yüzde 146,2, dolaylı vergiler ise yüzde 85,3 oranında arttı.
- Bütçe giderleri içerisinde bu yıl en yüksek oranda artan kalemlerin başında geçen yıla göre 5 kat artan borç verme kalemi gelirken, mal ve hizmet alım harcamalarında ise yüzde 114,1 oranında artış oldu. Personel giderleri ise yüzde 50 oranında arttı.

BÜTÇEDEN YAPILAN FAİZ ÖDEMELERİ

- Ocak-mayıs döneminde bütçeden iç ve dış borç faizleri için toplam 121,9 milyar lira ödendi. Ancak bu rakama kur korumalı mevduat için mevduat sahiplerine yapılan ödemeler dahil bulunmuyor. 21,1 milyar lirayı bulan bu ödeme de dahil edilince ilk beş ayda bütçenin faiz yükü 143 milyar lirayı buluyor.
- AKP döneminde bütçeden yapılan faiz ödemeleri 1 trilyon 390 milyar liraya ulaştı.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 3-10 Haziran haftasında, döviz kurunun döviz mevduatlarının TL karşılığını artırmamasının da büyük etkisiyle 142,8 milyar lira artarak 6,82 trilyon liraya yükseldi.
- BDDK'nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 49,8 oranında genişledi. Ancak bu artışın neredeyse tamamı kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı. KKM hariç tutulduğunda TL mevduatlarda yıl başından bu yana sadece yüzde 8 oranında artış oldu. Bu oranlar KKM'nin Türkiye'deki dolarizasyonu nasıl hızlandırıp, Türk lirası mevduatları da dolarize ederek tehlikeli bir noktaya çıkardığını açıkça gösteriyor.
- Döviz mevduatlarının 2 milyar dolar azalarak 236,1 milyar dolara gerilediği 10 Haziran itibarıyla, kur korumalı mevduatlar 963 milyar lira, KKM hariç TL mevduatlar ise 1,85 trilyon lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar için 58,7'ye çıktı**.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 62,4 oldu.**
- *Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endeksli olması nedeniyle **gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 72,8'e ulaştı**.*
- **KKM'nin Maliyeti 40 Milyarı Geçti:** 10 Haziran 2022 tarihli verilere göre bankalardaki mevduatın yüzde 14'ü kur korumalı mevduat olarak Merkez Bankası ve Hazine'nin garantisine sığınmış bulunuyor. Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Mayıs günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 21,1 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının da dövizden dönenler için 23 Mart- 8 Nisan arasında 1,6 milyar lira kur garantisi ödediği açıklandı. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da mayıs sonuna kadar 10 milyar lira KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.
- Şubat ayında döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 10,1 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin ilk üç ayda kamuya toplam maliyeti 41 milyar lirayı geçtiği tahmin ediliyor.
- **KKM'nin Üç Aylık Faizi:** Mart ayında (17 Mart) açılan ve geçen hafta (17 Haziran) vadesi dolan kur korumalı mevduatların üç aylık net getirisi yüzde 18,1 oldu. Merkez Bankasının her gün bu amaçla saat 11.00'de açıkladığı dolar kuru üzerinden yapılan hesaplama göre 17 Martta 14,67 TL olan kur üzerinden 1 milyon lira yatıran bir tasarruf sahibi kurun 17,32 liraya kadar yükselmesi nedeniyle parasını vadesinde 1 milyon 180 bin lira olarak geri aldı. Faiz olarak aldığı 180 bin liranın sadece 35 bin lirasını banka öderken, geri kalan 145 bin lirayı ise Devlet (Hazine ya da Merkez Bankası) ödedi.

Krediler

- Kredi stoku 3 -10 Haziran günleri arasında, kur artışının da etkisiyle 123,2 milyar lira artarak 6,3 trilyon liraya yaklaştı. TL krediler 66,9 milyar lira artarken, döviz kredilerin TL karşılığında kur yüzünden 56 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 1,6 milyar dolara azalarak 148,7 milyar dolara geriledi.
- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 27,6 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 31,6 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 5 oranında azalma oldu.*
- Aynı dönemde enflasyonun yüzde 35,64 (ocak-mayıs) olduğu dikkate alındığında TL kredilerde reel olarak derin bir azalma olduğu gözleniyor. Döviz kredilerinde ise 8 milyar dolara yakın bir daralma yaşanıyor.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise son hafta 192 milyon lira artarak 163,5 milyar lira oldu.

VATANDAŞ HIZLA BORÇLANIYOR

- Gelirleri ve tasarrufları enflasyon karşısında eriyen vatandaşlar, gelirlerinin yetmediği zorunlu harcama ve borç ödemelerini yapabilmek için hızla borçlanıyorlar. Son beş haftada (6 Mayıs -10 Haziran arasında) vatandaşların borçlarında 86 milyar liralık artış yaşandı.
- **BDDK, vatandaşların daha fazla kredi kullanımını önlemek için vadeleri kısaltma kararı aldı. Bu arada, kredi faizlerinin enflasyonun oldukça altında kalması da vatandaşların borçlanmalarını artırıyor.**

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 10 Haziran itibariyle 1 trilyon 201 milyar liraya yükseldi.
- Vatandaşların bu borcunun 925 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 276 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 12,3 milyar, kredi kartı borçlarında ise 4,2 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları ise 28,1 milyar lira düzeyine çıktı. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 32,9 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 261 milyar lira düzeyinde seyrediyor.
- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 175 milyar liralık, toplam borçlarında ise 178 milyar liralık bir artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI: TÜRKİYE'NİN RISK PRİMİ HAFTA İÇİNDE 800'ÜN ÜZERİNDE

- Hem döviz hem de Türk lirası cinsinden kredi notu yatırım yapılamaz seviyede bulunan Türkiye'nin risk primi (CDS) önceki hafta çıktığı 800 puanın üzerinde kalmaya devam ediyor. Türkiye, Arjantin ve savaşta Rusya'dan sonra dünyanın riski yüksek üçüncü ülkesi. Bu gelişme hem Hazinesinin hem de diğer kamu-özel kuruluşların dış borçlanma maliyetlerini yıllık yüzde 10,5'e yaklaştırdı.

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 10 Haziran itibariyle bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 16,08 oldu. (Ancak kur korumalı mevduat nedeniyle bu oran gerçek durumu yansıtmıyor. Geçen hafta vadesi dolan üç ay vadeli kur korumalı mevduatın üç aylık dönem faizi, Devletin ödediği kur farkıyla birlikte yüzde 18 oldu. Bu düzeydeki üç aylık bir faizin yıllık bileşiği ise yüzde 80 aşıyor)
- Merkez Bankasına göre, tüketici kredilerinin ortalama (ihtiyaç + taşıt + konut) faizi 0,74 puan artarak yüzde 27,36'ya çıktığı 10 Haziran'da ticari kredi faizleri ise 1 puandan fazla artarak yüzde 24,71 oldu. Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini yüzde 30,65, taşıt kredisini yüzde 25,03, konut kredisini ise yüzde 17,92 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- Dolar cinsinden ticari kredi faizi 6,69'a, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 5,85'e çıktı.

İç Borçlanma Faizi

- Hazinesinin enflasyona endeksli olarak borçlanmaya ağırlık verdiği bu dönemde iki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 10 Haziranda yüzde 23,71 olan faizi 17 Haziranda yüzde 24,27'ye çıktı.
- Beş yıl vadelinin 1,15 puan azalarak yüzde 23,22'ye, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise 1,59 puan azalarak yüzde 18,71 oldu. **Merkez Bankasının, bankalara yabancı para mevduat karşılığında tutmak zorunda oldukları Devlet tahvilleri için en az 5 yıl vadeli sabit faizli olma koşulu getirmesi uzun vadeli tahvillere talebi artırdığı için faiz oranlarını düşürdü.**

Risk Primi (CDS) 800'ün Üzerine Yapıştı

- Türkiye'nin risk primi geçen hafta içinde 850 puanın da üzerine de çıktı. Bu nedenle de Hazinesinin dış borçlanma tahvillerinin faizi de hızla yükseldi. Dolar cinsinden 5 yıl vadeli Eurobondlarının yıllık faizi geçen hafta yüzde 10,45'e kadar tırmandı.
- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası- 5 yıl vadeli*) ise 16 Haziran itibariyle **bir önceki haftaya göre** yüzde 5,75 oranında artarak **818,59** oldu.

TARIM ÜRÜNÜ ÜRETİCİ FİYATLARI

- Tarım ürünü üretici fiyatları mayısta bir önceki aya göre yüzde 16,18 oranında arttı. Son bir yıllık artış ise yüzde 154,97 olarak gerçekleşti.
- Tarım ürünlerinin daha önceki adlandırmasıyla "tarla fiyatları"nın yüzde 16,18 oranında arttığı mayısta TÜİK Türkiye'deki gıda fiyatları artışını ise yüzde 1,6 olarak açıklamıştı.
- Tarım ürünü üretici fiyatlarında bu yılın ilk beş aylık döneminde ise yüzde 100 oranında artış oldu.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru yüzde 1,24 oranında artarak 17,29 TL'ye, Euro kuru yüzde 0,6 artarak 18,21 TL'ye yükselirken, dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 33,2, Euro kurunda yüzde 24 oranında artış oldu.
- 10 Haziran itibariyle ortalama dolar kuru (1 Ocak- 17 Haziran 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 65,2 oranında artarak 14,68 TL'ye çıktı. Buna göre Türk lirası bugünden başlayarak yıl sonuna kadar hiç değer kaybetmese bile 2021 yılı ortalamasına göre yüzde 40 oranında değer kaybetmiş olacak.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 0,6 oranında azalırken, geçen yılın sonuna göre ise yüzde 31,5 oranında artarak 1.023,96 lira oldu.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 0,4 oranında düştü. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 36,8 oldu.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,7 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 17 Haziran günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 4 milyon 396 bin yeni dosya geldi. 3 milyon 248 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 30,1 oranında arttı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 506 bin adet artarak 17 Haziran itibariyle 23 milyon 718 bine çıktı.

KONUTTA SATIŞLAR DA FİYATLAR DA ARTIYOR

- Merkez Bankasının verilerine göre Türkiye genelinde konut satış fiyatları nisanda bir önceki aya göre yüzde 10,2, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 127 oranında arttı. Enflasyondan arındırıldığında (reel olarak) ise yüzde 34,9 oranında artış oldu.
- Metrekare başına konut birim fiyatı ise yüzde 150,4 oranında artarak 10 bin 575 liraya çıktı. Bu rakam İstanbul için 17 bin 305 lira. Ankara için 7 bin 555 lira ve İzmir için de 12 bin 248 lira olarak hesaplandı.
- TÜİK'e göre ise konut satışları mayısta yüzde 107,5 oranında artarak 122 bini geçerken, bu yıl ocak-mayıs döneminde satılan konut sayısı ise yüzde 37,7 oranında artarak 575 bin 889'a çıktı. Bu dönemde ipotekli (kredili) satışlarda yüzde 72,3, diğer satışlarda da yüzde 30,2 oranında artış oldu.
- Konut alana vatandaşlık verilen Türkiye'de, ocak-mayıs döneminde yabancılara satılan konut sayısı ise yüzde 69,9 oranında artarak 27 bin 48'e ulaştı.

ACILIP KAPANAN ESNAF VE ŞİRKET SAYILARI

- TOBB'un verilerine göre ocak-mayıs döneminde yeni kurulan şirket sayısı geçen yıla göre yüzde 10,4 oranında artarak 62 bin 839'a yükselirken, kapanan ve tasfiye edilen şirket sayısı ise yüzde 25 artarak 25 bin 141'e yükseldi.
- TOBB, kapanan şirket sayısındaki artışın daha yüksek gerçekleşmesini, şirketlerin tasfiye ve kapanma süresinin altı aydan üç aya indirilmesi olduğunu ileri sürüyor.
- TESK'in verilerine göre ise bu yıl ocak-mayıs döneminde toplam 124 bin 500 yeni esnaf, esnaf siciline kaydoldu. 47 bin 128 esnaf ise kapandı. Yeni açılan esnaf sayısında yüzde 4,3, kapananlarda ise yüzde 17,7 oranında artış yaşandı.

OTOMOBİLDE ÜRETİMDE SATIŞLAR DA AZALDI

- Türkiye'nin otomobil üretimi bu yıl ocak-mayıs döneminde geçen yıla göre yüzde 16,2 oranında azalarak 296 bin 362'ye gerilerken, yurt içi otomobil satışları da (yerli ve ithal) yüzde 13,6 oranında azalarak 214 bin 148'e düştü. Bu dönemde iç piyasada satılan yerli otomobil sayısında yüzde 19, ithal otomobil sayısında ise yüzde 10 oranında düşüş yaşandı.
- Türkiye'nin ihraç ettiği otomobil sayısı da yüzde 16 azalarak 215 bin 892'ye geriledi.

ELEKTRİK ÜRETİMİ

- Türkiye'nin bu yıl ocak-mayıs dönemindeki elektrik üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,3, tüketimi ise yüzde 3,1 oranında arttı.

- 132,7 milyar kilovatsaatlik üretime karşılık, kayıp ve kaçaklar da dahil toplam 132,9 milyon kilovatsaat tüketim gerçekleşti. Bu dönemde 1,8 milyon kilovatsaat elektrik ihraç eden Türkiye 2 milyon kilovatsaat de ithalat gerçekleştirdi.

CARI FAZLA VERME İDDİASINDAKİ MODEL ÇATIRDIYOR!

Nisan ayında aylık cari açık 2,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Ocak-Nisan dönemi 4 aylık cari açık 21 milyar dolara, yıllık açık 25,7 milyar dolara yükseldi. İktidarın uyguladığı cari fazla verme iddiasındaki ekonomik model, kaynağı belirsiz milyarlarca dolarlık döviz girişlerine rağmen çatırıyor!

Merkez Bankası'nın açıkladığı nisan ayı ödemeler dengesi rakamları, cari açık riskinin büyüyerek devam ettiğini, ödemeler dengesi bilançosundaki bozulmanın hızlandığını ortaya koydu. Cari açık, nisanda geçen yılın aynı ayına göre 1 milyar 222 milyon dolar artarak 2 milyar 737 milyon dolara çıktı. Ocak-Nisan dönemi dört aylık cari açık 21 milyar 73 milyon dolar oldu. 2021'in ilk 4 ayında 9 milyar 59 milyon dolar açık verildiği anımsandığında, nisan sonunda gerçekleşen 21 milyar dolarlık cari açık tutarı geçen yılın yaklaşık 2,5 katı. Nisan itibarıyla 12 aylık cari işlemler açığı 25 milyar 710 milyon dolara yükseldi. Cari açıktaki artışa karşılık, kaynağı belirsiz döviz giriş-çıkışlarını gösteren net hata noksan kaleminde yaşanan gelişme dikkat çekiyor. Nisan ayında 4 milyar 508 milyon dolar fazla veren net hata noksan kaleminde ocak-nisan döneminde dört ayda gerçekleşen kaynağı belirsiz döviz girişlerinin toplamı 11 milyar 751 milyon dolar. Nisan ayında 2,7 milyarlık cari açığa karşılık 4,5 milyar dolarlık kaynağı belirsiz döviz girişi sayesinde cari açığın finansmanında daha vahim bir noktaya gelmesi ve kurların daha hızlı yükselmesi önlenmiş. Öyle ki, geçen yılın aralık ayı sonunda 13,7 milyar dolar olan cari açık, dört ayda yüzde 90'ı aşan artışla 25,7 milyar dolara fırladı.

✓ Kaynağı belirsiz 11,7 milyar dolarlık döviz girişi olmasaydı muhtemelen bu tutar dört ayda 35 milyar doların da üzerine çıkacaktı.

Türkiye'nin uluslararası piyasalardaki kredi iflas risk primumu (CDS) geçen hafta 900 puanı aştı. 2008'deki küresel finansal krizde bile 242 idi. 2011'de AB müzakereleri, İstanbul Sözleşmesi imza törenine ev sahipliği vb. adımlarla 164 puana kadar gerilemişti. Hazine ve özel sektör, çok düşük maliyetlerle dış kaynak bulabiliyordu. 2018'de tek adam yönetimiyle hızla 264 puana yükselen CDS, o günden bu yana sürekli artıyor.

✓ Son olarak haziran başında 842'ye yükseldi ve şimdi de 870-900 arasındaki düzeyiyle dünyada risk sıralamasında en başlarda.

✓ Bunun sonucunda hazinenin uluslararası piyasalardan döviz borçlanma faizi yüzde 11,5-12,5 düzeyine çıktı.

Küresel piyasalarda bile 'tefecî faizi' olarak nitelendirilen bu oranlarla yurt dışından döviz borçlanmasına gitmek olanaksız. **Şayet iktidar bu faizlerle döviz borçlanması yaparsa bu ekonomik intihar olur!**

İHRACATÇI, İKTİDAR ELİYLE BALTALANIYOR

İhracatçının dövizinin yüzde 40'ına el koyan iktidar, 13 Haziran'da aldığı vahim bir kararla ihracatçılara düşük faizli reeskont kredisinden yararlanabilmeleri için döviz gelirinin yüzde 30'unu bankaya satma ve en az bir ay döviz almama taahhüdünde bulunma şartı getirdi. İhracatçı, dövizinin yüzde 70'ini bloke eden bu adımlarla bizzat iktidar eliyle baltalanıyor! Karaborsadan döviz bulmaya mahkûm ediliyor!

Ülkenin döviz rezervlerini sıfırlayan ve Merkez Bankası (MB) kasasını boşaltan iktidar, peş peşe aldığı kararlarla ihracatçının dövizine el koyma hamlelerine bir yenisini ekledi. Yılbaşında ihracatçının yurda getirdiği dövizin yüzde 25'ine el koyarak, Merkez Bankası'na satma zorunluluğu getiren kararın ardından nisanda bu oran yüzde 40'a yükseltildi. Yapılan son değişiklikle, ihracatçılara kullanılan reeskont kredisinin faizi vadesine göre, yürürlükteki yüzde 14 Merkez Bankası Politika Faizinin 1-3 puan altında olacak. Krediyi almak isteyen ihracatçı, ihracat bedeli döviz varlığının yüzde 30'unu bankaya satarak bozduracak ve en az bir ay süreyle döviz satın almayacağını taahhüt edecek.

✓ Nisandan bu yana döviz gelirinin yüzde 40'ına el konulan ihracatçı, şimdi de ucuz kredi alabilmek için döviz gelirinin yüzde 30'unu daha bozdurarak, döviz varlığının yüzde 70'ini kullanamaz hale gelecek.

✓ İhracata dönük üretimde yüzde 70-90 arasında ithalata bağımlı olan, döviz ödemek zorundaki **ihracatçıyı soluksuz bırakacak bu yanlışın hemen dönülmesi gerek.**

Aksi halde ülke ekonomisine en önemli döviz girdisini sağlayan ihracatçılar, üretim yapabilmek için kazandıkları dövizin yüzde 70'ini kullanamayınca, ihracata dönük üretimi sürdürmek, aldıkları siparişleri yerine getirmek için bankalar dışında serbest piyasadan, karaborsadan, tefeciden döviz temin etmek zorunda kalacak. Serbest

piyasada, karaborsa döviz talebinin oluşması yeni kur artışlarını tetikleyecek. Kazandığı dövizin yüzde 70'ini kullanamayan ihracatçı, döviz kazancını ülkeye getirmektense yurt dışında açacağı bir banka hesabında tutmaya yönelecektir. Bu zorlayıcı adımlar, ihracatçıları uygulamayı delmeye zorlayacaktır.

Kaldı ki dövizinin yüzde 30'unu bankaya satıp bir ay döviz almama taahhüdünde bulunan ihracatçı, bir ay sonra aynı döviz alabilmek için daha yüksek kurdan ödeme yapması durumunda kur farkı zararını üstlenmek zorunda kalacak. Bu kararlar, siparişleri zamanında yerine getirmeme ya da fiyat artırmaya mecbur kalan ihracatçılarımızın pazar kaybına zemin hazırlayacaktır. Döviz ve faizde yaptığı yanlışların bedelini ihracatçıya, sanayiciye ödeten **iktidar, daha ağır bedelleri ise tüm ülke ekonomisine ödetmektedir!**

ZİNCİRLEME ÇÖKÜŞ, İFLAS, İŞSİZLİK...

Kapanan, faaliyetini sonlandıran şirketlerin sayısında yüzde 300'e yaklaşan artış, büyük iflas furyasının ve işsizlikte artış fırtınasının habercisi. Her kapanan şirket aynı zamanda 'yeni işsizler' demektir. Yabancı ortaklı-sermayeli şirket kuruluşlarında Rusların ve İranlıların öne çıkması dikkat çekicidir!

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) her ay açıkladığı 'Açılan-Kapanan Şirket İstatistikleri' Mayıs 2022 rakamları, ülkemizde büyük bir iflas fırtınasının yaşandığını, faaliyetine son veren, kapısına kilit vuran işletmelerin patlama noktasına geldiğini gösterdi.

✓ Bir yılda yeni kurulanların iki buçuk katı düzeyinde şirket kapanırken, bu yılın ocak-mayıs döneminde kapanan şirket sayısı ise geçen yılın aynı döneminin 4,5 katı!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçen hafta yeni ekonomi modelini ve ekonominin içine sürüklendiği ağır kriz tablosunu eleştirerek, iktidara ekonomiyi 'akıl ve bilimle yönetme, akademisyenlerden, liyakatli teknisyenlerden destek alma' çağrısı yapan TÜSiAD'ı hadsizlikle itham ederken, TOBB'un açıkladığı rakamlar bu çağrılarının haklılığını ve doğruluğunu teyit etti. Mayıs ayında kurulan şirket sayısı aylık yüzde 12,2 azalırken, geçen yılın aynı ayına göre bir yılda yüzde 110,7 artış gösterdi. Buna karşılık kapanan şirketlerin sayısı aylık bazda yüzde 7,5 azalırken yıllık olarak yüzde 259,7 arttı. Bu yılın ocak-mayıs döneminde beş ayda yeni kurulan şirket sayısındaki artış geçen yılın ilk beş aylık dönemine kıyasla yüzde 16,7 olurken, aynı dönemde kapanan şirketlerdeki artış yüzde 74 oldu. Ocak-mayıs arasında yeni açılan şirketlerin yaklaşık 4,5 katı düzeyinde şirket, işletme kapanmış.

✓ Bu iflas ve kilit vurma kasırgasının yansımaları önümüzdeki aylarda ekonomik daralma, binlerce yeni işsiz ve daha ağır bir yoksulluk tablosuyla göreceğiz.

Mayısta kapanan şirketlerin ve kooperatiflerin 708'inin toptan ve perakende ticaret sektöründe olması icra-iflas dosyaları, e-hacizlerle tıkanan ekonominin, kilitlenen ödeme zincirinin işletmeleri içine sürüklediği yıkımı göstermektedir. Bir ayda kapanan şirketlerin 278'inin inşaat 264'ünün imalat sektöründe olması emek yoğun bu sektörlerden kaynaklı işsizliğin artacağını ortaya koymaktadır.

Mayıs ayında yeni kurulan yabancı ortaklı şirketlerde Türk girişimcilerin ardından Rusların ve İranlıların ikinci ve üçüncü sıraya yükselişi dikkat çekicidir. Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle Rusya'dan ülkemize yönelik sermaye akışının, konut alımları yanında ticari hayata da yaygınlaştığı bu verilerle somutlaşmaktadır. **Hızla yükselen iflas ve kapanma furyası, aynı zamanda iktidarın ve ekonomi yönetiminin iflasının habercisidir!**

KONUTA ÇÖZÜM MÜ, YANDAŞLARA RANT MI?

Yabancılar konut satışının mayısta yüzde 236 artması, gayrimenkul karşılığı vatandaşlık limitinin 13 Haziran'dan itibaren 250 bin dolardan 400 bin dolara yükseleceğinin açıklanmasından kaynaklanabilir. Konut fiyat artışı endeksinin yıllık yüzde 127 ile enflasyonun iki katına yaklaşmasına karşılık iktidarın vatandaşlara hazine arsası satarak kendi evini yapması vaadi, yandaşlarına yeni bir rant aktarma planıdır!

Mayıs ayında ülke genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 107,5 artarken, bir önceki aya göre yüzde 7,7 geriledi. Nisan ayında 133 bin 58 adet konut satılırken mayıs ayında bu sayı 122 bin 768 oldu. Toplam konut satışı bir önceki aya göre azalırken yabancılar yapılan satışların yüzde 236 artması, yabancı alıcıların gayrimenkul piyasasında giderek belirleyici konuma geldiklerini gösteriyor. Mayıs ayında satılan 122 bin 768 konutun 89 bininin ikinci el konut olması, bir başka dikkat çekici nokta. İlk el yeni konut satışının 32 bin düzeyinde gerçekleşmesi, özellikle yeni konut fiyatlarının olağanüstü artması nedeniyle pek çok alıcının sıfır konuta gücünün yetmediğini, ikinci el konuta yönelmeyi tercih ettiğini gösteriyor.

Yabancıların mayıs ayında adeta konuta hücum etmelerinin arkasında farklı nedenler var. Bunlardan en belirgin olanı,

✓ İktidarın döviz ihtiyacı ve konuta olan yabancı ilgisini göz önünde bulundurarak 250 bin dolara düşürdüğü konut karşılığı vatandaşlık tutarını, mayıs ayında yapılan değişiklikle 13 Haziran'dan itibaren 400 bin liraya yükseltmesi. Bu yüzden yabancı alıcıların 150 bin dolar daha ucuza T.C. vatandaşı olmak için konut talebini öne çektiği, 13 Haziran'dan önce 250 bin dolara konut almaya yöneldiği söylenebilir.

Rusya ve Ukrayna vatandaşlarının Türkiye'den konut almayı sürdürdükleri, geçen ay yabancılara satılan toplam 5962 konutun yüzde 25'inin Rusya ve Ukrayna vatandaşları tarafından alındığı rakamlara yansıyor. 2021 yılında toplam 58 bin 576 konut yabancılara satılırken, bu yılın ocak-mayıs döneminde yabancılara yapılan konut satışlarının toplamı beş ayda 26 bin 753'e ulaştı. Yabancıların artan kurlar ve değersizleşen TL nedeniyle gayrimenkul piyasasında Türk vatandaşlarına göre avantajlı konumda olmaları konut fiyatlarını yükseltiyor.

Merkez Bankası'nın konut fiyat artışları endeksi nisanda aylık yüzde 10,2, yıllık yüzde 127 arttı. İnşaat maliyet endeksindeki olağanüstü artışlar, beraberinde konut fiyatlarının da erişilemez düzeye gelmesine zemin yaratıyor. **Türk vatandaşlarının büyük kesimi için mevcut koşullarda ne yeni ne de ikinci el konut sahibi olmak uzun süre mümkün görünmüyor!**

YERLİ VE MİLLİDEN VENEZUELA'YA...

Planlama ve önlemlerle ülkemizdeki üretimi artırmak ve önde gelen ürün ihracatçısı olmak mümkün iken; geçen yıl 10 bin 500 kilometre uzaklıktaki Venezuela'dan sıfır gümrükle peynir ithali kararı alan iktidar, şimdi Venezuela'da buğday üretme peşinde koşuyor!

Cumhuriyetin kuruluşunda Millet Meclisi'nin ilk icraatlarından birisi Toprak Kanunu'nu çıkartarak, ülke tarımının ve üreticisinin desteklenmesi, yasal haklara kavuşturulması, topraksız köylünün üretim yapabileceği toprakla, araziyle buluşturulması oldu.

✓ Bu vesileyle 12 Haziran 'Toprak Bayramı' ilan edildi.

✓ AK Parti iktidarlarının ülke tarım ve hayvancılığına verdikleri ağır hasarla **Toprak Bayramı yerli üreticinin hüznü ve yas gününe dönüştürüldü.**

2014'te Sudan, 2018'de Nijer'de 99 yıllığına kiralanın tarım arazilerinde üretim yapma projelerini açıklayan iktidar, geçen hafta Venezuela'da buğday üretmeye karar verdiğini duyurdu.

✓ Venezuela'da iklim koşulları ve nem nedeniyle buğday üretimi yapılamadığı, buğday ve unun ithal edildiği biliniyor.

✓ İktidarın bu ülkede buğday üretme planlarıyla ortaya çıkması, üreticinin ve toplumun aklıyla alay etmektir.

Türkiye'de milyonlarca hektar ekilebilir tarım arazisi iktidarın yerli üreticiyi hor gören, yoksullaştıran, üretimden uzaklaştıran politikalarıyla boş ve atıl durumda iken Afrika ülkelerinde, Latin Amerika ülkelerinde tarım ve hayvancılık hevesine kapılmanın arkasında başka hesaplar olduğu akla gelmektedir.

Geçen yıl Venezuela'dan sıfır gümrükle peynir ithali kararı alan iktidarın bu kararı ardından Venezuela'nın peynir ihraç edecek durumda olmadığı, ülkede yaşanan kıtlık nedeniyle Venezuela halkının peynir bulamadığı ortaya çıktı.

Peynir ithali kararının neden alındığı anlaşılamadığı gibi son dönemde ülkemizde yakalanan tonlarca uyuşturucu ve kokainin güzergahının Venezuela üzerinden işlediği de ortaya çıkan bir başka bulgu!

Peynirden sonra **şimdi de iktidarın Venezuela'da buğday üretme sevdasının** dikkatle izlenmesi kanısındayız. İktidar, bir yandan "buğday sorununuz yok biz kendi kendimize yetecek buğdayı üretiyoruz" derken diğer yandan Venezuela'da buğday hayalinin perde arkasında farklı pazarlıkların olduğunu öngörmekteyim!

TÜKENEN TARIM, ARTAN YOKSULLUK, İKAZ VEREN AÇLIK!

Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin (TZOB) ülke tarımının halini ortaya koyan vahim tablo, iktidar açısından yüz kızartıcıdır. 2002'den bu yana ekilen tarım arazileri 26,5 milyon hektardan 23,1 milyon hektara geriledi. Bu tarım arazilerinin 15,2 milyon hektarı Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı!

Bu iktidar döneminde **Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı çiftçi sayısı** 20 yılda 3,2 milyondan 400 binin altına geriledi.

✓ ÇKS'ye kayıtlı olmayan 8 milyon hektar alanda üretim yapan çiftçiler, tarımsal destek ve teşviklerden de yararlandırılmıyor.

Kayıt altına alınmayan 8 milyon hektar arazide yapılan üretim desteklemelerden yararlandırılmadığı için de bu alanlardaki çiftçiler bir yandan yüksek maliyetler diğer yandan destek alamamalarından ötürü hızla üretimden kopmakta, sahip oldukları arazileri ekip-biçmeksizin boş tutmakta ya da nadasa bırakmaktadır.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) verileriyle ÇKS'ye kayıtlı olmayan 8 milyon hektar tarım arazisinin 2,9 milyon hektarı atıl araziler, 3,2 milyon hektarı ise ekilmeksizin nadasa bırakılan araziler. İktidar, bu tabloya karşılık ne hikmetse Venezuela'da buğday üretme hayali peşinde koşuyor!

✓ Oysa 2021 yılında Türkiye'de buğday ekimi yapılan araziler 6,1 milyon hektar iken ÇKS'ye kayıtlı olmadığı için üretim yapılmayan boş bırakılan arazi 6 milyon hektar.

Diğer deyişle Türkiye'de buğday üretimi yapılan toplam araziye eşit genişlikteki tarım arazisi atıl halde.

✓ Sadece bu arazilerin ekilmesiyle bile Türkiye'nin buğday üretimini ve buğday ekilen tarım arazisini ikiye katlamak olanaklı.

✓ Aynı şekilde AK Parti hükümetleri döneminde 21,3 milyon hektara gerileyen tarım arazilerinde yaşanan kayıp ise 3,4 milyon hektardır.

TZOB, verimli tarım arazileri üzerine organize sanayi bölgeleri kurulmaması, konut projeleri yapılmaması, bu arazilerin teşvik belgeleriyle sanayi yatırımlarına tahsis edilmemesi için iktidara çağrı yaptı.

İktidar yapılan çağrılarını duymuyor! Üstelik zeytinliklerin, meyve bahçelerinin imara açılması, maden şirketlerine devredilmesi, termik santral projelerine tahsis edilmesi yönünde peş peşe Cumhurbaşkanı kararları yayınlanıyor!

Tüm bu kararlar ve atılan adımlar, **iktidarın bilinçli bir şekilde ülke tarım ve hayvancılığını ve yerli üreticiyi bitirme amacıyla olduğunu**, bunun için adeta gözünü kararttığını apaçık ortaya koymaktadır.

SEBZE VE MEYVEDE UCUZLUK HAYALI!

Tarım Üretici Fiyat Endeksi'nde (Tarım-ÜFE) mayısta aylık yüzde 16,18, yıllık yüzde 154,97 olarak gerçekleşen artış, iktidarın yanlışlarıyla yaz aylarında ucuz gıda, sebze ve meyvenin hayal olduğunu, pazarda-markette fiyatların artmaya devam edeceğini gösterdi. Tarım-ÜFE'nin yüzde 770 artmasının ve gıdada fahiş fiyatın tek sorumlusu iktidar ve uyguladığı ekonomi modelidir!

Mayıs ayı Tarım-ÜFE'de yıllık yüzde 155'e ulaşan rekor artış, fiyatların yükselmeye devam edeceğini, yaz aylarında gıdada, sebze-meyvede ucuzluğun söz konusu olmadığını açıkça ortaya koydu. Altı ayda mazotun litresi yüzde 300'e varan düzeyde zamlanırken gerek tarımsal üretimde gerekse nakliye ve pazarlamada ana unsur olan taşımacılık maliyeti gıdada ucuzlama beklenemeyeceğini gösteriyor.

✓ Mazot, gübre, tohum, zirai ilaç ve diğer ithal hammadde fiyatlarında kur artışlarından kaynaklanan sıçramaların ana sorumlusu iktidarın uyguladığı, para, döviz ve faiz politikalarının yarattığı sarsıntıdır.

İktidarın tüm dünyada enflasyon ve fiyatların arttığı şeklindeki savunması gerçeğin çok küçük boyutu. Tüm dünyada gıda fiyatları ve maliyetler artmasına karşılık Türkiye'deki artışların dünya ortalamasının en az 3-4 katı olması, bilerek yapılan bu yanlışların bedeli olarak tüm ülkeye ve topluma ödetiliyor.

✓ Bunun yansımalarını en net ve somut şekilde gösteren Tarım-ÜFE mayısta aylık yüzde 16,18, yıllık yüzde 154,97 arttı.

Yıllık artışa bakıldığında çiftlik hayvanları ve hayvansal ürünler, koyun ve keçilerin işlenmemiş süt ürünlerindeki Tarım-ÜFE yüzde 61,80 olurken lifli bitkilerde yüzde 273,94, sebze, kavun-karpuz, kök ve yumru bitkilerde yüzde 230,22 artış görüldü.

Tarımsal ve bitkisel üretimdeki yüzde 155'i bulan endeks artışı hanelerin mutfağına, aşına, kaydattığı tencerenin üzerine çöken bir kâbus olurken, iktidarın **'yazın sebze-meyve bollaşacak, fiyatlar ucuzlayacak, böylece enflasyon da inmeye başlayacak'** söyleminin hiçbir gerçekliğinin olmadığını gösteriyor.

✓ İktidarın ve iktidar medyasının ürünlerin tarladaki fiyatlarının çok ucuz olduğunu öne sürmeleri; **sanal bir ucuzluk algısı yaratma**, üreticiyi-pazarıcıyı-hal esnafını hedef gösterme amaçlıdır.

2021 Mayıs ayında Tarım-ÜFE'nin bir önceki yıla göre yıllık yüzde 20 olduğu, şu anda ise yüzde 770 arttığı dikkate alındığında, iktidarın akli-bilimi dışlayan, ekonominin ilkeleri ve kurallarıyla inatlaşan politikalarının

insanların, ailelerin mutfağına, çocukların sağlıklı beslenmesine yüklediğı ağır maliyetin faturasını daha iyi anlamak olanaklı!

BORÇTA İSTİKRAR

BDDK verilerine göre bankalara olan borç 1 haftada 52 milyar lira arttı. Tüketici 5,7 milyar liralık kredi çekti. Bankalara olan toplam borçluluk 6,3 trilyon dolar seviyesine yükseldi. Merkez Bankası ise faizi sabit tuttu.

İktidarın ekonomide çöküş istikrarı devam ediyor. İstatistikler bu hafta da biraz daha dibe indi. Bankalara olan borçluluk 1 haftada 52 milyar lira artarken, kredi miktarı arttı. Merkez Bankası ise faizi yüzde 14'te sabit tuttu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık bültenini yayımladı. Buna göre 17 Haziran haftasında bankalara olan borçluluk 52 milyar lira daha artarak 6 trilyon 303 milyar 788 milyon liraya yükseldi.

Tüketici Kredileri Tutarı 896 Milyar Lira

Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 17 Haziran itibarıyla 5 milyar 768 milyon lira artışla 896 milyar 102 milyon liraya çıktı. Söz konusu kredilerin 341 milyar 955 milyon lirası konut, 22 milyar 678 milyon lirası taşıt ve 531 milyar 469 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu.

Söz konusu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 8 milyar 454 milyon lira artarak 840 milyar 988 milyon liraya yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları 268 milyar 617 milyon lira olarak gerçekleşti. Bireysel kredi kartı alacaklarının 112 milyar 238 milyon lirası taksitli, 156 milyar 379 milyon lirası taksitsiz oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından haftalık para ve banka istatistikleri de yayımlandı. Buna göre, bankacılık sektöründeki toplam mevduat 17 Haziran ile biten haftada 132 milyar 801 milyon 677 bin lira artarak 7 trilyon 207 milyar 161 milyon 973 bin liraya yükseldi.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredileri, geçen hafta yüzde 0,64 artarak 848 milyar 372 milyon 149 bin lira oldu. Aynı dönemde taksitli ticari krediler yüzde 0,96 artışla 758 milyar 933 milyon 242 bin liraya, kredi kartları bakiyesi yüzde 0,85 yükselişle 403 milyar 236 milyon 802 bin liraya çıktı.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredilerinin 312 milyar 998 milyon 929 bin lirası konut, 15 milyar 797 milyon 63 bin lirası taşıt ve 519 milyar 576 milyon 157 bin lirası diğer kredilerden oluştu.

TCMB haziran ayı Para Politikası Kurulu toplantısının ardından faiz kararını da açıkladı. TCMB, son 5 toplantısında olduğu gibi faize dokunmadı ve yüzde 14,00 seviyesinde bıraktı.

Karar öncesinde anketlere katılan ekonomistlerin neredeyse tamamına yakını faizin değiştirilmeyeceğini öngörüyordu. TCMB, geçen yılın son 4 toplantısında faizde toplam 500 baz puan indirime gittikten sonra, bu yılın ilk 5 toplantısında faizde bir değişiklik yapmamıştı.

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketinde yıl sonu tüketici fiyatları beklentisi yüzde 64,59, 12 ay sonrası tüketici fiyatları beklentisi yüzde 37,91 seviyesinde oluştu. TCMB'nin enflasyon beklentisi 2022 yıl sonu için yüzde 42,8, 2023 yıl sonu için yüzde 12,9 seviyesinde bulunuyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs ayında tüketici fiyatlarının yıllık yüzde 73,50 arttığını açıkladı.

Konut Kredilerine Düzenleme

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) konut kredilerine ilişkin yeni karar aldı. Karara göre, 1. ve 2. el konutlar için konut kredilerinde kredi değer oranı farklılaştı. Değeri 10 milyon TL üzeri olan konutlar için kredi imkanı olmayacak. 2 ile 5 milyon TL arası konutlarda, yüzde 70, 2 milyon TL altındaki konutlarda ise yüzde 90 kredi kullanılacak.

TÜKETİCİ GÜVENİ TARİHİN EN DÜŞÜK SEVİYESİNİ GÖRDÜ!

Tüketici Güven Endeksi, haziran ayında bir önceki aya göre yüzde 6,2 oranında azaldı ve 67,6'dan 63,4'e inerek tarihin en düşük seviyesine geriledi. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu gösteriyor.

Tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Haziran ayında bir önceki aya göre yüzde 6,2 oranında azaldı. Mayıs ayında 67,6 olan endeks, haziran ayında 63,4 oldu.

Mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi aylık yüzde 8,1 geriledi.

Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi yüzde 10, genel ekonomik durumu beklentisi yüzde 7,1, dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi yüzde 1,8 geriledi

Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimleri ölçülüyor.

Anket sonuçlarından hesaplanan Tüketici Güven Endeksi, 0-200 aralığında değer alabiliyor. Endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser duruma, 100'den küçük olması ise tüketici güveninde kötümser duruma işaret ediyor. Ocak ayındaki yüzde 73,2'lik endeks değeri de tüketicinin güven konusunda hala kötümser olduğunu gösteriyor.

SATIN ALMA GÜCÜ AB'İNİN YÜZDE 36 ALTINDA

Türkiye'nin, Satınalma Gücü Paritesi (SGP) değerine göre kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) endeks değeri, geçen yıl için 64 olarak tespit edildi. Böylece Türkiye, ortalaması 100 olan 27 Avrupa Birliği ülkesinin yüzde 36 altında kaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2021 yılına ilişkin geçici Satınalma Gücü Paritesi (SGP) verilerini açıkladı.

Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından açıklanan SGP'ye göre, kişi başına GSYH endeks değerinin 27 Avrupa Birliği (AB) ülkesi ortalaması 100 iken, Türkiye için 64 oldu ve AB ortalamasının yüzde 36 altında kaldı.

Karşılaştırmalarda, 27 AB üyesi ülke, 3 Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkesi (İsviçre, İzlanda ve Norveç), 5 aday ülke (Türkiye, Kuzey Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Arnavutluk) ve 1 potansiyel aday ülke (Bosna-Hersek) kapsandı.

Karşılaştırmalarda yer alan 36 ülke arasında SGP'ye göre kişi başına GSYH endeksi en yüksek ülke 277 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 32 ile Arnavutluk olarak kayıtlara geçti. Kişi başına GSYH endeksinde Lüksemburg, AB ortalamasının yüzde 177 üzerinde, Arnavutluk ise yüzde 68 altında değere sahip oldu.

ÜLKELERİN SGPPYE GÖRE 2021 YILI KİŞİ BAŞINA GSYH DEĞERLERİ ŞÖYLE:

Türkiye'nin Fiili Bireysel Tüketim Düzeyi 71

Kişi başına fiili bireysel tüketim düzeyi 27 Avrupa Birliği ülkesi ortalaması 100 iken Türkiye için 71 oldu ve AB ortalamasının yüzde 29 altında kaldı. Karşılaştırmalarda yer alan 36 ülke arasında kişi başına fiili bireysel tüketim değeri en yüksek ülke 146 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 39 ile Arnavutluk olarak kayıtlara geçti. Türkiye'nin fiili bireysel tüketimle ilişkin fiyat düzeyi endeksi, 2021 yılı geçici sonuçlarına göre 35 olarak belirlendi. Bu değer, AB ülkeleri genelinde 100 euro karşılığı satın alınan aynı mal ve hizmet sepetinin Türkiye'de 35 euro karşılığı Türk Lirası ile satın alınabileceğini gösteriyor.

EK BÜTÇEDE FAİZE 89 MİLYAR LİRA DAHA... BU BİR REKOR!

TBMM'ye getirilen ek bütçede bu yıl faiz ödemeleri için ayrılan 240 milyar liranın üzerine 89 milyar lira daha eklenerek rekor kırıldı. Tek kuruluş maliyeti olmayacak" denen Kur Korumalı Mevduat için de 40 milyar lira ödenek konduğunu belirterek, "Getirilen ek bütçe, Türkiye ekonomisinin yönetilmediğini, savrulduğunu açıkça göstermiştir. AK Parti ve Cumhuriyet İttifakı artık bütçe bile yapamaz hale gelmiştir. Yapılması gereken bellidir. Milletin hakemliğine başvurmak. Emanetin ehline teslimini sağlamak.

Sebeb Oldukları Enflasyonu Ek Bütçeye Gerekçe Gösterdiler

Mızrak çuvala sığmıyor. 2022 bütçesinin ömrü 6 ay bile sürmedi. "Faiz sebep, enflasyon netice" diyerek döviz kurunu ve enflasyonu arşa çıkaranlar, şimdi çıkmış hiç sıkılmadan "enflasyon sebep, tutmayan bütçe netice" diyor. Enflasyon canavarını bilerek, isteyerek uyandırıp, Türkiye'yi enflasyon liginde şampiyonlar ligine sokanlar, Ek Bütçe Kanunu'na bahane yazarken, bari sebebi oldukları bu yıkım için millettten bir özür dileyseydi.

Ek Bütçede Faize 89 Milyar Lira Daha... Bu Bir Rekor!

Milletimizi perişan etme pahasına, yandaşların, beslemelerin, oligarkların arşa çıkmış borçlarını enflasyon canavarına yedirerek eritmeye çalışanlar, şimdi ilave harcama yapabilmek için TBMM'nin kapısını çalıp, yetki istiyor. Bütçe bir hükümetin ekonomik tercihlerini gösterir. Bunların tercihi millet değil; yandaş ve faiz lobileri. Ek bütçede faiz lobilerininin daha da ihya edilmesi unutulmamış. Bu yıl faiz ödemesi için alınan 240,4 milyar lira ödeneğe; 89,4 milyar lira ilave ediliyor. Bu bir rekor!

"Tek Kuruluş Maliyeti Olmayacak" Dedikleri Kkm İçin Ek Bütçeye 40 Milyar TL

Hazine ve Maliye Bakanında hiç sıkılma yok. Bakan, “KKM ’nin Hazineye tek kuruş maliyeti olmayacak” diyordu. Ama bütçe kanununda olmayan ödenek tertibinden, KKM için şu ana kadar 21 milyar TL ödeme yaptılar. Şimdi de KKM için ek bütçeye 40 milyar TL ödenek koymuşlar. Bu haliyle yılın geri kalanında KKM için sınırlı bir ödenek kalıyor. Döviz kuru alıp başını giderken bunun tutması çok zor.

Bütçe Bile Yapamaz Haldesiniz, Sandığı Getirin

Döviz kurunu bu saçma sapan politikalarla nasıl tutacaksınız? Anlaşılan ya faizleri artıracaksınız. Ya da erken seçim kararı alacaksınız. Getirilen ek bütçe, Türkiye ekonomisinin yönetilmediğini, savrulduğunu açıkça göstermiştir. AK Parti ve Cumhur İttifakı artık bütçe bile yapamaz hale gelmiştir. Yapılması gereken bellidir. Milletin hakemliğine başvurmak. Emanetin ehline teslimini sağlamak.

TBMM'YE SUNULAN EK BÜTÇEDEN DAĞITIM ŞİRKETERİNE BÜYÜK KIYAK ÇIKTI...

İktidar şirketlere kaynak aktarmaktan geri durmuyor, vatandaşın cebinden alıp şirketlere aktaracaklar. Aydınlatma ek ödeneği bakanlık bütçesini geçiyor, genel aydınlatmaya 5,4 milyar lira tutarında ek ödenek veriliyor.

AK Parti iktidarının TBMM'ye sunduğu ek bütçede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2022 yılı bütçesinden daha yüksek tutarda “cadde ve sokak aydınlatma ödeneği” ayrılıyor. İktidar dağıtım şirketlerine ek bütçe üzerinden büyük bir kıyak yapmaya hazırlanıyor. 2022 yılı bütçesi 5 milyar 325 milyon lira olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na ek bütçeyle 5 milyar 400 milyon lira tutarında cadde ve sokak aydınlatma ödeneği getiriliyor. Böylece toplam aydınlatma ödeneği yüzde 242 oranında artarak 9 milyar 191 milyon liraya çıkıyor. Bu para vatandaşın cebinden alınıp şirketlere verilecek.

Ek Bütçede Şirketlere Büyük Kaynak

AK Parti iktidarının 20 Haziran 2022 tarihinde TBMM'ye sunduğu ek bütçe ekonomi politikalarının iflasının bir belgesi olmasının yanı sıra şirketlere kaynak aktarmaya devam ettiğinin de bir göstergesi olmuştur. 2022 yılında art arda gelen zamlarla enerji faturalarını ödeyemeyen vatandaş umursamayan iktidar, ek bütçe aracılığıyla milyarlarca lira tutarında kaynağı dağıtım şirketlerine aktarmayı amaçlamaktadır.

Aydınlatma Ek Ödeneği Bakanlık Bütçesini Geçiyor

AK Parti iktidarının TBMM'ye sunduğu ek bütçede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2022 yılı bütçesinden daha fazla tutarda “ek genel aydınlatma ödeneği” ayrılması düzenleniyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2022 yılı bütçesi 5 milyar 325 milyon 227 bin TL tutarındayken; ek bütçede tahsis edilecek aydınlatma için ayrılan ek ödenek tutarı ise bakanlık bütçesini bile geride bırakarak 5 milyar 400 milyon TL oldu.

Aydınlatma Ödeneği 9,19 Milyar Liraya Çıktı

AK Parti'nin TBMM'ye sunduğu ek bütçedeki aydınlatma ödeneğindeki artış aydınlatma bedeline yapılan artışı katlamış durumda. 1 Nisan 2022 tarihinde 135 kuruş olan aydınlatma bedeli yüzde 48 oranındaki artışla 200 kuruşa çıkmıştı. Ancak aydınlatma ödeneğindeki artış bunun kat be kat üzerinde gerçekleşti. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2022 yılında toplam 3 milyar 791 milyon 428 bin TL olan aydınlatma ödeneği ek ödenekle 9 milyar 191 milyon 428 bin TL'ye çıktı. Buna göre özel dağıtım şirketlerinin kasasına gidecek tutar ek bütçeyle yüzde 242,4 oranında arttı!

Aydınlatma Bedeline Zammın Sinyali Verildi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın yaklaşık 3,5 kat artırdığı aydınlatma ödeneği doğrudan şirketlerin kasasına gidecek. Bu kadar yüksek orandaki artış şu an 200 kuruş olan aydınlatma bedeline büyük bir zam yapılacağına da sinyali vermektedir. İktidar bu artışla dağıtım şirketlerini kolladığını gösterirken; hazineden karşılanacak 9,2 milyar lira vatandaşın cebinden çıkacak.

OTOYOL VE KÖPRÜ GARANTİLERİNE 6,2 MİLYAR TL TUTARINDA EK ÖDENEK!

Ballı, kaymaklı garantilere 6,2 milyar TL ek ödenek verilecek. 2022 ek bütçesinde garantiler için ayrılan tutar 120 bin 500 asgari ücretlinin bir yıllık maaşına denk geliyor!

İktidarın yanlış politikaları nedeniyle 2022 yılı bütçesinin 6 ayda iflas etmesi üzerine TBMM'ye sunulan ek bütçede otoyol ve köprülere ödenecek garantiler için 6 milyar 150 milyon TL tutarında ek ödenek ayrıldı. Türk Lirası'ndaki değer kaybı nedeniyle ballı, kaymaklı garantilere verilecek 6,15 milyar lira tutarındaki ek ödenek 120 bin 500 asgari ücretli vatandaşın 1 yıllık maaşına denk geliyor.

Garantilere 6,15 Milyar Lira Ek Ödeme

Saray iktidarının TBMM'ye sunduğu 2022 yılı ek bütçesinde hâlihazırda milyarlarca lira tutarında ödenek ayrılan trafik garanti ve katkı payı ödemelerine milyarlarca lira tutarında ek ödenek ayrıldı. Karayolları Genel Müdürlüğü ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesinde yer alan trafik garanti ve katkı payı ödeneği toplamda 6 milyar 150 milyon TL tutarında artırıldı. Başka bir deyişle garanti ödemelerine 2022 yılı boyunca 6,15 milyar TL tutarında ek ödeme daha yapılacak.

KGM'ye 5,6 Milyar Lira Ek Garanti Ödeneği

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) bütçesinde YİD modeliyle yapılan 6 farklı köprü ve otoyollar için 2022 yılı bütçesinde 20 milyar 378 milyon lira tutarında ödenek ayrılmıştı. İktidarın sunduğu ek bütçeye göre Karayolları Genel Müdürlüğü'nün garanti ödeneğine 5 milyar 600 milyon lira tutarında ek bütçe verilecek. Buna göre yaklaşık yüzde 28 oranındaki artışla Karayolları Genel Müdürlüğü'nün garantiler için ayrılan bütçesi 25 milyar 978 milyon liraya çıkacak.

Avrasya Tüneli İçin 550 Milyon Lira Ek Ödenek

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesinden karşılanan Avrasya Tüneli katkı ödemesi ödeneği de ek bütçeyle artırıldı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2022 bütçesinde Avrasya Tüneli için 540 milyon lira tutarında garanti ödeneği ayrılmıştı. İktidarın TBMM'ye sunduğu ek bütçeye göre Avrasya Tüneli katkı ödemesine 550 milyon lira tutarında ek ödenek ayrıldı. Buna göre Avrasya Tüneli'nin garanti ödeneği yüzde 102 oranında artarak 1 milyar 90 milyon liraya yükseldi.

120 Bin Asgari Ücretlinin Bir Yıllık Maaşı

İktidarın devletin kasasından tek kuruş çıkmadığını savunduğu garanti ödemeleri ek bütçede yer alan ek ödeneğin toplam tutarı 10 binlerce asgari ücretlinin bir yıllık maaşı karşılanabiliyor. Buna göre garantilere ayrılan 6,15 milyar lira tutarındaki ek ödenek; 120 bin 500 asgari ücretlinin bir yıllık maaş tutarına denk geliyor.

Garantiler Derhal TL'ye Çevrilmeli

Kimsenin geçmediği köprü ve otoyollara 2022 yılında ödenecek garanti tutarının ek bütçeyle 20 milyar 918 milyon liradan 27 milyar 68 milyon liraya çıkacak. İktidarın yanlış politikaları nedeniyle otoyol, tünel ve köprüler için verilen fahiş garantiler her geçen gün artıyor. 2022 yılının tamamı için yaklaşık 21 milyar lira olarak belirlenen garanti ödeneğine ek bütçeyle 6,15 milyar lira ek ödenek verilecek. Yalnızca otoyol, tünel ve köprülere verilen garanti tutarı böylece 27 milyar liraya çıktı. Kamu bütçesinde kara deliğe dönen garanti ödemeleri derhal Türk Lirası'na çevrilmelidir.

EK BÜTÇENİN YÜKÜ HASTANIN SIRTINDA

Ek bütçenin ekonomik kriz nedeniyle çaresizlik içinde olan yurttaşın sırtındaki yükü hafifletmesi beklenirken, aksine ek yük getiriyor. Katılım paylarına yüzde 47 zam yolda.

Cumhurbaşkanı tarafından "2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" TBMM'ye sunuldu. Bununla birlikte ek bütçede katılım paylarının da içinde yer aldığı 'Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar'a 22 milyar 52 milyon 456 bin TL eklendi. Buna göre hastalandığınızda, ameliyat olduğunuzda ve ilaç aldığınızda SGK tarafından hastalardan alınan muayene, tetkik, tıbbi malzeme ve reçete katılım paylarına yüzde 47,7 ek yük yani zam gelecek.

Bütçe gelirleri içerisinde yer alan kişi ve kurumlardan alınan paylar: Devlet payları (petrolden ve madenlerden), Özel bütçeli idarelerden alınan paylar (Düzenleyici ve denetleyici kurumlardan, GSM işletmelerinden, trafik sigorta, elektronik haberleşme sektörüne, İşletmecilerden alınan evrensel hizmet gelirleri ve katılım paylarının

da içinde yer aldığı diğerlerinden alınan paylardan oluşmaktadır.) Ek bütçede kişi ve kurumlardan alınan paylar 22 milyar TL olarak sunulmuştur.

Sağlık hizmetlerinde katılım payı alınması: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 68.Maddesi'nde katılım payı; sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından ödenecek tutarı ifade eder. Katılım payı uygulanacak sağlık hizmetleri;

Aile hekimleri hariç olmak üzere ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi: İkinci basamak resmi sağlık hizmeti sunucularında 6 TL, Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastanelerinde 7 TL, üniversite hastanelerine bağlı üçüncü basamak sağlık hizmeti sunucularında 8TL, özel sağlık hizmeti sunucularında 15 TL

Vücut dışı protez ve ortezler: Vücut dışı protez ve ortezlerden, kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler için yüzde 10, diğer kişiler için yüzde 20 oranında katılım payı alınır. Ancak katılım payı tutarı vücut dışı protez veya ortezin alındığı tarihteki brüt asgarî ücretin yüzde 75'ini geçemez. Yüzde 75'lik üst sınırın hesaplanmasında her bir protez ve ortez bağımsız olarak değerlendirilir.

Ayakta tedavide sağlanan ilaçlar: Kurumca bedeli karşılanan ilaçlar için kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerden yüzde 10, diğer kişilerden yüzde 20 oranında katılım payı alınır. Ayrıca her bir reçete için; 3 kutuya kadar temin edilen ilaçlar için 3 TL,3 kutuya ilave temin edilen her bir kutu ilaç için 1 TL, olmak üzere katılım payı alınır.

Yardımcı üreme yöntemi: Bir hastalığın tedavisinin başka tıbbi bir yöntemle mümkün olmaması nedeniyle yapılacak yardımcı üreme yöntemi tedavisi dışındaki yardımcı üreme yöntemi tedavilerinde birinci denemede yüzde 30, ikinci denemede yüzde 25, üçüncü denemede yüzde 20 oranında olmak üzere, bu tedaviler için belirlenen bedeller üzerinden katılım payı alınır. Kurumca belirlenecek hastalık gruplarına göre yatarak tedavide finansmanı sağlanan sağlık hizmetlerinden SGK tarafından katılım payı alınmaktadır.

Ek bütçe önerisiyle olası beklenti kanunun elverdiği ölçüde SUT değişikliği yapılmasıdır. Buna göre şimdiye dek uygulanmayan birinci basamak sağlık hizmeti sunucularında yapılan muayenelerde katılım payı alınması söz konusu olabilecektir. Ayrıca, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmet sunucularında yapılan muayenelerde katılım payının 20 TL'ye kadar yükseltilmesi ve 5510 Sayılı Kanun'da yer alan ancak şu anda uygulanmayan kurumca belirlenecek hastalık gruplarına göre yatarak tedavide finansmanı sağlanan sağlık hizmetlerinden yüzde 1'ine kadar katılım payı alınması uygulaması söz konusudur. Önümüzdeki günlerde kanunun elverdiği ölçüde yapılabilecek SUT değişikliği ile katılım paylarına ek zam uygulaması gündeme gelmesi beklenmeli.

Genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olduğu kişiler 2018 yılında 4,1 milyar TL, 2019 yılında 4,3 milyar TL, 2020 yılında 3,3 milyar TL (Pandemi nedeniyle müracaat sayılarının azalmasına bağlı) 2021 yılında yaklaşık 4,6 milyar TL SGK'ye muayene, tetkik, tıbbi malzeme, reçete katılım payı ödediler.

İçinde katılım paylarının da yer aldığı kişi ve kurumlardan alınan paylar, bütçe gelirleri içerisinde yer almakta ve 2022 yılı Merkezi Bütçe Kanun Teklifi'nde 46.1 milyar TL olarak sunulduktan 6 ay sonra faiz ve giderlerdeki artış gerekçesiyle Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye gönderilen ek bütçede 22 milyar TL olarak sunulmuştur. Bu durum başka bir kaynak olmadığına göre SGK'nin vatandaşlardan aldığı muayene, tetkik, tıbbi malzeme, reçete katılım paylarına yüzde 47,7 ek yük, yani zam gelmesi demek...

SGK'ce yapılan bütçe transferlerini azaltmak için zam kapıda! Ek bütçenin en önemli genel gerekçelerinden biri SGK'ye yapılan bütçe transferleri olarak görülmektedir. Ek bütçe önerisinde SGK'ye açık finansmanı ödemeleri 86 milyon 317 bin TL önerilmektedir. Kuruma yapılan açık finansman ödemelerini azaltabilmek için kuvvetle muhtemeldir ki önümüzdeki günlerde katılım paylarının artışı ile birlikte tüm sağlık hizmetlerine zam gelecektir. Zaten vatandaşlar hastanelerde muayene olabilmek için sıra, ameliyat olabilmek için gün alamadıklarından sağlık hizmetine erişemezken; önümüzdeki günlerde ek bütçe ile gelecek olan ek yük/zamlarla tamamen sağlık hizmetine erişimde mahrum kalacaklardır.

SGK 'açıkları' gündemdeki yerini tüm yakıcılığıyla korurken bu 'açığın' sağlık sigortası fonundan değil, sosyal sigorta fonlarından kaynaklandığının da altını çizmek gerekiyor. Sonuç olarak; ekonomik kriz giderek derinleşmekte ve başta yoksullar olmak üzere toplumun tamamını etkiler hale geliyor. İşsizlikle boğuşan ve yoksulluk sınırının altında kıt, kanaat yaşam sürmekte olan, yurttaşların sırtındaki yük hafifletmesi beklenen bütçe ile vatandaşların sırtına ek yük getiriliyor.

Oysa, 2017, 2018, 2019 yılları SGK faaliyet raporları 'ek-5 bütçe gelir' ve 'ek-2 bütçe giderleri'nin ekonomik sınıflandırma tabloları ile SGK 2020 Sayıştay denetim raporundaki bulgular ışığında şunlar anlaşılıyor:

Genel sağlık sigortası fon gelirleri, genel sağlık sigortası kapsamında sağlanan sağlık hizmetlerini karşılamak için yeterli geliyor ve hatta artıyor. GSS fon varlığı fazla vermesine rağmen, SGK gözünü hâlâ yoksullukla yaşam mücadelesi veren vatandaşın cebindeki üç kuruşa dikmekten çekinmiyor. SGK'nin vatandaşlardan sağlık hizmetlerine erişirken aldığı muayene, tetkik, tıbbi malzeme, reçete adı altında tedavi katılım payına son verilmeli.

AĞAÇLARLA BİRLİKTE BÜTÇE DE KÜL OLDU

OGM tartışmaları yine gündemde. Bütçe verileri ise yangınla mücadelede zafiyeti sorgulanan müdürlüğün merkezi yönetim bütçesi içindeki zaten düşük olan payının yıllar itibarıyla eridiğini ortaya koydu.

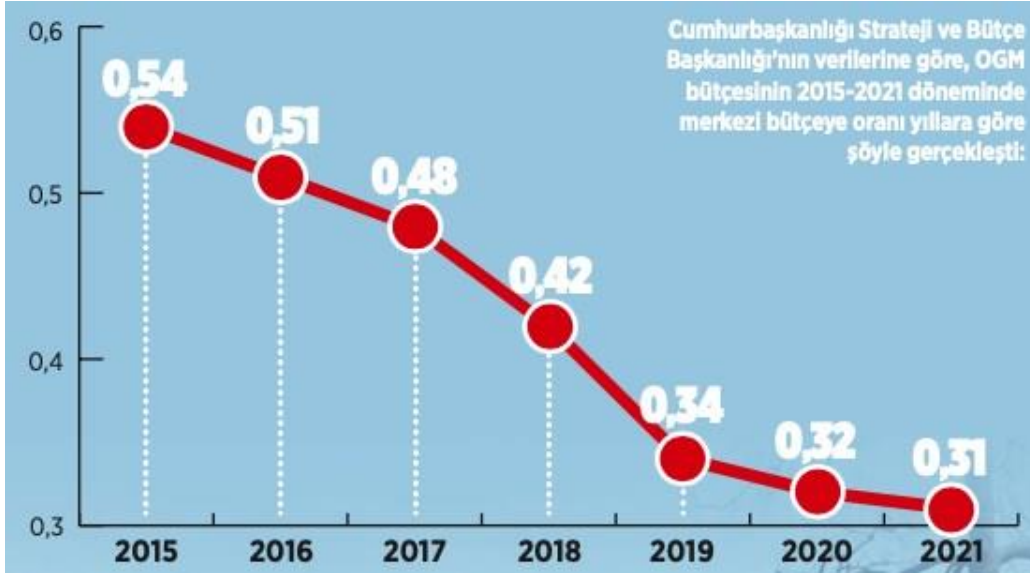
Türkiye'nin ciğerlerini küle çeviren orman yangınlarıyla tartışmaya açılan Orman Genel Müdürlüğü (OGM), son sınavını 21 Haziran'da Marmaris'in Bördübet mevkiinde meydana gelen yangında verdi. Müdürlük, 576 personel, 144 arazöz ve 13 dozer ile yangına müdahale edildiğini açıklarken rüzgarın da etkisiyle giderek yayılan yangın uzun saatler boyunca kontrol altına alınamadı.

21 Haziran günü saat 20.02'de başlayan ve ilk müdahalenin 20.10'da yapıldığı belirtilen yangın, "Yangın söndürme uçakları nerede?" sorusunu da bir kez daha gündeme getirdi. Çok sayıda yurttaş, yangına yüksek su taşıma kapasiteli uçaklar ile müdahale edilememesini eleştirirken gözler Orman Genel Müdürlüğü'nün bütçesine çevrildi.

Yıllar	Yanan Alan Miktarı (Hektar)	Yangın Sayısı
2014	3117	2149
2015	3219	2150
2016	9156	3188
2017	11.993	2411
2018	5644	2167
2019	11.332	2688
2020	20.971	3399
2021	139.503	2793

Eriyen Bütçe Payı

Müdürlüğün, 2012 ve 2022 yıllarını da kapsayan 10 yıllık bütçe verilerinden çarpıcı bir sonuç çıktı. 2012 yılında 1 milyar 862 milyon TL bütçesi ile merkezi bütçeden yüzde 0,53'lük pay alan idarenin zaten sınırlı olan bütçesi giderek azaldı. OGM'nin 2012-2022 döneminde merkezi bütçeden en fazla pay aldığı yıl yüzde 0,54 ile 2015 yılı olurken müdürlüğün bütçe payı 2022'ye kadar düzenli olarak azaldı.

Yüzde 0,35'lik Pay

Orman yangınları ile mücadelede kritik önemi bulunan OGM'nin bütçeden aldığı pay 2022 yılında 2021 yılına göre görece artsa da geçmiş yılların çok gerisinde kaldı. Buna göre, merkezi yönetim bütçesinin 1 trilyon 750 milyar 957 milyon TL olduğu 2022 yılında OGM'ye 6 milyar 220 milyon 952 bin TL bütçe verildi. İdarenin bütçesinin merkezi bütçe içindeki payı ise yüzde 0,35 oldu.

YOLCULUK YAPMAK İSTEYEN VATANDAŞLAR ARTAN BİLET VE AKARYAKIT FİYATLARI NEDENİYLE KARA KARA DÜŞÜNÜYOR.

İki ayda bilet fiyatlarındaki artış yüzde 60'ı geçti, şehirlerarası yolculuk yapmak lüks oldu. Bayram öncesi akaryakıtta vergi indirimi yapılmalı, otoyol ve köprülerin tamamı bayramda ücretsiz olmalı

Son iki ayda akaryakıtta art arda gelen zamlar yaklaşan Kurban bayramında yolculuk yapmak isteyen vatandaşların elini kolunu bağlıyor. Ramazan bayramından bugüne kadar geçen yaklaşık iki aylık dönemde otobüs bilet fiyatlarının yüzde 65 varan oranda zamlandı. Bayramda asgari ücretli ailelerin memleketlerine gitmesi imkânsız hale geldi. İktidar vatandaşlarımızı rahatlatmak için akaryakıtta derhal vergi indirimi yapılmalı ve bayram boyunca paralı otoyol ve köprülerin tamamı da ücretsiz olmalı.

En Yoğun Güzergâhlarda Artış Yüzde 60

Ramazan bayramı öncesinde ortalama 250 lira olan İstanbul-Ankara otobüs bileti fiyatları bugün itibarıyla neredeyse 400 liraya kadar çıktı. Türkiye'nin en yoğun güzergâhlarından biri olan İstanbul-Ankara otobüs bileti fiyatının artışı yüzde 60'ı buluyor. Benzer şekilde İstanbul-İzmir arasındaki bilet fiyatı da iki ay içinde 300 liradan ortalama 500 liraya çıkarak yüzde 65 oranında arttı.

İstanbul-Sivas Biletleri Yüzde 45 Oranında Zamlandı

Nisan ayındaki Ramazan bayramı öncesi ortalama 380 lira olan İstanbul-Sivas arasındaki otobüs bileti fiyatı Kurban bayramı öncesinde bugün itibarıyla yaklaşık 550 liraya çıkmış durumda. Başka bir deyişle İstanbul-Sivas yolculuğunun maliyeti yaklaşık 45 oranında arttı. İstanbul Trabzon otobüs bileti fiyatları da iki ay önce ortalama 450 lirayken, bugün itibarıyla 620 liraya çıktı. Buna göre İstanbul-Trabzon yolculuğunun maliyeti yüzde 38 oranında arttı.

İstanbul-Adana Biletleri Yüzde 38 Oranında Zamlandı

İstanbul Adana yolculuğu için Ramazan bayramı öncesinde ortalama otobüs bileti fiyatları 400 lira olurken; bugün itibarıyla aynı güzergâhın bilet fiyatları yaklaşık 550 lira oldu. Buna göre İstanbul Adana yolculuğunun maliyeti de yaklaşık yüzde 38 oranında arttı. Nisan ayında ortalama 500 lira olan İstanbul Diyarbakır yolculuğu için alınan otobüs bileti fiyatı da bugün itibarıyla yaklaşık 700 liraya yükseldi. Buna göre İstanbul Diyarbakır yolculuğunun maliyeti yüzde 40 oranında artış gösterdi.

İki Ayda Benzin Yüzde 45, Motorin Yüzde 40 Zamlandı

Ramazan bayramı öncesi litresi 19 lira 10 kuruş olan benzin yüzde 45 oranında zamlanarak 27 lira 70 kuruşa çıktı. Nisan ayının başında litresi 21 lire 35 kuruş olan motorin de yüzde 40 oranında zamlanarak 30 lira 11 kuruşa yükseldi. 50 litreden oluşan bir depo benzinin maliyeti 955 liradan bin 385 liraya çıkarak 430 lira arttı. Bir depo motorinin maliyeti de bin 65 liradan bin 505 liraya çıkarak 440 lira arttı.

YHT Seferlerine Yüzde 65 Zam Yapıldı

Yüksek hızlı tren (YHT) seferlerine Ramazan bayramından önce Mart ayında yüzde 10, Nisan ayında ise yüzde 15 oranında zam gelmişti. YHT sefer bilet fiyatlarına son olarak Haziran ayında yüzde 30 oranında zam geldi. Kısa bir süre içerisinde gelen zamların toplam oranı yüzde 65'i buldu. Buna göre İstanbul-Ankara seferinin bilet fiyatı 195 liraya çıkarken; İstanbul-Konya seferinin bilet fiyatı ise 235 liraya yükseldi.

Akaryakıtta Derhal Vergi İndirimi Yapılmalı

Kurban bayramı dolayısıyla vatandaşlar memleketlerine ya da farklı şehirlerdeki akrabalarına gitmek için yola çıkacak. Artan akaryakıt ve bilet fiyatları nedeniyle yolculuk yapmak maalesef lüks oldu. Asgari ücretle geçinen ailelerin memleketlerine gitmeleri imkânsız hale geldi. Bazı otobüs firmaları her gün artan akaryakıt fiyatları nedeniyle rezervasyon yapmıyor. Vatandaşlarımızın bayramda rahat yolculuk yapmaları için akaryakıtta derhal vergi indirimi yapılmalı. Vergi indirimiyle akaryakıt ürünlerinin fiyatlarını 20 lira düzeyine indirmem mümkün. Bayram boyunca paralı olan bütün köprü ve otoyollarda ücretsiz hale gelmeli.

ZONGULDAK KÖMÜR ÜRETİCİLERİ EPDK KARARLARINDAN ENDİŞELİ

EPDK'nın elektrik fiyatlarına müdahale eden kararlar alması Zonguldak Havzasında faaliyet gösteren kömür üreticilerini endişelendiriyor. Azami Uzlaştırma Fiyatlarının doğal gaz ve ithal kömür santralleri için megavatsaat başına 2 bin 500 lira olarak belirlendiği desteklemenin diğer santraller yani yerli kömür ile elektrik üretimi yapan santraller için bin 200 lira olması, santrallerin yerli kömür alımının durdurması ya da çok düşük fiyattan yerli kömür almasına yol açmasına neden olacak. Bu durum, rödovanslı saha işletmeleri yüksek üretim maliyeti ve düşük kömür fiyatları karşısında zarar edecek ve kapanma noktasına gelecektir.

EPDK, elektrik fiyat artışlarının önüne geçmek ve piyasa dengesini sağlamak, tüketiciye yönelik enerji maliyetlerinin düşürülmesi ve arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik kurul kararı olsa da fiyatların düşmesinde önemli bir somut adım atmadı. Hazıranda elektrige zam bunun somut göstergesidir. Enerji arz güvenliği tehdidi ise sürmektedir. AK Parti iktidarının enerji politikaları ve enerji yönetiminin basiresizliği enerji buhranını körükleyerek devam etmektedir.

EPDK'nın "Kaynak Bazında Destekleme Bedelinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 17 Mart 2022 tarihli 10866 sayılı Kurul kararı, 18 Mart 2022 tarihli Resmi Gazete'nin 31782 sayısında yayımlandı. Ardında gelen bir başka EPDK kararı 29 Mart 2022'de yayımlandı. 1 Nisan 2022 tarihinde yürürlüğe giren EPDK kararına göre "maliyeti yüksek üretimi destekleme" amacıyla 6 ay süreyle elektrik üreten santrallere destekleme yapılması kararlaştırıldı. Başlangıç olarak belirlenen azami uzlaştırma fiyatlarının doğal gaz ve ithal kömür santralleri için megavatsaat başına 2 bin 500 lira olarak belirlendiği destekleme diğer santraller yani yerli kömür ile elektrik üretimi yapan santraller için bin 200 lira oldu.

AK Partinin ilçe başkanlığı gibi çalışan EPDK, "olağanüstü zamanlardan geçiyoruz" diyerek Mart ayının sonunda "maliyeti yüksek elektrik üretimini destelemek için aldığı" karar Zonguldak Kömür Havzası'nda faaliyet gösteren kömür üreticilerini mağdur ediyor. AK Parti iktidarı kaş yaparken göz çıkardı. Enerji ve madencilik politikalarının "milli" ve "yerli" olduğunu iddia eden AK Parti iktidarının doğru söylemediğini artık herkes biliyor.

1 Nisan 2022 tarihinde yürürlüğe giren EPDK kararına göre "maliyeti yüksek üretimi destekleme" amacıyla 6 ay süreyle elektrik üreten santrallere destekleme yapılacak. Başlangıç olarak belirlenen azami uzlaştırma fiyatlarının doğal gaz ve ithal kömür santralleri için megavatsaat başına 2 bin 500 lira olarak belirlendiği destekleme diğer santraller yani yerli kömür ile elektrik üretimi yapan santraller için bin 200 lira olarak belirlenmişti.

Zonguldak Havzasında faaliyet gösteren kömür üreticileri bu kararın üretime ve dolayısıyla Zonguldak ekonomisine darbe vurmasından büyük endişe duyuyorlar. Nitekim, elektrik üreten santrallerin kömür üreticilerine yerli kömür alımını durdurabilecekleri ya da indirimli fiyattan satın alabileceklerini bildirdikleri, Zonguldak Kömür Havzasında faaliyet gösteren kömür üreticilerinin endişelerini artırmıştır. Santrallerin yerli kömür alımının durdurması ya da çok düşük fiyattan yerli kömür alması durumunda, rödovanslı saha işletmeleri yüksek üretim maliyeti ve düşük kömür fiyatları karşısında zarar edecek ve kapanma noktasına gelecektir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

EPDK, elektrik fiyat artışlarının önüne geçmek ve piyasa dengesini sağlamak, tüketiciye yönelik enerji maliyetlerinin düşürülmesi ve arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik kurul kararı olsa da fiyatların düşmesinde önemli bir somut adım atılmamıştır.

Elektrik üretim sektörünü olumsuz etkileyen politika ve uygulamalar, elektrik üretimi için kaynak sağlayan yerli sektöre de darbe vurmaktadır. Kaldı ki “tüketiciyi koruyacağız” diyen AK Parti iktidarının enerji politikaları ve enerji yönetiminin basiretsizliği ile enerji buhranını körükleyerek devam etmektedir. Nitekim Haziran ayında elektriğe yapılan zamlar bunun somut örneğidir.

Yılbaşında Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammını yapan iktidar; KDV indirimi ve kademe değişikliği sözde adımlarla elektrikteki indirim yapıldığı algısı oluşturmuştu. Elektrik tüketiminin daha da artacağı yaz aylarında konutlarda yüzde 15 zam yapılması yılbaşında yapılan fahiş zammın yükünü daha da artırmıştır. Başka bir deyişle iktidarın şubat ve mart ayında elektrik faturasında sözde indirim yapılması için attığı adımların tamamının göstermelik olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır.

İktidar elektrik fiyatlarının düşmeyeceğini, yüksek elektrik fiyatlarını oy oranlarını düşüreceğinin farkındadır. Dolayısıyla varsa yoksa seçimi kazanmak için palyatif çözümler peşindedir. Yapılmaya çalışılan bir çözüm değildir.

TEDAŞ ÇARPILDI!

İktidarın enerji politikası TEDAŞ'ı batağa sürükledi. TEDAŞ, elektrik dağıtım işinin 21 bölgeye ayrılarak özelleştirildiği 2013 yılından bugüne toplam 6 milyar 446 milyon 583 bin TL'lik zarara imza attı.

Elektrik dağıtımının 2013 yılında 21 bölgeye bölünerek özelleştirilmesi, biriken borçları ve altyapı eksikliklerini beraberinde getirdi. Yurttaşların dağıtım şirketlerine ödediği bedel son beş yılda üç kat artarken altyapı eksiklikleri de elektrik kesintilerini olağanlaştırdı.

Yurttaşla yüksek faturalar ve elektrik kesintileri ile dönen özelleştirme, şirketleri zenginleştirdi. Ocak-Eylül 2021 döneminde yalnızca dört elektrik dağıtım şirketinin net kârı 1,5 milyar TL olarak hesaplandı. Şirketlerin kasasını doldurduğu 2021 yılında TEDAŞ'ın mevcut kötü ekonomik tablosu daha da bozuldu.

Toplanamayan Zarar

Elektrik dağıtım şirketlerinin özel şirketlere devrinin gerçekleştirildiği 2013 yılında 4,3 milyar TL'lik zarara imza atan idare, o yıldan sonra mali durumunu toplayamadı. TEDAŞ'ın 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ait zararı sırasıyla 539,8 milyon TL, 190,5 milyon TL ve 231,9 milyon TL oldu.

TEDAŞ, 2016 yılından sonra da zarar etmeye devam etti. Buna göre, idarenin 2017 yılı zararı, 2 milyon TL, 2018 yılı zararı ise 41,8 milyon TL olarak kaydedildi. 2018 yılı zararı, önceki yıllara göre daha düşük gerçekleşse de zarar, 2019 itibarıyla yeniden dokuz hanelere ulaştı. Buna göre, 2019 yılında 389,4 milyon TL, 2020 yılında ise 357,4 milyon TL zarar edildi.

Batık Gemi

TEDAŞ'ın 2021 yılına yönelik faaliyet raporu da kötü gidişin devam ettiğini ortaya koydu. Rapora göre, TEDAŞ'ın, 2021 yılı zararı 106 milyon TL ile ifade edildi. İdarenin içinde bulunduğu olumsuz ekonomik durum, TBMM KİT Komisyonu toplantısında da gündeme getirildi. CHP Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, TEDAŞ'ın 2013-2020 dönemindeki toplam zararının 6 milyar 340 milyon 586 bin TL olduğunu vurgulayarak, “Bir milletvekili arkadaşımız, ‘TEDAŞ amiral gemisidir’ dedi. Doğru TEDAŞ bir gemidir ama Titanic gibi batan bir gemidir” dedi.

Yeni Zam Yolda

Elektrik dağıtım şirketleri patronlarının geçen hafta perşembe günü Ankara'da düzenlenen Sektör Değerlendirme toplantısı öncesinde kahvaltıda Enerji Bakanı ile bir araya geldiği ve elektriğe yüzde 50 zam talep ettiği öğrenildi. Toplantıda, 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere en az yüzde 30 zam yapılması kararı alındı.

KARADENİZ DOĞALGAZI EVLERE GELENE KADAR FATURALARA 10 KEZ ZAM GELDİ!

Karadeniz'de bulunan doğalgazın konutlara gelmeden önce bugüne kadar faturalara 10 kez zam geldi. AK Parti iktidarı; son 22 ayda sanki konutlarda yüzde 160 oranında zam yapmamış gibi 2023 yılı için sahte bir indirim algısı yaratmaya çalışıyor. Günlük 10 milyon metreküp doğalgaz akışı kış aylarında Türkiye genelinde

konutların bir günlük tüketiminin yüzde 10'unu zor karşılayabiliyor. İktidar doğalgazda indirim yapmak istiyorsa yılbaşından bu yana konutlarda yaptığı zamları geri çekmeli.

AK Parti iktidarı Karadeniz'de bulunan doğalgazı vatandaş için değil, kendi siyasi menfaati için kullanmak istediğini bir kez daha gösterdi. Rezervin bulunmasının ardından AK Parti iktidarı bugüne kadar dört farklı tören düzenleyerek vatandaşa sözde indirim vaadinde bulundu.

Müjdeden Sonra Doğalgaza Defalarca Zam Geldi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Karadeniz'de doğalgaz bulunduğu müjdesini verdiği Ağustos 2020 tarihinden bu yana konut tarifesine 10, sanayi tarifesine ise 11 kez zam yapıldı. Müjdeden sonra konutlarda toplam zam oranı yüzde 160; sanayide toplam zam oranı ise yüzde 610 oldu. Son 22 ayda gelen fahiş zamlar nedeniyle vatandaş kombisini yakamaz hale gelirken; sanayiye gelen zamlar ise bütün sektörlerin maliyetlerini artırarak enflasyonu tetikledi. Daha iki hafta önce konutlarda doğalgaza yüzde 30 zam yapan iktidar; 2023 yılında hayali bir indirim algısı oluşturmaya amaçlamaktadır.

Konutlar Kışın Günde 102 Milyon Metreküp Tüketiyor

İktidarın 2023'te günlük 10 milyon metreküp doğalgaz akışıyla indirim olacağı algısının gerçekçi olmadığı; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) resmi verileriyle ortaya çıkıyor. EPDK verilerine göre geçtiğimiz kış dönemini kapsayan dört aylık dönemde (Aralık 2021 - Mart 2022) yalnızca konutlarda toplam 12 milyar 275 milyon metreküp doğalgaz tüketimi yapıldı. Buna göre geçtiğimiz kış aylarında konutlarda günlük ortalama yaklaşık 102 milyon metreküp doğalgaz tüketimi gerçekleşti.

10 Milyon Metreküp Akışla İndirim Sağlanmaz

EPDK verilerine göre kış mevsiminde havaların eksi derecelere indiği Şubat 2022 döneminde Türkiye genelinde konutlarda günlük tüketim 120 milyon metreküpe ulaştı. Resmi veriler dikkate alındığında iktidarın 2023 yılında günlük 10 milyon metreküp doğalgaz akışını sisteme vermesinin yalnızca konutlarda kullanılsa bile kışın 120 milyon metreküpe varan talebi karşılamaktan uzak olduğu ve yalnızca bu arz-talep dengesine dayalı olarak anlamlı bir indirim olmayacağı ortaya çıkıyor. İktidar sözcüleri; günlük akışın 40 milyon metreküp düzeyine çıkarılmasının 2027 yılını bulabileceğini belirtmektedir. Türkiye'de doğalgaz tüketiminin son 5 yılda yüzde 50 oranında arttığı dikkate alındığında; 40 milyon metreküp akışın 2027 yılında da Türkiye'nin ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğu anlaşılıyor.

TARIMSAL GİRDİ FİYATLARI YÜZDE 117 ARTTI

TÜİK verilerine göre, tarımsal girdi fiyatları nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 7,45, yıllık ise 117,31 oranında arttı.

TÜİK verilerine göre, tarımsal girdi fiyatlarında, nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 7,45, bir önceki yılın aralık ayına göre yüzde 59,01, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 117,31 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 52,83 artış oldu.

TÜİK verilerine göre; aylık artışın düşük olduğu alt gruplar, sırasıyla yüzde 3,25 ile makine bakım masrafları ve yüzde 3,74 ile tarımsal ilaçlar oldu. Buna karşılık aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla yüzde 10,97 ile bina bakım masrafları ve yüzde 10,04 ile gübre ve toprak geliştirciler oldu. Bir önceki aya göre azalış gösteren tek alt grup, yüzde 1,85 ile veteriner harcamaları.

Yıllık Artış En Fazla Gübre Ve Toprak Geliştiricilerinde Oldu

Ana gruplarda bir önceki aya göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 6,76, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 7,54 artış yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 63,96, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 126,20 artış oldu.

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar, sırasıyla yüzde 26,31 ile veteriner harcamaları ve yüzde 40,33 ile tohum ve dikim materyali oldu. Buna karşılık yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla yüzde 241,57 ile gübre ve toprak geliştirciler ve yüzde 189,26 ile enerji ve yağlar oldu.

ÇİFTÇİYE KIRMIZI MAZOT

Akaryakıtta art arda gelen zamlar tarım ve hayvancılık başta olmak üzere tüm sektörleri olumsuz etkilemektedir. Akaryakıt özellikle mazot üzerindeki vergilerin sıfırlanarak başta çiftçilerimize ve ana maliyeti akaryakıt olan tüm sektörlere rahat bir nefes aldırma hedeflemekteyiz.

Akaryakıtta art arda gelen zamların nedeni döviz kurunun yüksek olması – yani milli paramızın saray iktidarı döneminde olağanüstü değer kaybetmesidir. Akaryakıtın fiyatının bu kadar yükselmesine uluslararası piyasalardan kaynaklı olduğunu ifade eden iktidar mensupları vatandaşlarımıza gerçekleri söylememektedir. Bu zamların tek sebebi AKP iktidarı, saray yönetimidir.

Hububat üretimi yapan çiftçi, dönüm başına 8 ila 10 litre mazot kullanmaktadır. (Tarım Bakanlığı verisi).

Çiftçi mazotun litresine bölgesel olarak değişiklik gösterse de 30 lira ödüyor.

Çiftçinin mazot için litrede verdiği vergi 7 lira 34 kuruş. KDV'si 5 lira 28 kuruş, ÖTV'si de 2 lira 06 kuruş. **Hububat üreticisi bir çiftçi 1 dönüm için yaklaşık 75 lira KDV ve ÖTV ödüyor.** CHP olarak bizim önerimiz çiftçimiz için mazotta KDV ve ÖTV'yi sıfırlamak.

Avrupa ülkelerinde örneklerine rastladığımız çiftçiye ve bazı sektörlerde uygulanan vergisiz ya da düşük vergili akaryakıt uygulamalarının bir benzeri ülkemizde de hayata geçirilecek.

Akaryakıtta art arda gelen zamlar tarım ve hayvancılık başta olmak üzere tüm sektörleri olumsuz etkilemektedir. Akaryakıt özellikle mazot üzerindeki vergilerin sıfırlanarak başta çiftçilerimize ve ana maliyeti akaryakıt olan tüm sektörlere rahat bir nefes aldırma hedeflemekteyiz.

Tarım Ve Hayvancılıkta Vergisiz Mazot (Kırmızı Mazot)

Tarım ve hayvancılıkta yani çiftçiye, besiciye, süt üreticisine, balıkçıya mazot vergisiz olacak. (ÖTV ve KDV sıfırlanacak). Mazot, kırmızı marker ile boyanacak. Bu tür mazotu başka bir sektör ya da vatandaş kullanamayacak. Traktörün, biçerdöverin vb tarımsal araçların depolarındaki mazot **Kırmızı Mazot** olacak. Kırmızı mazotta KDV ve ÖTV olmayacak.

Taşımacılık Sektöründe Vergisiz Mazot (Mavi Mazot)

Kontakt kapatma noktasına gelen şoför esnafına nefes aldıracağız. Şehirlerarası ve şehir içi insan ve yük taşımacılığı yapan, gelirlerini taşımacılık yaparak elde eden şoför esnafına mazot vergisinde indirim yapılacaktır. Mazot, mavi marker ile boyanacak. Kamyoncu esnafı, minibus esnafı, taksi esnafı ve şehirlerarası ve şehir içi yük ve yolcu taşıyan esnafın kullandığı mazot **Mavi Mazot** olacak. Mavi mazotta ÖTV sıfırlanacak, EPDK payı kaldırılacak ve KDV % 8 olacak. Belediyelerin toplu taşıma amacıyla kullandığı mazot da, mavi mazot olacak

- Her vatandaşın kullandığı BENZİN ve MAZOTTAN ÖTV kaldırılacak.
- Akaryakıt fiyat oluşumuna etki eden ve vatandaşın satın aldığı akaryakıtın pompaya gelene kadar üzerine eklenen vergiler ve EPDK payı kaldırılacak.
- Elektrikli ve hibrit araçlarda alınan KDV ve ÖTV sıfırlanacak.

NOT: Ulusal marker, akaryakıt rafineri çıkışında veya gümrük girişinde eklenecek katkı maddesini ifade eder. Ulusal marker ile ilgili usul ve esaslar, "Petrol Piyasası Kanunu" ve "Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" hükümleriyle düzenlenmiştir.

GIDA GÜVENLİĞİNDE BÜYÜK TEHLİKE

Güvenilir gıdaya ulaşmak giderek zorlaşırken Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, işletmelere yönelik denetim hedefini artırmak yerine azalttığı ortaya çıktı. Bakanlık 718 bin işletmeyi 7 bin personelle denetleyecek.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın performans hedeflerinin arasında yer alan, "Gıda işletmelerine yönelik denetim" hedefine yönelik veriler, çarpıcı bir detayı gün yüzüne çıkardı. Türkiye'deki 718 binden fazla kayıtlı işletmeyi 7 bin 245 personel ile denetlemeye çalışan bakanlığın, gıda denetiminde hedefini küçülttüğü belirlendi.

Bakanlığın verilerini değerlendiren CHP Milletvekili Murat Emir, giderek derinleşen ekonomik kriz ile güvenilir ve sağlıklı gıda ürünlerine erişimin zorlaştığına dikkati çekti. Gıda güvenliğine yönelik denetimlerin araştırılması için TBMM Başkanlığına araştırma önergesi sunan Emir, denetim faaliyetlerinin Türkiye genelinde yalnızca 7 bin 245 personelle yürütülmesini eleştirdi.

Denetimsizliğin İtirafı

CHP'li Emir'in bakanlığın raporlarından açıkladığı verilere göre, 2021'de toplam 1 milyon 378 bin denetim yapıldı. Sayının, her işletmenin yılda en fazla bir kere denetlendiğini açığa çıkardığını belirten Emir, "Bu işletmelerden yılda en az beş kere denetlenmesi gerekenler varken henüz hiç denetlenmemiş olanlar da mevcuttur" dedi. Halk sağlığı ve gıda güvenliğinin, işletme başına yılda ortalama bir kez yapılan denetimle sağlanmasının mümkün olmadığını altını çizen Emir, şunları söyledi:

"Üstelik Bakanlığın 2022 Yılı Performans Programı'nda, sonraki yıllardaki denetim hedefini de düşürdüğü görülmektedir. Buna göre, 2021 yılında 1 milyon 378 bin denetim yapılmasına karşın bakanlık, 2022'deki denetim sayısı hedefini artırmak yerine 1 milyon 150 bine düşürmüştür. Bu rakamlardan da anlıyoruz ki Bakanlık işletmeleri yılda bir hatta belki de hiç denetlememeyi göze almıştır. Yani işletmeleri yeterince denetlemeyeceğini itiraf etmiştir."

Cezalar Caydırıcı Değil

Gıda güvenliğine yönelik cezaların caydırıcı olmadığını altını çizen Emir, şunları kaydetti:

"Taklit ve tağşiş ürünlerde uygulanan cezanın sadece para ile sınırlı kalması, bunu göze alarak işe giren ve elde ettiği kazanç zaten verilen cezanın çok üzerinde olan sahte gıda üreticileri için bir engel oluşturmamaktadır. Bugün gıda güvenliği uzmanlarının hemfikir olduğu ortak konu, cezaların güncellenerek hapis veya ticaretten men gibi farklı yaptırımların uygulanması gerekliliğidir."

HALKIN ORTAK TEK GÜNDEMİ VAR: GEÇİM DERDİ

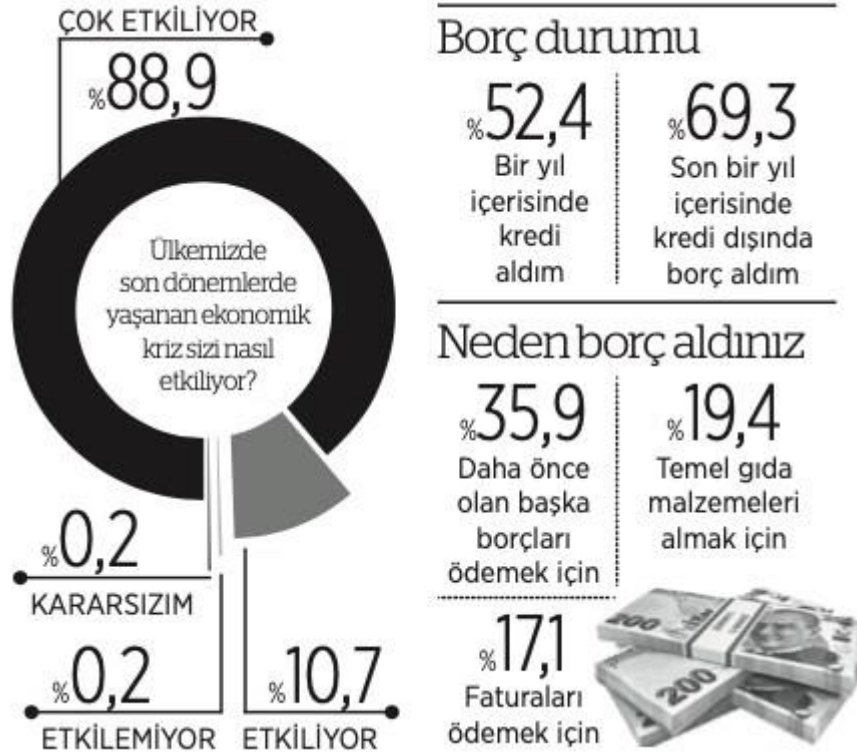
Erdoğan'ın tüm gündem değiştirme çabalarına rağmen ekonomik buhran ülke gündemini esir almış durumda. Ülke insanının neredeyse yüzde 100'ü "Kriz beni de etkiledi" diyor. Halkın yüzde 35'i daha önceki borçlarını ödemek için tekrar borçlanıyor.

Ülke insanının neredeyse tek gündemi ekonomik kriz ve onun sonuçları oldu. Son olarak Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezi'nin 1-12 Haziran 2022 tarihleri arasında gündeme ve seçmen eğilimine dair Türkiye geneli anket çalışması bu gerçeği bir kez daha gözler önüne serdi. Araştırma 16 kentte 1563 kişi ile gerçekleşirken tüm katılımcıların ortak noktası gelecek kaygısı oldu.

Kriz Herkesi Vurdu

Yaşanan büyük buhran ayrımsız herkesi etkiledi. Araştırmada "Ülkemizde Son Dönemlerde Yaşanan Ekonomik Kriz Sizi Nasıl Etkiliyor?" sorusuna yüzde 88,9'u "Çok Etkiliyor" dedi yüzde 10,7'si "Etkiliyor" derken; Etkilemiyor ve kararsızım diyenlerin toplamı 0,5 bile etmedi.

Siyasi partilerin seçmenlerinin ayrımsız tamamına yakınının krizden etkilendiklerini ifade etmeleri ise AKP neden eriyor sorusuna verilebilecek en önemli yanıt durumunda. Ayrıca krizden her yaş grubu etkilenmekle beraber 18-24 ile 25-34 genç yaş gruplarının daha fazla etkilendiği görülmüştür. Kriz en çok temel ihtiyaç maddeler ulaşımda kendini hissettiriyor. "Son Bir Yıl İçerisinde Alım Gücünüz Nasıl Değişti?" sorusuna katılımcıların yüzde 15,5'i "Azaldı", yüzde 78,3'ü "Çok Azaldı" yanıtlarını verdiği görüldü. Krizden etkilenme oranı ile bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında krizin "alım gücünü arttırıcı" etkisini yaşayan toplamda yüzde 5,6'lık bir kesim olduğu anlaşılıyor.

Borçla Yaşıyoruz

Araştırmanın en ilginç yanlarından biri de neredeyse borcu olmayan tek bir hanenin kalmamış olması. Katılımcılara sorulan "Hali Hazırda Borcunuz Var Mı?" Sorusuna yüzde 86,6 oranında verilen "evet" yanıtı söylemiştir. Tüm veriler, ülke insanı için borçlanarak yaşamın idamesinin olağanlaşmaya başladığını gösteriyor.

Yine bir başka ilginç veri de borç alma gerekçesi. Daha önceki yıllarda yine ev araba gibi yatırım amaçla yapılan borçlanma artık temel ihtiyaçlarını karşılamak, faturaları ödeme ya da bir başka borcu kapamak için yapılıyor.

Aile Dayanışması Bitti

Araştırmanın en çarpıcı yönlerinden biri de çözülen aile ve komşuluk ilişkilerini göz önüne sermesi oldu. Türkiye'nin daha önce yaşadığı krizlerde geniş aile dayanışması en önemli can simidi olmuştu. Son araştırmada sorulan "Temel İhtiyaçlarınıza Erişimde Aile/Akraba Desteğine İhtiyaç Duyuyor Musunuz?" sorusuna, katılımcıların yüzde 40,3'ünün "İhtiyaç Duysam da Onlardan Katkı/Destek Alamıyorum" yanıtı çok çarpıcı. Krizin her kesimi içine alması dayanışmayı da olanaksız hale getirmiş durumda. Bu soru komşularla ilgili sorulduğunda Hayır yanıtı yüzde 89'a kadar çıkıyor.

Yanıtlardan da anlaşılacağı üzere, Ekonomik kriz ve hayat pahalılığı ile baş etmede önemli geleneksel dayanışma ağlarından biri olarak komşuluk ciddi anlamda işlevsizleşirken, aile/akraba ilişkileri de önemli oranda zayıflattı.

AKP iktidarı her fırsatta 20 yıllık tarihleri boyunca birçok başarılı uygulamayı hayata geçirdiklerini ve Türk insanın standardını yukarıya çektiklerini ifade etseler de yurttaş aynı fikirde değil. Araştırmada "Anne-Babanızın Sizin Yaşınızdayken Sahip Oldukları Ekonomik Durumu ve Yaşam Standardını Göz Önünde Bulundurduğunuzda, Kendi Durumunuzu Nasıl Görüyorsunuz?" sorusunu katılımcıların toplamda yüzde 68'i "Kötü" yanıtı verirken, toplamda ancak yüzde 14,4'ü "İyi" yanıtını verebildi.

TMO TOPRAKTAN BORÇ BİÇİYOR

Kamu işletmelerini batıran kötü yönetim TMO'yu da borç batağına saptı. TMO'nun mali borçları bir yılda 3,6 milyar TL artışla 5,5 milyar TL'ye ulaştı.

İktidarın tarım politikaları, üreticiyi batağa sürükleyen uygulamaları beraberinde getirerek yüz binlerce çiftçinin borca saplanmasına neden oldu. Toprağı çoraklaştıran kötü yönetim, çiftçilerle birlikte tarım alanında faaliyet gösteren kamu kurumlarının mali yapısını da alt üst etti.

Hububat piyasasını düzenleyici tedbirler almak ile görevlendirilen Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) mali verileri de tarımdaki çöküşe ayna tuttu. İdarenin borçları 2020 yılından 2021 yılının sonuna kadar katlanarak arttı.

Kredi Borcu Katlandı

TMO'nun 31 Aralık 2021 itibarıyla geride kalan cari dönemdeki toplam borcu belli oldu. İdarenin kısa vadeli mali borçları 2020 yılına göre 3,6 milyar TL artarak 2021 yılında 5,5 milyar TL'ye çıktı. TMO'nun 2021 yılında 5,3 milyar TL olan banka kredisi borcunun 2020 yılında 1,9 milyar TL olduğu belirtildi. İdarenin mali borçlarının tamamının banka kredilerinden oluştuğu bildirildi. Verilere göre, bankalara olan 5,5 milyar TL'lik borcun 3,8 milyar TL'sini resmi bankalardan, 1,6 milyar TL'sini ise özel bankalardan, "Alımın finansmanı için" alınan krediler ve kredi faizleri oluşturdu.

İdarenin ticari borçlarında kaydedilen yıllık artış da dikkati çekti. Buna göre, 2020 yılında 39 milyon 198 bin TL ticari zararı bulunan TMO'nun 2021 yılı ticari zararı yüzde 319 artarak 164 milyon 572 bin TL olarak kaydedildi.

Kambiyo Zararı

TMO'nun Türk Lirası'nın değer kaybından kaynaklı zararı da mali raporlar ile ortaya konuldu. Verilere göre, TMO 2021 yılında 4 milyon 432 bin TL'lik kambiyo zararına uğradı. Zararın 4 milyon 423 bin TL'si "USD kur farkı zararları", 8 bin 151 TL'si ise "Euro kur farkı zararları" kalemine yazıldı.

'PAZARLIK'LA KAMU ZARARI

Karayolları verileri, pazarlık yönteminin kamuoyu yükünü ortaya çıkardı. 10 yılda KGM'nin gerçekleştirdiği açık ihalelerdeki indirim oranı yüzde 34 olurken, pazarlıkla yapılan ihalelerde indirim oranı yüzde 17'de kaldı.

Özel durumlar harici kullanımı Kamu İhale Kanunu ile kısıtlanan pazarlık yöntemli ihalelerin kamuya yükü, tenzilat oranları ile ortaya konuldu. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM) Kasım 2010 ile Nisan 2020 dönemleri arasında açık ihale yöntemiyle gerçekleştirdiği toplam 16,9 milyar TL'lik ihalede indirim oranı yüzde 34 olurken, aynı dönemde pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen toplam 38,1 milyar TL'lik ihalede indirim oranı yüzde 17'de kaldı.

Tenzilat Oranı Yüzde 17

AKP'nin iktidarda bulunduğu süreçte, "İhaleyi istenilen kişiye verme" aracı olarak kullanıldığı gerekçesiyle eleştirilen ve hemen her yıl milyarlarca liralık alım yapılan pazarlık yöntemli ihalelerin kamuya yükü verilerle gün yüzüne bir kez daha çıktı. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün pazarlık yöntemi ile 11 yılda gerçekleştirdiği toplam 590 ihalede tenzilat oranı yalnızca yüzde 17'de kaldı.

Toplam 70,2 Milyar TL

Karayolları Genel Müdürlüğü, Ekim 2010 ile Haziran 2022 döneminde toplam 2 bin 459 ihale sonuçlandırdı. İhalelerin toplam sözleşme maliyeti ise 70 milyar 249 milyon 783 bin TL olarak kaydedildi. İhalelerde, idarenin öngördüğü yaklaşık maliyet ile sözleşme bedeli arasındaki farkı ortaya koyan tenzilat oranı ise kayıtlara yüzde 21 olarak geçti.

Açık İhale Önde

Toplam 2 bin 459 ihalenin bin 370'ini, açık ihale yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen ihaleler oluşturdu. Açık ihalelerin sözleşme bedelinin 16 milyar 939 milyon 864 olduğu bildirilirken tenzilat oranı yüzde 31 olarak gerçekleşti.

KGM'nin pazarlık yöntemli ihalelerindeki tenzilat oranının düşüklüğü ise dikkat çekti. Ekim 2010-Haziran 2022 döneminde pazarlık yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen 38 milyar 163 milyon 558 bin TL'lik ihalede tenzilat/kırım oranı yalnızca yüzde 17 olarak hesaplandı.

BİR AKP KLASİĞİ; AYNI İSME 43 İHALE!

Bağcılar Belediyesi Kurucu Meclis Üyesi olan AKP'li Yeşilyurt'un aile şirketi Mert İnşaat, belediyeden bir ihale daha aldı. Bu ihalelerle şirket, Bağcılar Belediyesi'nden 50 milyon 319 TL tutarında 43'üncü işini almış oldu.

Kamu kurumları ile yerel yönetimlerin ihaleleri AKP'lilerce paylaşılmaya devam ediyor. AKP'den milletvekili aday adayı ve Bağcılar Belediyesi Kurucu Meclis Üyesi olan Abdurrahman Yeşilyurt'un aile şirketi, Bağcılar Belediyesi'nin 2 milyon 684 bin TL'lik bir ihalesini daha aldı. Bu söz konusu şirketin son 11 yılda Bağcılar

Belediyesi'nden aldığı 50 milyon 319 TL tutarında 43'üncü, kamudan ise 117 milyon 679 bin TL değerindeki 72'nci ihalesi.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Bağcılar Belediyesi, 29 Nisan tarihinde "Karayolu İşleri Yaptırılacaktır" başlığıyla ihaleye çıktı. Belediyeye bağlı Fen İşleri Müdürlüğü'nün düzenlediği ihalede, yaklaşık maliyet 3 milyon 490 bin 175 TL olarak belirlendi. İki şirket teklif verirken ihaleyi 2 milyon 684 bin TL'lik teklifle 'Mert İnşaat Temizlik' isimli şirket aldı. İdare ile şirket arasında 7 Haziran tarihinde sözleşme imzalandı.

Belediyeye 'Abone'

İhaleyi alan Mert İnşaat, 2018'deki seçimlerden AKP milletvekili aday adayı olan ve Bağcılar Belediyesi Kurucu Meclis Üyesi Abdurrahman Yeşilyurt tarafından 1999 yılında kuruldu. AKP'li belediyenin asfalt işlerinin abonesi olan Mert İnşaat, son 11 yılda 117 milyon 679 bin 329 TL'lik 72 ihale aldı. Bu ihalelerin 50 milyon 319 bin 657 TL'lik kısmını Bağcılar Belediyesi'nden alan firma, belediyenin tam 43 işini üstlendi. Refah Partisi'nin kurucu üyesi olan Abdurrahman Yeşilyurt, 2016'da şirketteki hisselerini oğulları Mertcan Yeşilyurt ile Hüseyin Yeşilyurt'a devretti. Şirket, büyük hissedar Hüseyin Yeşilyurt tarafından yönetiliyor. Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü'nün de yüklü ihalelerini alan şirket, Ümraniye, Güngören, Zeytinburnu ve Fatih gibi AKP'li belediyelerden de ihaleler kaptı. O ihalelerden bazıları ve tutarları şöyle:

- Esenler Belediyesi'nden 2 milyon 743 bin 291 TL değerinde dört ihale.
- Zeytinburnu Belediyesi'nden 5 milyon 889 bin TL'lik üç ihale.
- Güngören Belediyesi'nden 1 milyon 216 bin 57 TL değerinde bir ihale.
- Fatih Belediyesi'nden 4 milyon 969 bin TL tutarında bir ihale.
- Sultangazi Belediyesi'nden 2 milyon 811 bin TL'lik bir ihale.

İHALE ALMADA 'ÇÖMEZ' DEĞİL

AKP'li Bağcılar Belediyesi'nin 'pazarlık' yöntemiyle düzenlediği gıda alım ihalesi, eski Ankara AKP İl Gençlik Kolları Başkanı Çömez'in sahibi olduğu şirkete gitti.

AKP'li belediyeler, kendilerine yakın şirketlere ihaleler vermeyi sürdürüyor. Son örnek İstanbul Bağcılar'da yaşandı. AKP'li Erkam Çömez'in şirketi, gıda alım ihalesi, iktidarın rant aktarma aracına dönüştürdüğü pazarlık yöntemiyle kaptı.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Abdullah Özdemir'in idaresindeki Bağcılar Belediyesi, 30 Mayıs tarihinde "Sosyal Tesisler İçin Muhtelif Gıda Maddesi Alım İhalesi" başlığıyla bir ihale açtı. AKP'li belediyeye bağlı İşletme ve İştirakler Müdürlüğü'nün düzenlediği ihalede, alınacak gıda malzemeleri için yaklaşık maliyet bir milyon 711 bin TL olarak belirlendi. Kamu ihalelerinde "istenmeyeni eleme aracı" olarak kullanıldığı gerekçesiyle tartışılan pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale, Anaturya Organizasyon isimli şirkete gitti. Şirket ile AKP'li belediye, 6 Haziran tarihinde bir milyon 550 bin TL'lik sözleşmeye imza attı.

'Pazarlık'la Aldı

"Doğal afet, savaş ve özellikli işler" koşuluyla kullanılması gereken pazarlık yöntemiyle ihaleyi kapatan şirketin sahibi ise 'tanıdık.' Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, 2013 yılında kurulan şirket, eski AKP Ankara İl Gençlik Kolları Başkanı Erkam Çömez'e ait. Çömez, 2005 yılında Genel Merkez Gençlik Kolları MKYK Üyeliği'nin ardından 2008 yılında Genel Merkez Gençlik Kolları Sosyal İşler Başkanlığı görevini sürdürmüş, 2010 yılının Ocak ayında da Gençlik Kolları Ankara İl Başkanlığı'na atanmıştı. Çömez'in sosyal medya paylaşımlarında, muhalefete yönelik çok sayıda hakarete imza attığı görülüyor.

Kamudan 12 İhale

AKP'li Erkam Çömez'e ait Anaturya Organizasyon isimli şirketin kamudan aldığı ilk ihale bu değil. Anaturya Organizasyon daha önce AKP'li Keçiören Belediyesi'nden bir milyon 754 bin TL'lik on ihale alırken Bağcılar Belediyesi'nden de 2 milyon 270 bin TL'lik iki iş aldı.

İHALE KANUNU'NA BAKAN SOYLU AYARI

Müteahhitlere fiyat farkı verilmesine ilişkin yasaya, Erdoğan'ın kararıyla İçişleri Bakanlığı'nın ihalesiz yaptığı alımlar da eklendi. CHP'li Özel, "Hem Erdoğan hem de Soylu söz konusu olunca hiçbir kural tanınmıyor" dedi.

AKP iktidarı boyunca büyük çoğunluğu "kişiye özel" 200'ün üzerinde değişikliğe uğrayan Kamu İhale Kanunu'na göre, yapılan ihalelere ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi ve uygulanması ile ilgili yasa da değişiklik furçasından nasibini alıyor. 14 kez değişiklik yapılan kanunda, son değişiklik de "İçişleri Bakanlığı'na özel" oldu. Kamunun mal ve hizmet alımı yaptığı şirketlere "ekonomik kriz kaynaklı kayıplarını telafi" için fiyat farkı verilmesi uygulamasına, İçişleri Bakanlığı'nın ihalesiz doğrudan temin alımları da eklendi.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na Ocak ayında eklenen geçici 5'inci madde ile, yaşanan ekonomik kriz nedeniyle hammadde temininde ve tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ile girdi fiyatlarındaki beklenmeyen artışlar gerekçe gösterilerek, ihalelerde ek fiyat farkı uygulanmasına olanak sağlandı. Maddeye göre, 1 Aralık 2021 tarihinden önce ihalesi yapılan ve geçici 5'inci maddenin yürürlüğe girdiği 22 Ocak 2022 tarihi itibarıyla devam eden ve TL üzerinden yapılan ihalelerde ek fiyat ödenmesinin yolu açıldı. Bununla ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütleri giderme görevi, Kamu İhale Kurumu'na verildi. Kurum da doğrudan temin yönteminin ihale usulleri arasında sayılmaması nedeniyle bu alımlar için ek fiyat farkı verilemeyeceğini karara bağladı. Ancak 4 Haziran tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla yasaya ve Kamu İhale Kurumu kararına karşı İçişleri Bakanlığı'nın "doğrudan temin usulü ile yapılan alımları" için de ek fiyat farkı verilmesi yönünde bir düzenleme yapıldı.

Kim İçin, Ne Kadar?

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, mevzuata aykırı bu düzenlemeye ilişkin "Kuralsızlık genel kural oldu. Ama hiç değilse arada yasaya şeklen de olsa uyuyor gibi görünüyorlardı. Fakat bu son düzenlemede zaten sürekli iddialara konu olan kamu ihaleleri ile ilgili çok istisnai bir durum yaratıldı. İçişleri Bakanlığı'nın ihalesiz alım yaptığı şirketlere de fiyat farkı verecekler. Kimin bu şirketler, ne alındı ve ne kadar ödeme yapıldı, açıklanmalı" dedi.

Konuyu TBMM gündemine de taşıyan Özel, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a şu soruları yöneltti:

- Normlar hiyerarşisi gereğince kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararlarından da yönetmeliklerden de üstün olmasına rağmen, 5680 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla İçişleri Bakanlığına, "doğrudan temin usulüyle yapılan alımlar" için de ek fiyat farkı verme yetkisi niçin tanınmıştır?
- Anayasaya ve yasaya aykırı olarak yapılan bu düzenleme kapsamında İçişleri Bakanlığı ne kadar ek fiyat farkı ödemiştir ve bundan sonra ne kadar ödeyecektir?
- İçişleri Bakanlığı, doğrudan temin usulü ile yaptığı alımlar için hangi firmalara hangi alımlar için ve ne miktarda ek fiyat farkı ödemiştir?

KIŞLA TALANINDAKİ ŞİRKETLERDE TANIDIK

Yapılaşmaya açılan ve ağaçların kesildiği Çekmeköy Kışlası'na bin 774 konut ile 141 villa inşa edecek şirketler tanidik çıktı. Emlak Konut, AKP'li Cevahir'in şirketi ile Yassıada'yı betona boğan Mesa şirketiyle anlaştı.

İstanbul'daki Çekmeköy Kışlası olarak bilinen Şehit Onbaşı Azim Özdemir Kışlası'nda süren davalara ve tüm itirazlara rağmen talan devam ediyor. Yaklaşık üç ay önce boşaltılan ve Kuzey Ormanlarının başlangıcı olarak kabul edilen kışla arazisinde Emlak Konut'un Çınarköy adını verdiği konut projesi için ağaçlar kesiliyor.

Emlak Konut'un 1774 konut, 141 villa ve 56 ticari alanın yer aldığı Çınarköy projesinin yapımı için dört ayrı inşaat şirketiyle sözleşme imzaladığı öğrenildi. Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş., Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı bildirimde kışla arazisine yapılan Çınarköy projesinin birinci etabı için Yassıada'yı betona boğan Mesa Mesken Sanayii A.Ş. ile tam KDV hariç 1 milyar 150 milyon TL'lik sözleşme imzalandığını belirtti.

Emlak Konut, projenin ikinci etabı için de Aydur İnşaat ile Cevahir Yapı şirketiyle 25 Nisan'da anlaştı. Emlak konut ile bu iki şirket arasında KDV hariç 1 milyar 230 milyon TL'lik sözleşme imzalandığı açıklandı. Çınarköy projesinin üçüncü etabı için de Emlak Konut'un 13 Haziran'da Serra Mühendislik şirketi ile KDV hariç 635 milyon TL'lik sözleşme imzaladığı bildirildi.

Talan projesine karşı TMMOB Şehir Plancıları Odası (ŞPO) İstanbul Şubesi hukuki süreç başlattı. ŞPO İstanbul Şubesi Başkanı Pelin Pınar Giritlioğlu, geçen günlerde BirGün'e yaptığı açıklamada şunları söylemişti: "Söz

konusu alanın planlarına açtığımız davalarda ne yazık ki yürütmeyi durdurma kararları gelmedi. 25 Nisan'da yapılan bilirkişi keşfinden sonra henüz bilirkişi raporu da tamamlanmadı. Uygulamanın yargı kararları beklenmeden bu kadar hızla başlamış olması, mahkemeden ne karar çıkarsa çıksın, projenin tamamlanacağını bize açıkça gösteriyor. Biz Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi olarak, bir kez daha mahkemeye yürütmeyi durdurma talebi ile başvurumuzu yapıyoruz. Sürecin takipçisi olacağız."

AKP'li İsimler

Öte yandan Mesa Mesken Sanayii Şirketi, Mesa Holding'e bağlı. Bu şirketin daha önce inşa ettiği projeler arasında adı Demokrasi ve Özgürlükler Adası olarak değiştirilen Yassıada'yı beton boğan proje de yer alıyor. Yassıada projesi tartışmalara neden olmuş ve adanın betona gömüldüğü ifade edilmişti. Cevahir Yapı'nın yönetim kurulu başkanı Reşat Cevahir'in oğlu İslam Cevahir'in nikah şahidi 2010 yılında dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan olmuştu. Öte yandan Cevahir Yapı'nın ortakları arasında yer alan, 2002'de AKP'ye katılan ve 2015 yılında yaşamını yitiren İbrahim Cevahir de yer alıyordu. İbrahim Cevahir'in de 2015 yılındaki cenazesine de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan katılmıştı.

Ne Olmuştu?

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan ise, 15 Temmuz'un ardından boşaltılan askeri alanlara yönelik, şehir dışına taşınan askeri alanların yeşil alan olacağını açıklamıştı. Ancak askeri araziler yeşil alan olarak korunmadı ve tıpkı Çekmeköy Kışlası gibi birer birer yapılaşmaya açıldı. Emlak Konut'a devredilen Çekmeköy Kışlası'nın arazisine de kısa süre önce iş makineleri ve kamyonların girdi. Arazide inşaat çalışmaları hızla devam ediyor. Arazide iş makineleri 24 saat aralıksız çalışırken yüzlerce ağaç ise kesildi. Binlerce ağacın ise kesileceği belirtiliyor. Ağaç kesimini gizlemek için de kışla arazisini çevreleyen duvarların üzerine yaklaşık iki metre yüksekliğinde paravanlar yerleştirdi.

MEGAKENT YAĞMALANIYOR

Taşı toprağı altın denen ve nüfusu 16 milyona dayanan İstanbul'un her köşesi iktidar eliyle adeta yağmalanıyor. Kentin birçok noktasında yurttaşlar parklarını, yeşil alanlarını ve deprem toplanma alanlarını korumak için mücadele ediyor.

Nüfusu 16 milyona dayanan megakent İstanbul'un dört bir yanı adeta talan ediliyor. Kentin farklı noktalarındaki ormanlık araziler, korular, parklar ve deprem toplanma alanları yapılaşmaya açılmak isteniyor. İktidar, son yerel seçimlerde İBB'yi kaybetse de "Taşı toprağı altın" denen İstanbul'da talan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ ve AKP'li ilçe belediyeleri eliyle devam ediyor.

En Büyük Talan Projesi: Kanal İstanbul

Küçükçekmece, Avclar, Başakşehir ve Arnavutköy: İstanbul'da talan projelerinin başında ise dört ilçeden geçecek olan Kanal İstanbul geliyor. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Hayalim ve inadına yapacağız" dediği Kanal İstanbul projesine uzmanlar karşı çıkıyor. Kanal İstanbul güzergâhında 4,5 milyon metrekarelik ormanlık alan yer alıyor. Proje için 200 binden fazla ağacın kesileceği belirtiliyor. Ayrıca tarım arazilerini de ortadan kaldıracak proje için çıkarılacak 1 milyar 155 milyon metreküp hafriyatla Karadeniz kıyısına dolgu yapılacak.

Çeyrek Asırlık Mücadele

Üsküdar: Uzun zamandır AKP'li Üsküdar Belediyesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın hedefinde olan 1'inci derece doğal ve tarihi sit Validebağ Korusu da talan edilmek isteniyor. 354 dönümlük bir arazi üzerinde yer alan 2006'da yapılan bir sayımda 6 bin 321 ağaç, ağaççık ve çalı bulunan Validebağ Korusu yıllardır yapılaşmaya açılmak isteniyor. Validebağ Gönüllüleri, koruyu korumak için nöbet tutuyor, hukuki mücadele yürütüyor.

Validebağ Korusu'nu koruma mücadelesinin 24 yıldır sürdüğünü ifade eden Validebağ Gönüllüleri'nden Şengül Kılıç, "AKP'li Üsküdar Belediyesi'nin gözü hep Validebağ Korusu'nda oldu. Dava açıp yürütmeyi durdurma kararı aldıkça yeni projelerle geliyorlar. Validebağ Korusu'nu korumaya devam edeceğiz ve vazgeçmeyeceğiz" diye konuştu.

Validebağ Gönüllüsü ve Acıbadem Mahallesi Muhtarı Semra Aydın, "24 yıldır korunun ranta, talana açılmaması için sıcak, soğuk demeden mücadele eden, doğayı sarıp sarmalayan Validebağ Gönüllüleri'nin, çevre sakinlerinin emeği büyüktür" dedi.

Kandilli'deki Tek Çocuk Parkı

Üsküdar'ın tarihi semtlerinden Kandilli'deki tek çocuk parkı ve deprem toplanma alanının, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 25 yıllığına 'ticari alan' niteliğinde kiraya verilmesinin ardından mahalle sakinleri haftalarca eylem yaptı. Mahalle sakinleri, ihalenin iptal edilerek alanın çocuk parkı olarak kalmasını istiyor.

Aydos Talan Ediliyor

Sancaktepe: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile AKP'li Sancaktepe Belediyesi'nin birinci derece sit alanı olan Aydos Ormanı'na millet bahçesi yapmak istiyor. Yurttaşların tepki gösterdiği projeye şubat ayından başlandı. Aydos Ormanı Savunması'nın çağrısıyla önceki gün bölgede bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Grup adına açıklamayı okuyan Gönül Gümüsoğlu Özer, "Aydos günlerdir hallaç pamuğu gibi altüst ediliyor. Hayvanlar can havliyle ormandan dışarı attılar kendilerini" dedi.

Kadıköy'ün Her Köşesi Mücadele Var

KADIKÖY: İstanbul'un en önemli ilçelerinden biri olan Kadıköy'ün birçok noktasında yurttaşlar mücadele ediyor. İlçenin en kıymetli arazileri arasından olan TCDD'nin Söğütlüçeşme'deki arazisi de yıllardır yapılaşmaya açılmak isteniyor. Önce AVM gar projesi yapılacağı belirtilen araziye son olarak 108 ticari alan inşa edileceği açıklandı. Söğütlüçeşme'yi koruma mücadelesi 2019 yılından bu yana sürüyor.

1872'de açılan tarihi Haydarpaşa Garı da yıllardır iktidarın hedefinde. 2013 yılında kapatılan tarihi gar için Kadıköylülere yıllardır mücadele ediyor. Yaklaşık 15 yıl önce kurulan Haydarpaşa Dayanışması her pazar günü gar binası önünde buluşarak nöbet tutuyor, açıklama yapıyor. Dayanışma, "Haydarpaşa gardır gar kalacak" sloganıyla mücadeleyi sürdürüyor.

Yurttaşlar Kalamış Yat Limanı için de 2017 yılından beri "Kıyılar halkındır, halka açılmalı" sloganıyla mücadele ediyor. Tüm itirazlara rağmen geçen yıl Kalamış Yat Limanı'nın özelleştirme ihalesi yapıldı. İhaleyi Koç Holding aldı.

Kadıköy'ün en önemli alanlarından biri olan Kuşdili Çayırı için de uzun süre mücadele verildi. Kuşdili Çayırı'nda İBB tarafından yapımına başlanan otopark projesi yurttaşların mücadelesiyle iptal edildi.

Rantsal Dönüşüm Projeleri

GÜNGÖREN: AKP'li Güngören Belediyesi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı eliyle 'riskli alan' ilan edilen Tozkoparan'da da yurttaşlar 'rantsal dönüşüm' projesine karşı mücadele ediyor. Evlerin elektrik, su ve doğalgazı kesilirken projeye ilişkin yürütmeyi durdurma kararı verildi. Yurttaşların hukuki mücadelesi sürüyor.

Çekmeköy: AKP'li Çekmeköy Belediyesi, aynı zamanda deprem toplanma alanı da olan ilçenin en büyük ikinci parkını yapılaşmaya açmak istiyor. AKP'li belediye park alanına mahallelinin itirazına rağmen 31 milyon TL harcayarak kapalı pazar alanı ve otopark inşa etmek istiyor. Yurttaşlar ise bu projeye karşı tam 16 gündür park önünde nöbet tutarak direniyor. Geçen günlerde de iş makinelerini ve kamyonları parka sokmak istemeyen iki mahalleli gözaltına alındı. Çekmeköy Belediyesi "Projeden vazgeçilmeyeceğini" belirtiyor.

Hastane Mücadelesi

Şişli: Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin bazı bölümleri, binanın depreme dayanıklı olmadığı gerekçesiyle geçen yıl Seyrantepe ve Sarıyer'e taşındı. 2018'de kurulan Şişli Etfal Dayanışması da hastanenin yerinde yeniden yapılması için mücadele ediyor.

Beyoğlu: AKP'li Beyoğlu Belediyesi'nin, Okmeydanı'nın Fetihtepe Mahallesi'ndeki kentsel dönüşüm zorbalığı haftalardır devam ediyor. İstanbul 4'üncü İdare Mahkemesi'nin, mahallelinin enerjileri kesilmesi ve tahliye edilmesi kararıyla ilgili kısmi yürütmeyi durdurma vermesine rağmen yurttaşlar evlerinden zorla çıkarıldı. Mahallede polis ve zabıta eşliğinde evlerin doğalgaz, elektrik ve suları kesildi.

Beykoz: AKP'li Beykoz Belediyesi'nin Tokatköy'deki dönüşüm projesiyle 238 yapı yıkılacak, yerine 776 konut ve 47 iş yeri inşa edilecek. Evini boşaltmayanların bugün itibarıyla elektriği ve suyu kesilecek. Bölge sakinleri, kentsel dönüşüm sürecinde yaşananlara tepkili.

Bakırköy: Ataköy sakinleri, mahkemenin daha önce iptal ettiği deprem toplanma alanı statüsündeki parsel konut imarı verilmesine karşı çıkıyor. Geçen hafta yaptıkları açıklamada arsanın park olarak işlevinin devam etmesi gerektiği söylendi.

Yine Bakırköy'de yer alan ve Beşli Çete içerisinde yer alan şirketlere yaptırılan ve işlettilen İstanbul Havalimanı'nın açılmasıyla 2019'da kapatılan Atatürk Havalimanı'nın kapatılmasına karşı da uzun süredir mücadele ediliyor.

Başakşehir: Başakşehir'in önemli yeşil noktalarından biri olan Bahçeşehir Göleti 2015 yılından bu yana AKP'li Başakşehir Belediyesi tarafından yapılaşmaya açılıyor. Yıllardır projeye karşı mücadele edilirken göletteki inşaat da mahkeme kararlarına rağmen sürdü. Son olarak nisan ayında Danıştay imar planlarının kesin olarak iptal edilmesine karar verdi. Projeye karşı mücadele eden yurttaşlar Bahçeşehir Gölet Gönüllüleri'ni kurdu.

Adalar: İstanbul'un Adalar'ı da AKP'nin gözde rant alanları arasında yer alıyor. Hızla yapılaşmaya açılan Adalar'da imar planı yapma ve onaylama yetkisi geçen yıl İBB'nin elinden alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na verildi.

Türkiye'nin ilk pandemi hastanesi olarak 1924 yılında Atatürk'ün isteğiyle kurulan Heybeliada Sanatoryumu ve 200 dönümlük arazisi "İslami Eğitim Merkezi" kurulması amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredildi.

Öte yandan "Demokrasi Adası" ilan edilerek imara açılan Yassıada da talan edildi. Adanın yeşil görüntüsü ortadan kaldırıldı ve ada adeta betona gömüldü. Adalar'daki talan projelerine karşı Adalar Savunması yıllardır mücadele ediyor.

Kuzey Ormanları: İstanbul'un Kuzey Ormanları 3'üncü havalimanı, 3'üncü köprü, Kanal İstanbul gibi "mega projelerle" talan ediliyor. Gezi Direnişi'nin ardından iyice görünür hale gelen kent ve doğa talanına karşı yükselen mücadelelerin bir parçası olarak Temmuz 2013'te kurulan Kuzey Ormanları Savunması (KOS) yaşam alanlarını korumak için mücadele ediyor. KOS; İstanbul'un Kuzey Ormanları'nı talan her türlü rant projesine karşı mücadele veriyor.

TANIDIK ŞİRKETLERE MİLYARLIK TEŞVİK!

Aralarında kamu ihalelerinin gözde isimlerinin de olduğu elektrik üreticilerine üretmedikleri elektrik için "teşvik" adı altında ödeme yapılıyor. 2018 yılından bu yana şirketlere yapılan ödemeler 9.4 milyar TL oldu.

Geçilmeyen yollar, köprüler, uçulmayan havalimanları için müteahhitlere uzun yıllara kadar yayılan garantiler verilirken elektrikte de benzer bir uygulama 4 yıldan bu yana sürüyor. Yurttaşlar karşı karşıya kaldıkları yüklü elektrik faturalarını ödeyemezken şirketlere üretmedikleri elektrik için bugüne kadar ödenen tutar 9,4 milyar TL oldu.

Avrupa ülkelerinde arz güvenliğini sağlamak amacıyla uygulanan ancak Türkiye'de arz sorunu bulunmamasına karşın 2018'den bu yana yürürlükte olan "Kapasite mekanizması" ödemeleri şirketler için bütçeden karşılıksız ek gelir yolu oldu.

Mevcut üretim tesislerinde bir devre dışı kalma durumu yaşandığında devreye girebilecek nitelikte tesisleri hazır bekletme mantığına dayanan bu sistemde şirketler dönemlik ihalelerle belirleniyor ve beklemeleri karşılığında ödeme yapılıyor. Ancak Sayıştay ve meslek odaları tarafından eleştirilen bu sistem "Atıl durumda olan veya teknik kapasitelerinde üretim yapmakta zorlanan ancak Kapasite Mekanizması uygulaması ile kamudan kaynak aktarılan birçok santralin, gerçek bir ihtiyaç olduğunda, gerçekten devreye girip giremeyeceği, girebilecekse ne kadar süre içinde devreye girebileceği" sorusuna net yanıt vermiyor.

Her Adımda Yeni Kıyak

2018 yılında doğalgaz ve yerli kömür yakan ithal kömür santralleri bu ödemedен yararlanmaya başladı. Ödemede öncelik yerli linyit, taş kömürü ve asfaltit santrallerine verildi. Başvuruları kabul edilen özel sektör santrallerine, maliyetleri piyasada oluşan fiyatın altında kalması nedeniyle satış yapamaması veya zarar etmesi durumunda, üretim yapmadıkları veya zararına satış yaptıkları süre için TEİAŞ tarafından ilave ödeme yapılmasının yolu açıldı.

Yönetmelik 2019 yılında değiştirilerek hidroelektrik santraller kapsam içine alındı, başta ödeme parametreleri olmak üzere şirketler lehine düzenlemeler yapıldı.

Yap İşlet Santralleri

Türkiye'de ihtiyacın üzerinde üretim olmasına karşın yine arz güvenliği gerekçesi ile 2021 yılında bir yönetmelik değişikliği daha yapıldı. Bununla kapsam bir kez daha genişletildi ve yap işlet santralleri ve 13 yıldan daha eski olan ithal yakıtlı santrallerin kapasite mekanizması ödemesinden yararlanması sağlandı. 2021 yılında 2,6 milyar TL ödeme yapılması planlanırken ödeme toplamı 2,85 milyar TL'ye çıktı.

Aralık 2021’de yönetmelik yine değişti. Bu kez mekanizmadan faydalanma kriterleri aynı kaldı ancak ödeme hesaplama yöntemi değişti.

KAPASİTE MEKANİZMASI										
Yakıt/ Kaynak	2018		2019		2020		2021		2022 Ocak-Nisan	
	Santral sayısı	Ödenen milyon TL	Santral sayısı	Ödenen milyon TL	Santral sayısı	Ödenen milyon TL	Santral sayısı	Ödenen milyon TL	Santral sayısı	Ödenen milyon TL
Kömür (Yerli)*	14 adet	654,8	15 adet	1.133,6	15 adet	1.118,18	15 adet	1.534,65	15 adet	204,08
Doğal Gaz	12 adet	718,3	12 adet	632,4	15 adet	816,67	18 adet	1.075,09	18 adet	637,74
Hidrolik	-	-	10 adet	126,3	10 adet	155,31	10 adet	165,35	10 adet	81,82
Kömür (İthal+Yerli)**	3 adet	34,1	6 adet	107,7	5 adet	45,07	8 adet	77,56	8 adet	4,97,44
Toplam	28 adet	1.407,1	43 adet	2.000,0	45 adet	2.200,23	51 adet	2.852,65	51 adet	929,33

Doğalgaz Öne Geçti

2022 başında yönetmelikte şirketler yararına yeni bir düzenleme daha yapıldı. 2022 yılı bütçesi EPDK tarafından 3 milyar TL olarak belirlendi. Önceki yıllarda ödemelerden en yüksek payı yerli kömür santralleri alırken 2022'nin ilk dört ayında en büyük ödeme doğalgaz santrallerine yapıldı.

Bütün bu değişikliklerle yıllar itibarıyla hem yararlanan şirket sayısı hem de tutar sürekli arttı. 2018 yılında 28 santrale 1,4 milyar TL, 2019’da 43 santrale 2 milyar TL, 2020’de 45 santrale 2,2 milyar TL, 2021’de 51 santrale 2,8 milyar TL ödeme yapıldı. 2022’nin ilk dört ayında 637 milyon TL’si doğalgaz santrallerine olmak üzere 928 milyon TL teşvik ödemesi yapıldı.

Adres Değişmiyor

Bu ödemelerden aslan payını alanlar arasında iktidarın gözde müteahhitleri öne çıkıyor. 2022’nin ilk dört ayında teşvik ödemesi yapılan bazı doğalgaz santralleri ile ödeme tutarları şöyle:

İzmir Elektrik-İntergen ve ENKA Ortaklığı (84 milyon TL), EnerjiSA (78 milyon TL), Gebze Elektrik -ENKA(74 milyon TL), AKSA (48 milyon TL), Cengiz Enerji (34 milyon TL).

Şirketlere Yol Verildi

Özel elektrik üreticilerine sağlanan destekler konusunda bir çalışma yapan TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Üyesi Orhan Aytaç, “Elektrik üreticisine güzel destekler artarak devam ederken bedelini yurttaş ödüyor” dedi. 1980’li yıllardan bu yana elektrik enerjisi sektörünün özelleştirilmesi ve piyasalaştırılması sürecinde Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret, İşletme Hakkı Devri, Varlık Satışı gibi özelleştirme modelleri uygulandığını, şirketlerin serbest üretici olarak santral yapmasının teşvik edildiğini anımsatan Aytaç, bu süreçte kamu kurumlarının yatırım yapmasının da önüne geçildiğine dikkat çekti.

Üretim Yok, Teşvik Var

CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz da bu sistemin Yap-İşlet-Devret modeliyle yapılan körü. Tünel ve otoyollarda hem geçen hem geçmeyen araçlar vatandaşların para ödemesine benzer bir durumun olduğunu söyledi. Yavuzılmaz, şunları söyledi: “Santrallara ödenen tutar, santrallerin elektrik üretimi için hazırda tuttukları kısım için ödenen yani üretilmemiş elektrik için ödenen tutar. Yani yurttaşlarımız hem elektrik faturasını ödüyor, aynı zamanda da santrallerin henüz üretmediği ama üretmeye hazır beklediği tutarı ödüyor. Kapasite kullanım mekanizması teşviki adı altında ödeme yapılması inanılmaz bir AKP uygulaması. İşte bu tutarlar ödendiği için, enerji piyasası doğru yönetilmediği için vatandaşımızın ödediği elektrik faturaları kabarak artmaya devam ediyor.”

YENİ STAT İHALESİ'DE, DAVET USULÜYLE 'TANIDIK' İSİME GİTTİ

Ankara'da inşa edilecek 45 bin seyirci kapasiteli stat için ihale yapıldı ve sözleşme imzalandı. 4 milyar 520 milyon TL bedelindeki ihaleyi Yıldızlar İnşaat ve ASL İnşaat şirketlerine verildi. Sözleşme 13 Haziran'da imzalandı. İnşaatın Mayıs 2024'te tamamlanması planlanıyor.

Yine Davet Usulüyle İhale

İhale açık değil, davet usulüyle gerçekleşirken yedi şirket teklif verdi. İhaleyi alan şirketler ise Kalyon, Limak, Cengiz gibi inşaat şirketleriyle yaptıkları ortaklıklar, pazarlık usulüyle kapalı kapılar ardından verilen ihalelerle anılıyor.

Yıldızlar İnşaat, İstanbul Uluslararası Finans Merkezi'nin altyapı tamamlama ihalesini de 21/B usulü sayesinde kazanmış, aldığı ihalelerin değeri 1 milyar 98 milyonu bulmuştu.

ASL İnşaat şirketi ise Cengiz, Kalyon gibi firmalarla işbirliği yaparak birçok ihale kazandı. Örneğin, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın, Rize Artvin Havalimanı İlave İşler İnşaatı ihalesini davet usulüyle 369 milyon 800 bin TL'ye ASL İnşaat firması aldı. Kalyon ile birlikte Başakşehir stadını da inşa eden şirket, Haliç-Unkapanı Karayolu Tüneli tüp geçit inşaatı, Rize çevreyolu ihalesi, Gaziray ihalesini de yüksek bedellerle kazanmıştı.

Söz konusu şirket, Rize-Artvin Havalimanı üstyapı tesisleri işini de Cengiz İnşaat şirketiyle birlikte 632 milyon 497 bin 233 TL'ye kazanmıştı.

Şirketin Sahibi Eski AKP Milletvekili

Şirketin sahibi Abdulkadir Kart, Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yakınlığıyla biliniyor. Ankara Keçiören'de uzun süre Erdoğan'ın kapı komşusu olan Kart da Erdoğan gibi Rizeli. Aynı zamanda 2002'den 2007 yılına kadar AKP milletvekilliği yaptı.

Kart'ın 2017'de evlenen oğlu Gökhan Kart'ın nikah şahitliğini de Erdoğan ile birlikte dönemin TBMM Başkanı İsmail Kahraman ve dönemin Başbakanı Binali Yıldırım yapmıştı. İstanbul'da Mevlanakapı ve Kartal'da TÜRGEV yurtlarını da ASL inşaat yapmıştı.

BU İLANDA YİNE ÇOK 'ÖZEL'

Uludağ Üniversitesi'nde Özel Eğitim Bölümü Zihinsel Engelliler Anabilim Dalı'nda doktor öğretim üyesi için açılan ilanda kişiye özel şartlar arandı. Aranan şartları yalnızca bir kişi karşılıyor.

Yükseköğretim Kurulu'nun kişiye özel ilanlara yönelik yaptırımları olmasına ve yayımladığı yönetmeliğe rağmen üniversiteler kişiye özel ilanlar vermeye devam ediyor. Kişiye özel ilanın son adresi Uludağ Üniversitesi oldu. Üniversite'nin 20 Haziran tarihinde verdiği ilanda yer alan şartlar dikkat çekti.

Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü tarafından açılan ilanda, Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Zihinsel Engelliler Anabilim Dalı'na bir doktor öğretim üyesinin alınacağı belirtildi. İlanda aranan şartlar ise dikkat çekti. Kadroya alınacak doktor öğretim üyesi için aranan şartlarda şu ifadeler kullanıldı: "Üstün yeteneklilerin fen eğitimine yönelik doktora yapmış olmak. Üstün yeteneklilerde bilimsel muhakeme, STEM ve bilimsel söylem üzerine çalışmaları olmak"

Yükseköğretim Kurulu Akademik Arama ve YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan bilgilere göre bu ilan şartlarını taşıyan yalnızca bir kişi var. Hakkari Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik Ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapan B.B.Ü.'nün, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Fen Bilgisi Eğitimi doktora yaptığı ve tez adının ise "Üstün yetenekli öğrencilere yönelik farklılaştırılmış sorgulama temelli fen bilgisi ders modüllerinin geliştirilmesi, uygulanması ve etkililiğinin değerlendirilmesi" öğrenildi.

B.B.Ü.'nün "Üstün yetenekli öğrencilere yönelik sorgulama temelli geliştirilen farklılaştırılmış fen ders modüllerinin öğrencilerin bilimsel muhakeme becerilerine etkisi", "Fen eğitimi kapsamında hazırlanan projelerin STEM etkinliklerine dönüştürülmesi: Duman şemsiyesi örneği" ve "Fen sınıflarında 'Bilimsel söylem (Discourse)' kullanımı: Üstün yetenekli eğitimi" isimli bildirimleri bulunuyor. B.B.Ü.'nün aynı zamanda, "Üstün zekalıların eğitimi ve STEM: Tematik bir inceleme" isimli bir makalesi var.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), geçen yıl 9 Mart'ta "Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" yayınlamıştı. Yönetmelikte, "İlana başvuru koşulu olarak adayların lisansüstü tez veya uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamayacağı gibi ilanda sadece belirli bir adayı tanımlayan özel şartlara da yer verilemez" denilmişti.

AKP'NİN MİLLET ORMANLARI PROJESİ, ORMANLARI YAPILAŞMAYA AÇIYOR

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "millet bahçeleri" projesi halen tartışılırken, 21 Kasım 2021'de "millet ormanları" kurulması yetkisinin Orman Genel Müdürlüğü'ne (OGM) verildiği duyurmuştur. 28 Mayıs'ta da "orman parkları" için yönetmelik yayımlanmıştır.

Millet bahçeleri projesinin benzeri olan millet ormanları projesi ile her ilde bir mesire alanının millet ormanına çevirilmesi için Orman Genel Müdürlüğü tarafından bölge müdürlüklerine talimat gönderilmiştir.

28 Mayıs tarihli yönetmelikte yayımlanan yönetmelik ile orman alanları içerisinde turizm adı altında yapılaşmaya gidilecektir. Yönetmelik ile ormanda konaklama amaçlı bodrum da dahil 3,5 katlık tesisler, yapılar yapılabilecek. Çadır ve karavanların yanı sıra lüks çadır, bungalov inşa edilebilecek. Yurttaşlar söz konusu orman parklarından ücret karşılığında faydalanacaktır. Yönetmelikte "ve benzeri" gibi ifadeler kullanılmak suretiyle faaliyet türleri sınırlandırılmamıştır.

Kent Ormanları

Kent ormancılığı, "kent ekosistemlerinin içindeki ve etrafındaki ağaçların ve orman kaynaklarının, topluma psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve estetik faydalar sağlaması için teknolojik, bilimsel ve sanatsal olarak yönetilmesi" olarak tanımlanmaktadır (Miller, 2007; Konijnendijk, 2003, s. 174).

Kent ormancılığının geleneksel ormancılık anlayışından farkı, kent ormancılığında asıl amaç öncelikli olarak odun üretimi olmayıp, karbon emisyonunu azaltma, hava kirliliğini engelleme, mikro klimayı düzenleme ve rekreasyon alanları yaratma gibi hizmetler sunmasıdır. Bu ekosistem hizmetleri; çevresel kalitenin, yaşam kalitesinin ve sürdürülebilir kent yönetiminin gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'de de kentte yaşayanların orman kaynaklarından odun hammaddesi dışında rekreasyonel faydalanma gibi farklı talepleri vardır. Bu talepler 2003 yılı öncesine kadar belediyelerin yönetiminde kent içi yeşil alanlar (park, bahçe vb.), Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) idaresinde olan mesire yerleri ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün yönetiminde olan millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve mesire yerleri ile karşılanmaktaydı.

Kent Ormanlarının Ekolojik İşlevleri

1. Kent İklimini İyileştirme ve Hava Kalitesini Yükseltme:
2. Su Kaynaklarının Kullanım Döngüsü Ve Korunmasını Düzenleme:
3. Toprak Koruma:
4. Çöplük ve Atık Depolama Alanlarını İslah Etme:
5. Biyolojik Çeşitliliği Koruma
6. İklim Kontrolü Sağlama

Olarak sayılmaktadır.

Türkiye'deki kent ormanları incelendiğinde kent ormanlarının ekolojik, sosyal ve ekonomik işlevlerini yerine getiren farklı yararlanma ve kullanımlardan öte sadece, bazı rekreasyonel kullanımlar için planlanan ve yönetilen alanlar olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bu kent ormanlarının farklı nedenlerden dolayı iyi yönetilemediği de bilinmektedir (Atmış, Günşen, ve Yücedağ, 2011, s. 87; Atmış, Günşen, Yücedağ, ve Lise, 2012, s. 70)

Bir çok şehirde, kent ormanlarının yönetim ve işletmesinin belediyelere veya özel işletmelere devredilmekte, yönetimi devredilen kent ormanlarının denetiminin dahi ciddi bir şekilde yapılmadığı için eleştirilmektedir. OGM'nin kent orman kurma çalışmalarını kısa süre içerisinde ve plansız olarak başlattığından, yasal ve idari olarak eksiklikler taşıdığı, yıllar içinde yapılan mevzuat değişiklikleriyle kent ormanlarının literatür olarak beklenen amaç ve tanımdan uzaklaştığı, bir politik obje olarak ele alındığı, kent ormanı kurulan kente iktidar tarafından yapılmış politik bir hizmet olarak lanse edilmektedir.

Dönem içerisinde, kavram olarak da içerisi bozulan kent ormanları, kuruluşunda katılımçılık taşınamaması, kente uzaklığı ve konumu, yönetim planının olmayışı (ki çoğu kent ormanının yönetim planı yoktur) gibi nedenlerle işlevsiz bırakılmıştır. Günümüzde, OGM internet sitesinde sayılan kurumsal faaliyetlerde, Şehir Ormanı ve Mesire Yerleri aynı kategori olarak sayılmaktadır.

OGM 2003 yılından itibaren bu alanlara ek olarak kent ormanlarını kurmaya başlamıştır. Her il ve büyük ilçede kısa süre içinde kurulması amaçlanan kent ormanlarının sayısı OGM verilerine göre 2015 yılı itibarıyla 127'e ulaşmıştır. OGM'nin 2019 yılına ait verilerine göre, "Şehir Ormanı" sayısı 133'tür. Yani yıllar içerisinde yapılan kent ormanı sayısı azalmıştır.

ENDÜSTRİ KANUNU'NDAKİ ÇED KOŞULU KALDIRILMAK İSTENİYOR

4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde düzenlenen ÇED hükümlerinin ilga edilmek suretiyle genel hükümler kapsamına alınmasının endüstri bölgelerinin niteliği ile çelişmekte ve uygulamada ÇED süreçlerinin bu bölgelerin çevreye etkilerinin gereğince değerlendirilmemesi sonucunu doğuracaktır.

4737 sayılı Kanunun "ÇED Süreci"yle ilgili 3/B maddesi yürürlükten kaldırılıyor. Madde sorunludur, gerekçesinde belirtilenin aksine, Kanunun 3/B maddesinin ÇED uygulamasında karışıklığa neden olmasını gerektiren bir içeriği yoktur. ÇED Yönetmeliğinde, Organize Sanayi Bölgeleri, İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Serbest Bölgeler ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde kurulması planlanan projelerin ÇED sürecinin nasıl yürütüleceği açık olarak düzenlenmemiştir.

Yönetmeliğin 24. maddesinde bu projeler için ÇED sürecine ilişkin yöntem Bakanlıkça belirlenir denilmek suretiyle Bakanlığa takdir yetkisi verilmiştir.

Mülga edilmek istenen 3/B maddesinin 2. Fıkrası, Endüstriyel Bölgelerdeki yatırımların ÇED sürecine dair usul düzenleniyor. Bu fıkra gereğince, İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmak zorundadır.

İnceleme Değerlendirme Komisyonunda, komisyon üyesi olan kamu kurum ve kuruluşları ÇED raporunu kendi çalışma alanları yönünden inceleyerek, ÇED raporu hakkında olumlu ya da olumsuz görüş sunmakta, bu anlamda denetim mekanizması işletilmekteler.

3/B maddesi yürürlükteyken, Bakanlık, takdir yetkisini kullanıp, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu aşamasından muafiyet getiremez. Ancak, 3/B maddesi mülga olursa, ÇED yönetmeliğinde de böyle bir düzenleme olmadığı için, Bakanlık takdir yetkisini kullanarak İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapmadan, ÇED raporu üzerinden "ÇED Olumlu" kararı verebilir.

Başka bir deyişle Bakanlık "ÇED gerekli değildir" kararı verilebileceği gibi ÇED raporu üzerinden ilgili kurumların ÇED raporu hakkındaki görüşleri toplanılmadan, İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmadan "ÇED olumlu" kararı da verilebilecek. Bakanlığın bu alanlarda takdir yetkisini sınırlayan 3/B maddesi kaldırılmış olacaktır.

SARAY İTTİFAKINA PARA YETİŞMİYOR

TBMM'ye sunulan 880 milyar 474 milyon lira ek bütçe talebi Erdoğan'ın maaşını 140 bin TL'ye çıkaracak. Eski milletvekillerinin maaşları ve siyasi parti yardımı da artarken halka ise 1 trilyon 83 milyar TL'lik vergi düşecek.

Saray iktidarının 2022 yılı bütçesi yılın ilk yarısında tıkanı. Enflasyonla başa çıkamayan iktidar hayat pahalılığını bahane ederek 880 milyar 475 milyon TL'lik ek bütçe teklifini TBMM'ye sundu. Tekliften halka yeni vergiler çıkarken Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın maaşı, eski milletvekillerinin maaşları, siyasi partilere daha fazla Hazine yardımı, kur korumalı mevduat ile müteahhitlere garanti ödemelerinin yapıldığı ödeneklere takviye geldi.

Önceki akşam Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla TBMM'ye sunulan 4 maddelik yasa teklifi ile genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe kalemlerine 817 milyar 271 milyon 632 bin lira, özel bütçeli idarelerin bütçe kalemlerine 63 milyar 203 milyon 143 bin lira olmak üzere 880 milyar 474 milyon 775 bin lira ödenek ekleniyor.

Dar Gelirli Gereke Gösterildi

Teklifin gerekçesi olarak dar gelirli gösterildi. Başta doğalgaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlara yansıtılmaması için BOTAS'a yapılan kaynak transferleri olmak üzere, enflasyon nedeniyle kamu görevlilerinin maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar, emekli maaşlarındaki artış, sosyal güvenlik kapsamında olmayan yurttaşların sağlık prim ödemeleri, işveren prim teşviki ödemeleri gibi Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bütçe transferleri, kamu idarelerinin elektrik, akaryakıt ve yakacak alımları ile taşınmalı eğitim gibi harcamalardaki artışlara dikkat çekildi.

Erdoğan'ın Zammını Halk Ödeyecek

Ek bütçe ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın aylık maaşı yüzde 40,4 oranında artarak 141 bin 453 TL'ye yükselecek. Maaş artışları Cumhurbaşkanı'na endeksli olan eski milletvekillerinin maaşları da artacak. 2022 başlarken düşük zam aldıkları gerekçesiyle Meclis üzerinde baskı oluşturan, yasa teklifi hazırlanmasını isteyen eski milletvekillerinin 16 bin TL olan maaşları 5 bin 400 lira dolayında artacak.

2022 yılı bütçesinden 645 milyon 164 bin 527 lira alan siyasi partilere de yeni ödenek aktarılacak. Erken seçim olması durumunda bu tutarın üç katı olan 1,9 milyar TL'yi kasasına koyacak olan siyasi partiler ek bütçe teklifinin yasallaşmasıyla 540 milyon lira daha yardım alacak.

Genel bütçe gelirlerindeki artışla karşılanması planlanan ek bütçe vatandaşın cebinden çıkartılacak. Teklifte 1 trilyon 83 milyar liralık ek vergi geliri öngörüldü. Böylece 1 trilyon 258 milyar lira olarak öngörülen vergi gelir hedefi yüzde 86 oranında artırılarak 2 trilyon 341 milyar liraya çıkartılacak.

Diğer taraftan 2021 yılı sonunda kabul edilen 2022 yılı merkezi yönetim bütçe kanununda, petrol ve doğalgaz ürünleri üzerinden 31,5 milyar TL özel tüketim vergisi (ÖTV) toplanması öngörülmüştü ancak benzin, motorin ve doğalgaz fiyatlarının hızla artmasıyla birlikte vergi gelirleri de hızla arttı ve yılın ilk beş ayında devletin bu kalemden topladığı ÖTV 28,3 milyar TL'ye ulaştı. Ek bütçe tasarısında petrol ve doğalgaz ürünleri üzerinden, 31,5 milyar TL'ye ek olarak, 47,2 milyar TL'lik ÖTV toplanacağı beklentisi de yer aldı. Böylece bu kalemden yıl sonunda 78,9 milyar TL'lik vergi gelirine ulaşmak, ilk beş aydaki 28,3 milyar TL'ye ek olarak da yedi ayda 50,6 milyar TL'lik ÖTV toplamak hedefleniyor.

Sermayeye 40 Milyarlık Destek

İktidarın sermayeyi koruma tercihi ek bütçe teklifine de damgasını vurdu. Bugüne kadar 21,1 milyar lira ödenen kur korumalı mevduat için 40 milyar liralık ödenek ayrıldı. Faiz ödemeleri ödeneği 89 milyar lira artırılabilecek, böylece bütçeden bu yıl 329,8 milyar liralık faiz ödemesi yapılacak.

Cari transferler kaleminden 135 milyar lira, artan petrol ve elektrik fiyatları nedeniyle uygulanan sübvansiyonlar için BOTAŞ ve EÜAŞ'a gidecek, sürekli zarar eden TCDD'ye de 8,4 milyar lira ek ödeme yapılacak. SGK'nin finansman açığı için 87,6 milyar lira daha aktarılacak, SGK'ye işveren prim teşviki ödemeleri için de 13,8 milyar lira daha ödenek eklendi. Ayrıca yap-işlet-devret modeli ile garanti verilerek inşa ettirilen otoyol ve köprüler için yapılan garanti ödemeleri de arttırılıyor. Teklif ile 5,6 milyar lira daha eklenerek toplam tutar 26 milyar liraya çıkartılacakken Avrasya Tüneli için yapılacak garanti ödemeleri 550 milyon lira ek ödenekle 1 milyar 90 milyon TL oldu. Şehir Hastanelerini inşa eden müteahhitlerin de unutulmadığı teklifte bu kaleme de 4,3 milyar lira eklendi. Böylece bu kalem de 25,8 milyar liraya çıktı.

Yarisından Fazlası Eridi

İktidarın hazırlamaya başladığı andan TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe girdiği süre içinde yarısına yakını kaybolan 2022 yılı bütçesi ancak Haziran ayına kadar dayanabildi. Orta Vadeli Program'la 5 Eylül 2021 tarihinde 1 trilyon 751 milyar lira olarak açıklanan bütçe teklifinin dolar karşılığı 211 milyar dolar olarak hesaplanıyordu. 17 Ekim'de TBMM'ye sunulduğunda dolar karşılığı 190 milyar dolara geriledi, kabul edildiği günkü büyüklüğü ise 108 milyar dolar oldu. Ek bütçe teklifinin TBMM'ye sunulduğu gün ise ilk teklifin yarısından fazlası eriyerek 101 milyar dolara düştü. Eklenen ödeneye karşın 2022 yılı bütçesinin dolar karşılığı ancak 163,4 milyar dolara ulaştı.

Hangi Ödenek Ne Kadar Arttı

Ek bütçe teklifi ile istenilen 1 trilyon 80,5 milyar liranın dağılımı şöyle:

188,9 milyar lira personel giderlerine (16,8 milyarını sağlık personeline verilecek ek ödeme için)

28 milyar lira SGK'ye devlet primi ödemeleri

86,7 milyar lira mal ve hizmet alımları

421 milyar lira cari transferler (SGK'ya yapılan transferler Kur Korumalı mevduat)

74,1 milyar lira yatırım

13,6 milyar lira sermaye transferleri

140 milyar lira borç verme giderleri

89 milyar lira faiz giderleri

HER ŞEYİ SATIYORLAR...

Onlarca taşınmaz elden çıkarılıyor

İktidar kendisi için varlık yokluk meselesi olarak gördüğü seçimler öncesi kamunun elinde ne var ne yoksa satışa çıkardı. ÖİB merkezi idarenin kaynak arayışına çare olmak için onlarca taşınmaz elden çıkarılıyor.

Ekonomik dar boğazdan çıkış için kaynak arayışını artıran iktidar, birbiri ardına özelleştirme kararlarına imza atıyor. Son olarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından mülkiyeti Sümer Holding A.Ş., TTA Gayrimenkul, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ve Hazine adına kayıtlı onlarca taşınmazın satışına onay verdi.

24 ayrı özelleştirme kararı, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Çok sayıda kentte toplam 255 bin 356 metre kare değerli kamu arazisi ve taşınmazı, 120 milyon 470 bin TL bedelle özel kişi ve işletmelere devredildi.

Buna göre, özelleştirme kapsam ve programında bulunan, mülkiyeti Hazine adına kayıtlı İstanbul’un Büyükçekmece ilçesi Merkez Mahallesi’ndeki üç taşınmaz, 13 milyon lira bedelle satıldı. Sümer Holding adına kayıtlı Malatya’nın Yeşilyurt ilçesi, İkizce Mahallesi’ndeki taşınmaz 10 milyon 500 bin lira bedelle satıldı. Aynı kuruluş adına kayıtlı Ordu’nun Ünye ilçesi, Kaledere Mahallesi’ndeki taşınmazlar da 6 milyon 250 bin lira bedelle elden çıkarıldı.

Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları adına kayıtlı Muş’un Bulanık ilçesi Zafer Mahallesi’ndeki taşınmazlar ile üzerindeki 6 milyon 100 bin lira bedelle satışı onaylandı. Hazine adına kayıtlı Yalova’nın merkez ilçesi Kazımiye Mahallesi’ndeki taşınmaz da 6 milyon 50 bin lira bedelle elden çıkarıldı. Aynı mahalledeki bir başka taşınmaz ise 3 milyon 500 bin lira bedelle satıldı.

Mülkiyeti Hazine’de olan Yalova’nın Çiftlikköy Mahallesi’ndeki taşınmazların bir bütün halinde 5 milyon 800 bin lira bedelle satışına onay verildi. Ayrıca yine Hazine’ye ait Kırşehir’in merkez ilçesi Kındam Mahalle-si’ndeki taşınmaz, 3 milyon 650 bin lira bedelle, aynı mahalledeki bazı taşınmazlar da 3 milyon 120 bin lira bedelle satıldı.

Ankara’da Yedi Ayrı Arazi Satıldı

Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları’na ait Kırıkkale’nin Balışeyh Mahallesi’ndeki taşınmazların bir bütün halinde 2 milyon 520 bin lira bedelle satışı onaylandı. Hazine adına kayıtlı Antep’in Nurdağı ilçesi, Atmalı Mahallesi’ndeki taşınmaz 1 milyon 650 bin lira bedelle satıldı. TTA Gayrimenkul adına kayıtlı İzmir’in Öde-miş ilçesi, Birgi Mahallesi’ndeki taşınmaz ve üzerindeki yapılar ise 750 bin lira karşılığı elden çıkarıldı. Ankara’nın Gölbaşı ilçesinde yedi, Yenimahalle ilçesinde iki ve Mamak ilçesinde bir arazi de elden çıkarıldı. Ankara’daki taşınmazların toplam satış tutarı, 38 milyon 980 bin TL oldu.

TMSF de İktidara Uydu

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Naksan Plastik ve Royal Halı’nın mülkiyetinde bulunan ve halı ipliği üretilen “BCF1” adlı tesisin ihaleyle satışına karar verdi.

Gaziantep 1. Organize Sanayi Bölgesi’nde toplam 28 bin metrekare büyüklüğündeki 3 parselde üretime devam eden fabrikanın bina ve arsası ile fabrikada yer alan makine, ekipman, demirbaşlar ve sözleşmeleri bir paket olarak 120 milyon 500 bin lira muhammen bedelle satışa çıkarıldı. 156 personelle faaliyetlerini sürdüren tesis, yıllık 18 bin ton üretim kapasitesine sahip bulunuyor. Yaklaşık 30 ülkeye ihracat yapılan tesisi- sin 2022 yılı sonunda toplam cirosunun yüzde 45’inin ihracat gelirlerinden elde edilmesi bekleniyor.

İKTİDARIN ÜÇ SİLAHI: MECLİS, YARGI, PARA

İktidar, halk desteğinin azaldığı her dönem çareyi, yargı eliyle baskı ortamı oluşturmada arıyor. Toplumda artan hoşnutsuzlukla birlikte oylardaki erimenin önüne geçemeyen AKP, yine baskı yasaları ile seçim düzenlemesine sarıldı. Bu yüzden de Meclis’i çalıştırma kararı aldı.

Geleneksel olarak her yıl 1 Temmuz’da tatile giren TBMM’nin çalışma süresi, “ileri bir tarihe” ertelendi. Meclisin önünde yılın ilk altı ayı sonunda eksiye düşen bütçesi nedeniyle TBMM’ye sunulan ek bütçe var. Başta sansür düzenlemesi ve yandaşlara yeni rant sağlayacak teklifler olmak üzere çok sayıda tartışmalı düzenlemeyi kanunlaştırmak için Meclis’te sırasını bekliyor. Kulislere göre uzatmanın arkasındaki temel balıklar bunlar.

OHAL Koşullarında Yeni Baskı Ortamı

Tüm anket şirketlerine göre iktidarın oyu günden güne eriyor. Buna çözüm bulamayan Cumhur ittifakı iktidarını korumak için geçmişte yaptığı gibi yine baskı yöntemlerine sarıldı. Bu yöntem AKP için neredeyse bir gelenek haline geldi.

Özellikle 15 Temmuz 2016'da yaşanan darbe girişiminin ardından Olağanüstü Hal (OHAL) ilan ederek krizi fırsata çeviren AKP, bu süreçte kaybettiği çoğunluğu, "Başkanlık sistemi vaadiyle" ve mühürsüz oy pusulalarının kabulüyle yeniden sağladı.

Ekonomik çöküş ve siyasi çıkmaz sürecini Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi yoluyla atlatmaya çalışan Erdoğan'ın sloganı, "Yetkiyi verin, sorunları çözebiliriz" olmuştu. Ancak OHAL şartlarında ve tartışmalı bir oylama sonucu geçilen yeni sistem de Erdoğan iktidarını rahatlatamadı. MHP ile birlikte kurulan Cumhur İttifakı'nın 2018'de resmen başlayan birlikteliğinde daha ilk yıl dolmadan, 2019'da yerel seçimlerde başta İstanbul ve Ankara olmak üzere birçok önemli belediyeyi muhalefet kazandı. Erdoğan başta sosyal medya ve sokak olmak üzere toplumsal muhalefete nefes aldirmayacak adımlara da bu dönemde hız verdi.

Alternatif Kolluk Silahlandırıldı

Saray rejimi, krizden çıkışın yolunu kanun değişikliklerinde aradı. Kolluk sayısını ve yetkileri artırdı. 2020 yılının Haziran ayında, alternatif kolluk gücü olarak bilinen bekçilere, başta silah taşıma ve geniş arama yetkisi olmak üzere birçok hak tanındı. Mevcut bekçiler, "Zor kullanma ve silah kullanma yetkisi" ile "Suça el koyma yetkisi" için sadece üç günlük eğitimden geçerek iş başı yaptı. Bekçilerle kentin içinde en küçük sokağı bile gözetler, gündelik hayata müdahale edilir hale soktu. Hatta SADAT ve benzeri yapılarla paralel ordu, paralel emniyet gücü oluşturduğuna dair çokça haber yapıldı.

Sosyal Medyaya Sınırlama

Bu süre zarfında iktidarın en çok uğraştığı alanlardan biri de sosyal medya oldu. Yine 2020 yılının Temmuz ayında da "sansür" olarak nitelendirilen sosyal medya yasa teklifi, TBMM Genel Kurulu'nda AKP ve MHP'li milletvekillerinin oyları ile kabul edildi. Düzenleme ile sosyal ağ sağlayıcılarına yönelik erişimi engelleme yolları genişletildi, mahkemelere içerik kaldırma yetkisi verildi. En geç 24 saat içerisinde, istenilen içeriklerin kaldırılmaması durumunda, sosyal ağ sağlayıcılarına on milyonlarca TL'lik ceza ve bant daraltma yoluyla erişimi tamamen sonlandırma öngören yeni cezalar tanımlandı.

Yerel seçimlerde muhalefet belediyelerinin nüfusun çoğunluğunu yönetmeye başlamasının ardından, iktidarın oy oranlarındaki düşüş hızlandı. Sorunların yerel yönetimler tarafından çözülmesinden rahatsızlık duyan iktidar, büyükşehir belediyelerinin çok sayıda önemli yetkisini ve gelir getirici faaliyetini, yasal düzenlemeler yoluyla merkezi yönetime ve ilçe belediyelerine devretti. Belediyelerin İller Bankası'ndan alacağı ödeneklerin geçmiş dönem borçları için kesintili olarak ödenmesine karar veren Cumhur İttifakı, ayrıca belediyelerin bağış toplamasını da yasakladı.

Mülakat Barikatı Liyakatı Bitirdi

Baskı ortamı, iktidarı desteklemeyenlerin kamudan soyutlanmasıyla sürdü. Geçen yıl, Anayasa Mahkemesi tarafından daha önce iptal edilen kamuya girişte güvenlik soruşturması uygulaması tartışmalı bir şekilde, ikinci kez Genel Kurul oylamasına sunulurken kabul edildi. Bu düzenleme ile öğretmenliğin de içerisinde bulunduğu çok sayıda mesleğe alımda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması uygulaması hayata geçti. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi getirilen mülakat uygulamasıyla istedikleri isimleri kamuya alma şansını yakaladılar.

İttifaklara Karşı Seçim Kanunu

Toplumun hemen her kesiminden günden güne yükselen itirazlar ve altılı masa etrafında bir araya gelen muhalefet partileri nedeniyle iktidarı sarsılan AKP-MHP ortaklığı, yaklaşık bir yıl boyunca üzerinde çalıştığı yeni Seçim Kanunu'nu, 15 Mart'ta TBMM'ye sundu. Düzenlemeyle, ittifak anlamsız hale geldi. Seçim barajı, yüzde 10'dan yüzde 7 seviyesine indirildi. İttifakların aldığı oyların, düşük oy alan partilerin milletvekili çıkarmasına etki ettiği düzenleme iptal edildi. Seçim kurullarının yapısı değiştirildi. En kıdemli hakimlerin İl ve İlçe Seçim Kurulu Başkanı olması uygulaması son buldu. Seçim Kurulu Başkanları'nı kurayla belirleme yoluna giden iktidar, Temmuz ayında gerçekleştirilecek kura çekiminden hemen önce, 5 bin 426 yargı mensubunun görev yerini değiştirdi.

Yeniden Sansür Düzenlemesi

Yükselen itirazların son bulmamasının ardından AKP'nin attığı bir diğer adım, tıpkı iki yıl önce olduğu gibi yine sansür teklifi hazırlamak oldu. Bu kez sansürün boyutu, basın kuruluşlarına kadar uzandı. TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeyi bekleyen teklifin yasalaşması durumunda, gazeteciler soyut gerekçelerle yıllarca hapiste kalabilecek. Gazetelere ve internet sitelerine yeni sınırlamalar getirilecek. Sosyal medya kuruluşlarının yükümlülükleri artacak. Basın kartları konusunda Saray'a tanınan yetkiler artacak, kartların iptal edilmesi kolaylaştırılacak.

Yandaşları Hiç Unutmuyorlar

Son yıllarda yürürlüğe giren düzenlemelerle kıyıların özel sektöre peşkeşinin önü açıldı. Özel yatırımlarda Saray'ın ofislerine onay ve söz söyleme yetkisi verildi. Bazı kamu işletmeleri anonim şirket haline getirilerek özelleştirilmesinin önü açıldı. Çok sayıda fabrika, özel sektöre devredildi. Ormanlık alanların vasfı değiştirilerek yapılaşma için kullanılmasına imkan sağlandı.

TBMM Genel Kurulu'nun gündeminde yer alan, "Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" de yine yandaş kalkındırmayı amaçlıyor. Bu kanunla, yatırım yapmak için zorunlu tutulan "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Süreci" endüstri bölgelerinde artık yürütülmeyecek. Yatırımların daha "cazip" hale gelmesi için Hazine arazileri başta olmak üzere, değerlendirme süreçlerine tabii tutulmadan endüstri bölgelerine dahil edilecek alanlar, "yatırımcılara" devredilebilecek. Var olan alt yapı ve üst yapılar, özel işletmelere ait olacak.

ÜLKE VE İŞÇİLER KAYBETTİ!

Başkanlık sisteminin 4 yıllık bilançosu madde madde sıralandı: Ülke ve işçiler kaybetti!

Türkiye'nin 24 Haziran 2018'de yapılan seçimle cumhurbaşkanlığı rejimine geçmesinin üzerinden tam 4 yıl geçti. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından hazırlanan raporda Türkiye'nin fiili başkanlık sistemine geçmesiyle, dört yılda yaşadığı kayıplar değerlendirildi.

DİSK-AR'ca hazırlanan raporda, ülkenin ve işçilerin kayıpları hesaplandı.

Raporda bu konuda öne çıkan maddeler şöyle:

-Başkanlık rejiminde enflasyon yüzde 15'ten yüzde 74'e fırladı!

-ABD doları 4,8 liradan 17,4 liraya yükseldi.

-2018-2022 arasında asgari ücret döviz cinsinden 92 dolar geriledi.

Başkanlık döneminde geniş tanımlı işsizlik oranı 5,4 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı 2,6 milyon arttı.

-Başkanlık rejiminde emeğin milli gelir içindeki payı yüzde 37,8'den yüzde 31,5'e geriledi.

-Başkanlık rejiminde asgari ücretin Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranı yüzde 53'ten yüzde 37'ye geriledi.

-Başkanlık döneminde tüketici güveni dibe vurdu.

-24 Haziran 2018'de yapılan seçimlerle başlayan başkanlık rejimi sonrasında hem genel ekonomik göstergelerde hem de emek açısından yaşamsal öneme sahip göstergelerde ciddi bozulmalar yaşandı. Başkanlık rejimi enflasyon ve işsizliği artırırken bölüşüm göstergelerini kötüleştirdi. Asgari ücretin ve ücretlerin alım gücü düştü. Bölüşüm ilişkileri kötüleşti. Emeğin milli gelir içindeki payı azaldı. Dört yıllık başkanlık rejimi uygulaması ülkeye olduğu kadar çalışanlara, işçiler de zarar verdi.

BAŞKANLIK REJİMİNİN DÖRT YILLIK BİLANÇOSU (2018-2022)

ÜLKE VE ÇALIŞANLAR KAYBETTİ!

Konu	2018	2022
Enflasyon (TÜFE-TÜİK)	%15,4	%73,5
Gıda Enflasyonu	%18,9	%91,6
Dolar Kuru	4,8 TL	17,4 TL
Asgari Ücret (TL)	1.603,1	4.253,4
Asgari Ücret (Dolar)	336,8	245
Açlık Sınırı (TL)	1.686	5.833
Yoksulluk Sınırı (TL)	5.557	19.220
İşsiz Sayısı (Geniş)	5,5 milyon	8,1 milyon
Emeğin GSYH İçinde Payı	%37,8	%31,5
Asgari Ücretin KB GSYH Oranı	%53	%37
Tüketici Güveni	91	63

Raporun Özet Bulguları

DİSK-AR tarafından hazırlanan bu araştırma raporunda başkanlık rejiminin asgari ücret, enflasyon, işsizlik, döviz kuru ve bölüşüm ilişkileri üzerine etkileri de ele alındı.

Raporun özet bulguları ise şöyle oldu:

- Asgari ücret avro ve dolar karşısında geriledi
- Başkanlık rejiminde asgari ücretlinin milli gelirdeki payı azaldı
- Başkanlık döneminde resmi enflasyon yüzde 15,4'ten yüzde 73,5'e, gıda enflasyonu yüzde 18,9'dan yüzde 91,6'ya yükseldi
- Başkanlık döneminde asgari ücret açlık ve yoksulluk sınırına göre geriledi
- Başkanlık döneminde geniş tanımlı işsiz sayısı 2,6 milyon arttı
- Başkanlık rejimi bölüşüm ilişkilerini kötüleştirdi
- Başkanlık rejiminde ekonomiye güven dibe vurdu

İKTİDARIN İŞ İNSANLARI İLE İLİŞKİSİNİN TARİFİ 'HADSİZLİK'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, TÜSİAD'ın uygulanan ekonomi politikalarına ve dış politikada sergilenen tavra yönelik eleştirilerini 'hadsizlik' olarak nitelendirerek, iktidarın kapısını çalamayacaklarını ifade etti. Sadece bu sözleri bile iktidarın iş insanları ile ilişkisini açığa çıkardı!

Türkiye'nin en köklü kuruluşlarından **Türkiye Sanayici ve İş İnsanları Derneği**'nin (TÜSİAD) geçen hafta yapılan Yüksek İstişare Kurulu (YİK) toplantısında uygulanan ekonomi modeli, alınan ekonomik kararlar ve dış politikada izlenen stratejilerle ilgili eleştiriler, iktidarın sert tepkisine neden oldu. TÜSİAD'ı 'hadsizlikle' itham eden, 'çirak' olarak nitelendiren Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, eleştiriyi ve gerçeklerin söylenmesine tahammülsüzlüğünü gösterdi. TÜSİAD'ın CHP kontrolünde olduğunu öne sürerek temelsiz, gerçek dışı söylemlerde bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, iktidar gücünü iş dünyası üzerinde hangi amaçlarla kullandığını itiraf etti.

AK Parti Genel Başkanı sıfatıyla TBMM Grubunda yaptığı konuşmada örtülü ifadelerle tehdit eden Cumhurbaşkanı Erdoğan; "Eğer TÜSİAD bu gidişle devam ederse bu iktidarın kapısını hiç çalmasın. Bu iktidarın içine giremez" dedi. Anayasal bir hukuk devletinde bir kesimi dışlayıp, iktidar gücünü bazıları için farklı kullandığını itiraf eden bu sözler, AK Parti döneminde neden iki elin parmakları kadar müteahhidin ihya edildiğini, kamu bankalarının ve kamu ihalelerinin emirlerine sınırsız şekilde verildiğini de açık şekilde gösteriyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan kendisinin uygun gördüğü bazı iş insanlarına iktidarın kapısını ardına kadar açtığını, devlet olanaklarını tepsiyle sunduğunu, bazılarına ise iktidarın-devletin kapısının kapatıldığını, kapıyı çalmalarına bile tahammül etmeyeceğini, biat dışında seçenek olmadığını söylüyor.

İktidara yakın iseniz, hazinenin, kamu bankalarının, davetli ihalelerin, döviz garantili projelerin, havaalanları ve hastanelerin, santrallerin, madenlerin, servetinizi katlamanın tüm olanakları seferber ediliyor. Şayet yapılanların yanlış olduğunu, ülkenin kötüye gittiğini, ülkenin fakirleştiğini söylerseniz Cumhurbaşkanı Erdoğan iktidarının kapısını çalamazsınız. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifadeleri, zihnindeki ayrıştırma, ötekileştirme düşüncesinin söze dökülmüş hali. Bundan sonra iktidarın kapısını çalmaktan menedilen TÜSİAD üyelerinin işyerlerine, şirketlerine, işletmelerine geçmişte örnekleri görüldüğü gibi, baskıların başladığını, müfettiş ordularının gönderildiğini, vergi denetimleri başlatılıp yüklü para cezaları kesildiğini görebiliriz.

Demokratik bir ülkede; anayasa üzerine tarafsızlık yemini etmiş, tüm yurttaşlarına eşit ve adil olma sözü vermiş bir cumhurbaşkanının böyle davranması, tehditler savurması söz konusu olamaz. Halkın bir bölümünü dışlayan, hakaret ifadeleriyle tanımlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın aynı tavrı **iş dünyası ve iş insanları için sergilemesi şaşırtıcı değil!**

ERDOĞAN 4 YILDA 'ŞUNLA, BUNLA' UĞRAŞTI

Döviz kuru 3,5 kat arttı, akaryakıt 4,5 kat arttı, enerji fiyatları 4 kat arttı, gıda ürünleri 5 kat arttı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2018 seçimlerinden önce yaptığı bir konuşmada "Siz bu kardeşinize yetkiyi verin; ondan sonra şu faizle, şunla, bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" demesinin üzerinden 19 Haziran itibarıyla tam 4 yıl geçti.

Türkiye'de derin bir ekonomik krizin başlamasına neden olan rejim değişikliği öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Verin yetkiyi nasıl uğraşılır görün" açıklamasını yaptığı 19 Haziran 2018 tarihinden bu yana döviz kuru, akaryakıt ve enerji faturaları ile temel gıda maddelerindeki fiyatları bugünkü fiyatlarla karşılaştırdığımızda ortaya çıkan sonuç Türkiye'nin vahim durumdaki ekonomik tablosunu gösterdi.

Döviz Kurundaki Artış 3,5 Katı Geçti

Rejim değişikliği dört yılda millî paramız Türk Lirası'nı adeta pula çevirdi. Erdoğan'ın "Verin yetkiyi, nasıl uğraşılır görün" diye konuştuğu 19 Haziran 2018 tarihinde 1 dolar 4 lira 73 kuruştan işlem görüyordu. Dolar kuru bugün itibarıyla 17 lira 32 kuruşa çıktı. Dolar kurundaki artış 3,5 katı geçerek yüzde 267 oldu. Aynı tarihte 1 avro da 5 lira 50 kuruştan işlem görürken bugün 18 lira 21 kuruşa çıkarak yüzde 231 oranında arttı. 19 Haziran 2018 tarihinde 1 gram altının fiyatı da 193 lira olarak hesaplanırken, gram altının fiyatı yüzde 430 artarak bugün 1025 liraya çıktı.

Akaryakıt Artışı Neredeyse 5 Kat

Dört yıl önce 50 litre büyüklüğündeki bir depo motorinin maliyeti ortalama 320 lirayı bile bulmazken; bugün 320 liraya çeyrek depo motorin bile alınamıyor. 19 Haziran 2018 tarihinde litre fiyatı 6 lira 40 kuruş olan motorinin fiyatı bugün yüzde 370 oranında artarak 30 lira 11 kuruşa çıktı. Aynı tarihte litre fiyatı 6 lira 87 kuruş

olan benzinin fiyatı ise yüzde 305 oranında zamlanarak 27 lira 70 kuruşa dayandı. LGP otogazın litre fiyatı da 3 lira 83 kuruştan 12 lira 32 kuruşa çıkarak yüzde 231 oranında zamlandı.

Enerji Faturaları 4 Kat Arttı

Dört yıl önce konut tarifesinde kullanılan 1 kilovatsaat elektriğin vergi ve fonlarla birlikte birim fiyatı 44 kuruş olurken; bugün 1 kilovatsaatin birim fiyatı düşük kademede 1 lira 35 kuruş, yüksek kademede ise 2 lira oldu. Başka bir deyişle elektrik fiyatı dört yılda yüzde 353 oranına kadar zamlandı. 19 Haziran 2018 tarihi itibarıyla vergi ve fonlarla birlikte ortalama 1 metreküp doğalgazın konut tarifesindeki birim fiyatı 1 lira 10 kuruş olurken, bugün ortalama 4 lira 50 kuruşa çıktı. Buna göre doğalgaz fiyatı yüzde 310 oranında artış gösterdi.

Gıda Fiyatları 5,5 Kata Kadar Arttı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "şunla, bunla uğraşacağını" söylediği dört yıl boyunca Türkiye'de ekmek fiyatları da rekor oranda arttı. 19 Haziran 2018 tarihinde 250 gram ekmek 75 kuruştan satılırken bugün 3 liraya çıktı. Aynı tarihte 1 kilogram kıyma 40 liraya satılırken; bugün kıymanın kilogram fiyatı 160 liraya dayandı. 1 litre çiğ süt 1 lira 40 kuruşa satılırken; bugün çiğ sütün litre fiyatı 7 lira 70 kuruşa çıktı. Buna göre ekmek ve kıyma fiyatları en az 4; süt fiyatları ise 5,5 kat artış gösterdi.

YARGI FELÇ OLDU!

Ülkemiz, iktidarın hukuk devletini ayaklar altına alan tavriyle hızla hukuksuzlukların arttığı ve yargıya güvenin erozyona uğradığı bir konuma geliyor. Anayasa Mahkemesi Başkanının bireysel başvuru davalarının beş buçuk ayda 51 bin artarak 110 bine ulaştığını açıklaması, yargının felç olduğunu göstermektedir!

2010'daki anayasa değişiklikleriyle kabul edilen **Anayasa Mahkemesi'**ne (AYM) bireysel başvuru hakkı, iktidarın ülke yargısını ve mahkemeleri içine düşürdüğü konum ve yargıyı siyasallaştırma politikalarıyla kullanılamaz hale geldi. AYM'ye bireysel başvuru hakkı önemli bir reform adımı olmasına karşılık bu hakkın kullanılamaz hale getirilmesi hukuk devletinin temellerinin tahrip edilmesiyle eş anlamlıdır. 2021 yılsonu itibarıyla 59 bin olan bireysel başvuru davaları, yılbaşından bu yana beş buçuk ayda 51 bin artarak 110 bine ulaştı!

AYM'nin yılda ortalama 40 bin davayı karara bağladığı göz önünde tutulduğunda bu yıl açılacak 100 bin yeni davanın karara bağlanması, hak ihlaline uğradığını, adil yargılanmadığını, haksız ve adaletsiz yere cezaevinde tutulduğunu düşünen mağdurlar için en erken 2024, 2025 yılını bulacak. On binlerce insan yıllarını adaletin mağdur ettiği kişiler olarak tüketecek.

AYM Başkanı iktidara seslenerek acilen bir yargı reformu yapılması çağrısında bulunurken, iktidarın derdi;

- ✓ Seçim kurullarında görevli hakimleri, il-ilçe seçim kuru başkanlarını değiştirmek.
- ✓ Önüne gelene hakaret davaları açarak 160 binden fazla vatandaşı mahkeme kapılarına sürüklemek.
- ✓ Onlarca gazeteciyi bir gecede gözaltına alarak, gazeteciliği kriminalize ve terörize etmek.

AYM Başkanı bireysel başvuru davalarının büyük bölümünün 'uzun yargılama sürelerinden kaynaklanan mağduriyet' gerekçesiyle açıldığını, ayrıca adil yargılanma ve hak ihlali davalarının da büyük yer tuttuğunu ifade ediyor. Açıklanan bu veriler iktidarın siyasallaştırılan yargının verdiği kararların, hazırlanan iddianamelerin, neredeyse mahkumiyete dönüşen tutuklama ve gözaltıların hak ihlallerini sıradanlaştırdığını, yargıya güveni sıfırladığını ortaya koyuyor.

Kamu ve toplum vicdanında karşılık bulmayan yargı kararlarının hukuk devletine verdiği zararın, yarattığı tahribatın büyüklüğü apaçık ortada. **AYM Başkanını duymazlıktan gelen iktidar**, TBMM'ye getirdiği '**Dezenformasyon Yasası**' ile daha ağır adaletsizlikleri, haksızlıkları, yargı mağduriyetlerini devreye sokacağını, ülkeyi adaletle yönetme ilkesinden koptuğunu, adil olma duygusunu yitirdiğini ortaya koyuyor!

YKS, EĞİTİME BÜYÜK UYARI NİTELİĞİNDE

Çocuk ve gençlerimiz eğitim öğretim yaşamları boyunca değişik adlar altında yapılan resmi olan/olmayan, merkezi ya da ders bazlı yüzlerce sınavda süresi binlerce saati bulan zaman geçiriyor, **bu zamanlar süresince sayısı on binleri bulan soru ile sınanıyorlar.**

ÖSYM, yalnızca 2022 yılında 49 merkezi sınav uygulayacak...

Bunlardan biri olan YKS'nin TYT ve AYT oturumları geçtiğimiz hafta sonu gerçekleşti.

18-19 Haziran'da gerçekleşen 2022-YKS'ye başvuru yapan adayların okul türlerine göre dağılımı şöyledi:

- 1 milyon 6 bin 196'sı (yüzde 31, 02) Anadolu lisesinden,
- 838 bin 9'u (yüzde 25, 84) meslek lisesinden,
- 715 bin 683'ü (yüzde 22, 07) açık öğretim lisesinden,
- 293 bin 24'ü (yüzde 9, 03) liselerden,
- 245 bin 981'i (yüzde 7, 58) imam hatip lisesinden,
- 83 bin 591'i (yüzde 2, 58) fen lisesinden,
- 19 bin 988'i (yüzde 0, 62) güzel sanatlar ve spor lisesinden,
- 11 bin 942'si (yüzde 0, 37) sosyal bilimler lisesinden,
- 29 bin 11'i (yüzde 0, 89) diğer liselerden

Bu adayların öğrenim durumları şöyledi:

- Lise son sınıfta olan aday sayısı 923 bin 37 (yüzde 28, 23),
- Lise mezunu olup bir yükseköğretim programına yerleşmemiş olan aday sayısı 1 milyon 556 bin 730 (yüzde 47, 99),
- Bir yükseköğretim programına yerleşmiş veya kayıtlı aday sayısı 389 bin 823 (yüzde 12, 27),
- Bir yükseköğretim programından mezun olan aday sayısı 293 bin 136 (yüzde 9, 03),
- Yükseköğretim kurumundan kaydı silinen ve sınava başvuran aday sayısı ise 80 bin 699 (yüzde 2, 48).

2022'de YKS' ye 3 milyon 243 bin aday başvurdu. Bu sayı 635 bin 522 aday artışıyla geçen yıla kıyasla yüzde 24, 36 oranında daha fazla. 2021-YKS'ye başvuran aday sayısı 2 milyon 607 bin 903 iken bu yıl 2022-YKS'ye 3 milyon 243 bin 425 aday başvurdu.

Ancak, sınava başvuran sayısı artarken sınava girenlerin azaldığı da bir gerçek:

- 2021 yılında yapılan TYT'ye başvuru yapan adaylardan sınava girenlerin yüzde 93. 22'sinin sınavı geçerli sayılırken 2019'da TYT'ye başvuran adaylardan sınava girenlerin yüzde 95. 04'ünün sınavı geçerli sayıldı.
- Diğer testlerden AYT'ye 2019'da adayların yüzde 92. 90'ı YDT'ye yüzde 82. 72'si, 2021'de ise AYT'ye adayların yüzde 91. 32'si YDT'ye yüzde 80. 40'ı girdi.

Bu verilerden de anlaşılacağı gibi her üç test türünde de **2021'de başvuranlar artmasına rağmen 2019'a göre sınava girenlerde azalma yaşanmıştır.**

Ayrıca, 2021 yılında TYT'de 150 AYT'de ise 180 barajını geçemeyenlerin sayısında 2019'a göre artış yaşandığını biliyoruz.

2021 yılında 150 Puan barajını geçemeyenlerin oranı TYT'de yüzde 32. 00 olurken, oran AYT'de yüzde 57. 48 YDT'de ise yüzde 19. 09 olmuştur. 180 Puan barajının altında kalanların oranı TYT'de yüzde 53. 18 olurken, AYT'de yüzde 49. 67 YDT ise yüzde 32. 48 oranında gerçekleşmiştir.

2021 yılında TYT alt testlerde "0" çekenlerin sayı ve oranı,

- Türkçe 2. 416 aday (yüzde 0, 10)
- Sosyal bilimler 19. 334 aday (yüzde 0, 80)
- Temel matematik 215. 905 aday (yüzde 8, 90)
- Fen bilimleri 302. 093 aday (yüzde 12, 50)

❖ **2019 yılında TYT alt testlerde "0" çekenlerin sayı ve oranı,**

- Türkçe 2. 390 aday (yüzde 0, 10)
- Sosyal bilimler 19. 120 aday (yüzde 0, 80)
- Temel matematik148. 180 aday (yüzde 6, 20)

-Fen bilimleri 236. 610 aday (yüzde 9, 90)

❖ **2021 yılında alt testlerde “0” çekenlerin sayısı ve oranı,**

-Türk Dili ve Edebiyat Sosyal Bilimler 1-8. 115 aday (yüzde 0, 50)

-Sosyal bilimler 2-16. 230 aday (yüzde 1)

-Matematik 209. 894 aday (yüzde 12, 90)

Fen bilimleri 196. 867 aday (yüzde 12, 10)

❖ **2019 yılında AYT alt testlerde “0” çekenlerin sayısı ve oranı,**

-Türk Dili ve Edebiyatı Sosyal Bilimler 1-13. 165 aday (yüzde 0, 70)

-Sosyal bilimler 2- 13. 165 aday (yüzde 0, 70)

-Matematik 148. 576 aday (yüzde 7, 90)

-Fen bilimleri 167. 383 aday (yüzde 8, 90)

Sonuç olarak, YKS'nin toplam 9 bilim alanından 8'inin alt testlerinde gerçekleşen sınavların bol sıfırlı sonuçları eğitim sisteminin içinde bulunduğu eşitsizliklerin en önemli göstergesi olmuştur.

2022 yılı YKS sonuçları, bu açıdan değerlendirildiğinde pandemide gerçekleşen öğrenme kayıplarının telafisi noktasında önemli bir gösterge olacaktır.

Yukarıda yer alan veriler, önümüzdeki yıllarda pandeminin etkilerini azaltmak için, eğitime ayrılan mali ve insan kaynaklarımızı artırmak başta olmak üzere, okullarımızın alt yapı ve ihtiyaç tedariklerini karşılamamanın aciliyetini, uzaktan öğretimi sağlıklı yürütebilecek tedbirleri almamız gerektiğini ortaya koymaktadır. 2022 yılı YKS sonuçları da bu anlamda önemlidir.

YANGINDA 'ESAS UNSUR' DA İHMAL EDİLDİ

OGM, “Kara müdahalesi yangının kontrol altına alınması için esas unsurdur” açıklaması yaptı. Karadan müdahalede önemli olan yangın söndürme aracı sayısının 11 yılda yalnızca 96 adet artırılabilirdiği ortaya çıktı.

Toplam 22,7 milyon hektar ormanlık alana sahip Türkiye'de, Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı yangın söndürme aracı sayısı 11 yılda yalnızca 96 adet artırılabilirdi. 2020 yılında bin 77 olan yangın söndürme aracı sayısının Şubat 2022 itibarıyla bin 67'ye gerilediği öğrenildi.

21 Haziran'da Muğla Marmaris'te başlayan ve uzun saatler boyunca kontrol altına alınamayan orman yangını, yangın söndürme uçağı eksikliğinden kaynaklanan zafiyeti bir kez daha gün yüzüne çıkardı. Tartışmaların ardından Orman Genel Müdürlüğü'nün sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, “Kara müdahalesi yangının kontrol altına alınması için esas unsurdur” denildi.

Araç Sayısı Azaldı

Orman Genel Müdürlüğü'nün, “Yangına müdahalede esas unsur” olarak değerlendirdiği karadan müdahalede kritik önemde bulunan yangın söndürme aracı sayısının da az olduğu ortaya çıktı. Müdürlüğün verilerine göre, 2011 yılında 973 olan yangın söndürme aracı sayısı 2021 yılının sonuna kadar ancak bin 67'ye çıkarılabildi. Envanterdeki yangın söndürme aracı sayısı 2020 yılına göre 2021 yılında 10 azaldı.

OGM'nin 2011 yılına yönelik, “Makine parkında bulunan araç” envanterine yangın söndürme aracı sayısı 973 olarak kaydedildi. Bu araçların 411'inin özel bütçeden, 562'sinin ise döner sermayeden karşılandığı bildirildi. 2013 yılında ise yangın söndürme aracı sayısı 967'ye düştü. OGM, envanterindeki 967 yangın söndürme aracının 418'inin özel bütçeden, 549'unun ise döner sermayeden karşılandığı kaydedildi. 2015 yılında ise envantere kayıtlı yangın söndürme aracı sayısı 983'e yükseltildi. 2017 yılına gelindiğinde ise yangın söndürme araçlarına 71 araç daha eklendi. Müdürlüğün 2017 yılına ilişkin verilerinde, “Yangın söndürme aracı” olarak sınıflandırılan araçların toplam sayısı bin 54'e ulaştı. 2019 yılında OGM'nin yangın söndürme aracı sayısı kayıtlara bin 73 olarak yansdı. 2019 yılından 2020 yılına kadar envantere yalnızca dört yeni yangın söndürme aracı eklendi. Buna göre, 2020 yılındaki toplam araç sayısı bin 77 oldu.

Toplam 10 Araç Eksildi

2021 yılına bin 77 yangın söndürme aracı ile giren OGM'nin Şubat 2022'de son halini verdiği faaliyet raporunda dikkat çeken bir ayrıntı yer aldı. Buna göre, yangın söndürme aracı sayısı 10 adet azalarak bin 67'ye geriledi. Araçların tamamının özel bütçeden karşılandığı belirtildi.

DIPLOMASI YOKSUNU DIŞ POLİTİKANIN DENGELERİ!

AB'NİN UKRAYNA'YA ADAY ÜYELİK KARARI, BU ÜLKENİN FİLEN BÖLÜNMESİNE ZEMİN HAZIRLAYACAK!

AB Komisyonu, AB üyeliği için başvuran Ukrayna ve Moldova'ya adaylık statüsü verilmesini AB liderlerine önermeyi kararlaştırdı. AB, Ukrayna'ya yönelik bu tavrı ile ülkenin fiilen bölünmesine de zemin hazırlamış olacak. Ukrayna için alınan bu karar AB'nin Türkiye'ye ve KKTC'ye yönelik tavrının da ilkelerden, kriterlerden uzak tamamıyla siyasi olduğunu bir kez daha gösterdi.

AB Komisyonu Ukrayna, Moldova ve Gürcistan'ın AB üyeliği için nisanda yaptığı başvuruların ardından, Ukrayna ve Moldova'ya 'aday üyelik' statüsü verilmesini, 23-24 Haziran'da yapılacak AB liderler zirvesine önerme kararı aldı. Gürcistan'ın başvurusu ise daha sonra tekrar değerlendirilecek. AB Komisyonu'nun bu kararından önce Ukrayna'nın başkenti Kiev'i ziyaret eden Almanya Başbakanı Olof Scholz, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve İtalya Başbakanı Mario Draghi, Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy ile yaptıkları görüşmede Ukrayna'ya AB'ye aday üyelik statüsü verilmesinden yana olduklarını açıklamışlardı. Ancak başta Macaristan olmak üzere Slovakya, Avusturya, Hollanda, Hırvatistan gibi bazı üye ülkeler Ukrayna'ya hızla adaylık statüsü verilmesine ve savaş koşullarındaki bir ülke için AB kriterleri ve ilkelerinin göz ardı edilmesine karşı çıkıyorlar. Dolayısıyla liderler zirvesinde oy birliğinin sağlanamaması düşük bir olasılık da olsa söz konusu olabilir.

Ayrıca aday üyelik sürecinin ve prosedürlerin uzun yıllara yayılacağı düşünüldüğünde bu kararın Rusya karşısında Ukrayna'ya dolaylı destek ve bir oyalama taktiği olarak da görülebilir. Ancak AB hızlı bir müzakere süreciyle Ukrayna'yı 2-3 yıl içinde tam üye yapma yoluna giderse, bu kez kanımca oldukça ciddi sorunlarla karşılaşılacaktır.

Uzun süredir AB'ye aday veya tam üyelik bekleyen Batı Balkan ülkeleri küstürülmüş olacak. Özellikle Almanya, Batı Balkanlarda Çin, Rusya ve Türkiye etkisini kırmak için bu ülkelerin (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan) AB ile bağlarının güçlendirilmesini, üyelik süreçlerinin hızlandırılmasını istiyor. Bu ülkelerin AB'den uzaklaşmasının önüne geçilmesi, Rusya etkisinin azaltılması için 23-24 Haziran'daki liderler zirvesinin ilk gününe Batı Balkan ülkelerinin devlet ve hükümet başkanları da davet edildi.

Halen Rusya ile savaş halinde olan Ukrayna'nın üyeliğe adaylığı 2014'ten bu yana Kırım'ın Rusya tarafından ilhakını tanımayan AB açısından oldukça sıkıntılı görünüyor. Doğu Ukrayna'da Luhans ve Donetsk'te hakimiyetini ve kontrolünü genişleten Rusya, buralardaki iki özerk cumhuriyeti tanıdı. AB şayet Ukrayna'yı üyeliğe alırsa hangi harita çerçevesinde ve hangi egemenlik tanımıyla bunu yapacak?

DOĞU AKDENİZ'DE YENİ BİR SÜREÇ!

Mısır-İsrail-AB arasında imzalanan doğalgaz tedarik anlaşması, İsrail doğalgazının Mısır üzerinden Avrupa'ya ulaştırılmasını öngörüyor. Normalleşme girişimleri sonrası iktidar, İsrail gazının Türkiye boru hattından taşınması projesinin yeniden gündeme geldiğini açıklamıştı. İmzalanan anlaşma, Doğu Akdeniz'de yeni bir süreci işaret ediyor!

Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Rusya'ya yaptırım uygulayan AB, bu ülkeden enerji tedarikini de kısma kararı almıştı. Rusya'dan petrol alımını yılsonuna kadar yüzde 92 azaltma ve 2024 sonrası sıfırlama kararı alan AB, doğalgaz tedariki için de Katar'ın ardından İsrail ile masaya oturdu. Geçen hafta AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'in de katıldığı törenle Doğu Akdeniz'de Leviathan bölgesinde çıkartılan İsrail doğalgazının Mısır üzerinden Avrupa'ya ulaştırılması için anlaşma imzalandı.

✓ İmzalanan anlaşma ile İsrail doğalgazı kurulacak boru hattı ile Mısır'a taşınacak ve buradan da İtalya veya Yunanistan üzerinden Avrupa'ya ulaştırılacak. Mısır'ın da son dönemde keşfettiği zengin doğalgaz rezervleri aynı güzergahtan Avrupa'ya satılacak.

İktidarın yıllardır gergin olan İsrail, Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile ilişkileri normalleştirme girişimlerine karşılık İsrail, doğalgazını Mısır üzerinden satmayı tercih etti. Bunda Türkiye'nin İsrail ve Mısır'la ilişkilerinin henüz Büyükelçi düzeyine çıkarılmamasının etkili olduğu ifade edilse de Mısır'ın da anlaşmada yer alması ve AB'nin tercihini bu yönde kullanarak Türkiye'yi devre dışı bırakması dikkat çekici!

✓ Aynı şekilde önümüzdeki günlerde ilk kez bölge ülkelerini ziyaret edeceği açıklanan ABD Başkanı Biden'ın ziyaret programına İsrail ve Suudi Arabistan dışında Türkiye'yi almaması dikkat çekici bir başka boyut.

Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle küresel enerji piyasalarında petrol fiyatlarının ve buna endekslilik olarak doğal gaz fiyatlarının olağanüstü yükselmesi ABD ve AB'yi alternatif arayışlara yöneltti. Suudi Arabistan üzerinde petrol üretimini artırma ve fiyatların gevşemesini sağlamak için baskı kurmaya çalışan ABD, Rusya ile OPEC+ oluşumunda yer alan Suudi Arabistan'ı ikna edemedi.

Gerek İsrail-Mısır-AB anlaşması gerekse ABD Başkanı Biden'ın ziyaret programına sadece İsrail ve Suudi Arabistan'ı alması, iktidarın normalleşme adımlarının ve bu ülkelerin kapısına gitmesinin umulan sonuçları vermediğini ortaya koydu!

ALDI YETKİYİ, GÖRDÜK ETKİYİ; KİBRİNE ESİR OLMUŞ, ÜLKEYİ YÖNETTİĞİNİ SANIYOR

, Erdoğan'ın 2018 seçimlerine giderken söylediği "Siz bu kardeşinize yetkiyi verin. Ha ondan sonra bu faizle, şunla, bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" sözlerini asla unutmayalım. Böyle söyleyip aldı yetkiyi, şimdi millete gösterdi etkiyi. Bu dört yılda bütçeden ödenen faiz, dolar kuru, Türkiye'nin risk primi, benzin ve mazot fiyatları ve enflasyon katlanarak arttı. Bugün, millete verdiği sözleri tutmayan, taahhüdünü yerine getirmeyen müflis bir siyasetçi, Cumhurbaşkanlığı koltuğunu işgal ediyor. Kibrine esir olmuş, tek başına, ülkeyi yönettiğini sanıyor.

Siyasetçi Veresiye Çalışır, Sermayesi İtibarıdır

Siyasetçi söz verir, milletten oy ister. Verdiği sözlerin karşılığını da sandıkta alır. Vaatlerini ise sandıktan sonra yerine getirmeye uğraşır. Yani siyasetçi peşin değil, veresiye çalışır. Veresiye çalışan siyasetçinin en büyük sermayesi de itibarıdır. İtibar da, millete verilen sözlerin tutulmasıyla kazanılır. 2011 seçimlerine giderken Erdoğan milletimize, 2023 için pek çok söz verdi. Yetmedi, bunları devletin Kalkınma Planına da yazdırdı. Millete taahhüdünü TBMM'de resmileştirdi. Önce, "Türkiye'yi, dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri yapacağım" dedi. Sonuç ne oldu? 1990'da girdiğimiz en büyük 20 ekonomi arasında, artık yokuz. 2023'e bir kala, Erdoğan Türkiye'yi 23. sıraya düşürdü. Erdoğan 2023 için milletimize başka taahhütler de vermişti. "Milli gelirimizi, 2 trilyon dolara çıkaracağım" dedi. Ama bunun yarısını bile gerçekleştiremedi. 2023'e bir yıl kaldı, milli gelirimiz 800 milyar doların altına düştü, 794 milyar dolar oldu. Kişi başına düşen gelir, 2023 yılında 25 bin dolar olacaktı, öyle vaat etmişti.

Saray'ın Bakanı İtiraf Etti: Türkiye Fakir Bir Ülkedir

Ama kendi atadığı Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı, "Türkiye fert başına 8 bin 500 dolarla, fakir bir ülkedir" diyerek, Saray ve şürekâsının ülkeyi içine düşürdüğü durumu, TBMM'de itiraf etti. Evet, Saray millete verdiği sözleri tutmadı. 20 yılın sonunda ülkeyi getirdiği yer fakirlik, fukaralık. Hep söylüyoruz: Gerçeklerin er ya da geç, ortaya çıkmak gibi güzel bir huyu var. Artık yaşamın gerçekleri karşısında, AK Partililer bile dayanmıyor. "Kral çıplak!" diye bağırıyor.

Aldı Yetkiyi, Gösterdi Etkiyi

Erdoğan bundan dört yıl önce 19 Haziran 2018'de, milletimizin huzuruna çıkıp başka sözler de verdi: "24'ünde siz bu kardeşinize yetkiyi verin. Ha ondan sonra bu faizle, şunla, bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dedi. Dört yıl önce böyle söyleyip aldı yetkiyi, şimdi millete gösterdi etkiyi... Erdoğan bu sözleri söylediğinde, iki yıllık tahvil faizi yüzde 19'du. Şimdi yüzde 24. Bir yılda bütçeden ödenen faiz, 2018'de 62 milyar 419 milyon liraydı. Bugün son 12 ayda bütçeden ödenen faiz, 221 milyar 280 milyon lira. Bütçedeki faiz harcamaları, dört yılda dörde katlandı. "Faiz sebep, enflasyon netice" safsatısıyla, millet pahalılığa ezdirildi; faiz lobileri abat etti. 19 Haziran 2018'de, Türkiye'nin borç ödeme risk primi 290'dı. Bugün 820. Yine dört yıl önce Erdoğan yetki istediğinde, dolar kuru 4 lira 71 kuruştur. Bugün 17 lira 33 kuruş. 1 litre benzin o gün 6 lira 29 kuruştur. Bugün 27 lira 63 kuruş. 1 litre mazot o gün 5 lira 75 kuruştur. Bugün 30 lira 10 kuruş. O gün 12 kiloluk ev tüpü 92 liraydı. Bugün aynı ev tüpü 335 lira oldu. Erdoğan'ın memleketi Rize'de, ekmeğin fiyatı o gün 1,5 liraydı. Bugün ekmek 5 lira oldu. Enflasyon yüzde 12 idi. Bugün oldu yüzde 74. O da TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla...

Kibrine Esir Olmuş, Ülkeyi Yönettiğini Sanıyor

Bugün, millete verdiği sözleri tutmayan, taahhüdünü yerine getirmeyen müflis bir siyasetçi, Cumhurbaşkanlığı koltuğunu işgal ediyor. Kibrine esir olmuş, tek başına, ülkeyi yönettiğini sanıyor.

Herkesi Her Zaman Kandıramazsınız

Teşhisi doğru koyamazsanız, doğru tedavi uygulayamazsınız. Türkiye'yi uçuracak denen ucube saray rejimi sebeptir. Hayat pahalılığı ve yoksullaşma ise sonuçtur. O nedenle de işe önce bu ucube rejimin sandıkta tasfiyesiyle başlamak gerekir. Eski Amerikan başkanlarından Abraham Lincoln'ün güzel bir sözü var: "Bazı insanları, her zaman kandırabilirsiniz. Herkesi, bazen kandırabilirsiniz. Ama herkesi, her zaman kandıramazsınız." Milletimiz, Erdoğan'ın ağzından çıkan sözlerin, millete verdiği taahhütlerin doğru olmadığını yaşayarak görmüştür. Sarayın yandaşları, beslemeleri, oligarkları, beşli çeteleri, her gün biraz daha semirirken, milletimiz günden güne fakirleşmiştir. Her gün bir başka sıkıntıyla, boğuşmak zorunda kalmıştır.

Bıraktık Ev Sahibi Olmayı, Millet Kirasını Ödeyemiyor

"Yabancılar ev satacağız, dolarları alacağız" dediler. Üstüne bir de Türk vatandaşlığını hediye ettiler, ülkede millete kalacak ev bırakmadılar. Şu anda milletimiz çok ciddi bir konut kriziyle boğuşuyor. Milletimiz bıraktık ev sahibi olmayı, artık oturduğu evin kirasını ödeyemiyor. Son bir yılda kiralar, İstanbul'da yüzde 140, Ankara'da yüzde 134, Mersin'de yüzde 146, Antalya'da yüzde 329 zam gördü. Kiracılar perişan. Ev sahipleri ile kiracıları birbirlerine düşman ettiler. Sonra hadi bakalım pansuman, hadi bakalım aspirin tedavisi. Kiralara geçici narh koydular. Bu tabii ki kalıcı bir çare değil. Ama iş Suriyelilere, İdlib'de 1 milyon ev yapmaya gelince, başta atanmış İçişleri Bakanı olmak üzere, tüm Saray şürekâsı seferber oldu.

Yandaşların Ödeyeceği 1,2 Milyar Avro'luk Kiraya Faizsiz Bir Yıl Erteleme

Yandaşa gelince de, çare hiç bir zaman tükenmiyor. Sarayın kibirlisi, pandemi, ekonomik kriz, mücbir sebep dinlemeden, Dolarla Avroyla verdiği garantileri, bütçeden sektirmeden kuruşu kuruşuna yandaşlarına ödedi. Ödemeye de devam ediyor. Ama İstanbul Havalimanı'nı işleten yandaşların, 1 milyar 195 bin Avro devlete ödemeleri gereken kira bedelini, devlete ödenecek kirayı, milletin kesesinden 20 yıl sonraya faizsiz öteliyor. Peki, millet kendi ev sahibine çıkıp, kiramı bir yıl erteleyebiliyor mu? Ne gezer... Dediği anda kendini kapının önünde buluyor. Millete veriyorlar talkımı, yandaşa yediyorlar salkımı. Saray ele ve yandaşlarına hizmette sınır tanımıyor. Ele ve yandaşlarına son derece müşfik, ama milletimize alabildiğine nobran.

KKM'nin Maliyeti Kur Artıkça Katlanıyor

Geçtiğimiz Aralık ayında Nebati Bakan çıktı: "Kur Korumalı Mevduat nedeniyle, Hazine'den tek kuruş çıkmayacak" diye millete söz verdi. Bu yılın ilk beş ayında, bütçeden bir avuç mevduat sahibine ödenen, 21 milyar 100 milyon lira. Bunun arkası da gelecek. Bir de ayrıca bu Kur Korumalı Mevduat kapsamında, Merkez Bankasının kasasından çıkan paralarda var. Bunlarla ilgili henüz herhangi bir açıklama yok. Yetmez tek kalemde tahsilinden vazgeçtikleri, ama sözünü bile etmedikleri, zengin mudilerin Hazineye ödeyeceği, 10 milyar 200 milyonluk birde vergi var. Sözün kısası, KKM'nin bütçeye maliyeti daha yılın yarısına gelmeden, 31 milyar lirayı aştı. Döviz kurları aldı başını gidiyor. KKM'in maliyeti sene sonuna yaklaştıkça her gün biraz daha katlanıyor.

Milletin Gözlerinin İçine Bakarak Dalga Geçiyorlar

Ama Nebati bakan şimdi çıkmış: "Spekülasyonların aksine, KKM'nin bütçeye maliyeti sınırlı" diyerek, milletin gözlerinin içine baka baka millete alay ediyor. Sayın Bakan, 31 milyar lira az bir para mı? Peki, bu yılın ilk beş ayında, 2 milyon 300 bin çiftçi ailesine ne kadar destek verdiler? 19 milyar 900 milyon lira. Bir avuç mevduat sahibine 31 milyar lira, milyonlarca çiftçi ailesine 19 milyar 900 milyon lira. Bunlarda izan da, insaf da kalmış.

Zengini Daha Zengin Etiler, Çiftçiyi Fukaralaştırdılar

Ekonomide alınan her karar, yapılan her tercih, aynı zamanda bir şeylerden vazgeçştir. Erdoğan ve şürekâsı zengini daha zengin ederken, çiftçimizi fukaralaştırmıştır. Bu, gayet bilinçli bir tercihtir. Şu yaz gününde pazar tezgâhlarına, market raflarına yaklaşılamıyorsa, millet evinde tenceresini doldurup kaynatamıyorsa, sebebi işte bu ekonomik tercihlerde aranmalıdır. Çiftçilerimizin maliyetleri ortada. Geçtiğimiz yıl mazotun litresi 7 lira 31 kuruştur. Bugün 30 lira 10 kuruş. Mazot 30 lirayı geçti. Son bir yılda mazota yapılan zam yüzde 312. Yine son bir yılda, üre gübresi yüzde 253, DAP gübresi yüzde 167 zam gördü. Aynı dönemde, besi yemi yüzde 128, süt yemi yüzde 132 zamlandı. Soruyoruz çiftçi bu girdi maliyetleriyle nasıl ayakta kalacak? TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla dahi, tarımsal girdi maliyetleri son bir yılda yüzde 117 artmış. Yine TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla, son bir yılda tarımda üretici fiyatları yüzde 155 artmış. Sebze, meyve, tahıl ve pirinç gibi, tek yıllık bitkisel ürünlerdeki fiyat artışı ise yüzde 190.

Ciddi Bir Gıda Kriziyle Karşı Karşıyayız

Bunlar da ürün daha tarladan çıkarken, ilk elde yaşanan fiyat artışları. Bunun üstüne bir de taşıma maliyetlerini, pazara gelene kadar aracılık maliyetlerini ekleyin. Durum gerçekten felaket. Milletin ucuz meyve, sebze yemesi artık hayal oldu. Çok ciddi bir gıda ve açlık kriziyle karşı karşıyayız.

Savcılarını Göreve Davet Ediyorum, Böyle Zillet Ne Görüldü Ne Duyuldu

Genel Başkanımızın İzmir’de, çiftçilerimizle beraber olduğu toplantıda, kadın çiftçilerin feryatları yürekleri dağıttı. Peki, Tarım ve Orman Bakanı bu feryatları duydu mu? Hayır. Yemedi, içmedi toplantıda dertlerini anlatan kadın çiftçilerin kişisel bilgilerini basınla paylaştı. Aba altından sopa gösterdi. Verdikleri üç kuruşluk paraları, çok marifetmiş gibi anlattı. Kişisel bilgileri paylaşmak suçtur. Ben savcılarını burada göreve davet ediyorum. Böyle bir zillet ne görüldü, ne de duyuldu. Kalbi millete karşı mühürlenmiş Sarayın, kendi gibi kibirli bakanı çiftçiye hizmeti bırakmış, çiftçiyle uğraşır olmuş. Tarım ve Orman Bakanlığı olarak, siz gerçekten iş mi yapacaksınız? O zaman Tarım Kanunu’nun emrettiği destekleri, çiftçilerimize zamanında eksiksiz olarak ödeyin. Kanun emrettiği ama ödemediğiniz, çiftçiye 273 milyar lira borcunuzu hemen ödeyin. Her bir çiftçi ailesine olan, 124 bin 736 lira 27 kuruş borcunuzu hemen ödeyin.

Duyan Da Dağı Taşı Fabrikayla Donattıklarını Sanır

Ama Sarayın kibirlisi ve onun gibi kibirli şürekâsı, milleti unutmuş. Halini görmüyor. Dertini duymuyor. Millete bunlar tepeden bakıyor, millete alay ediyor. Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı çıkmış, “Tarım tarım diye bağırıyoruz, bize getirdiği para 50 milyar dolar” diyor. Allah Allah? Bütün dünya gıda krizine çözüm arıyor, bu zat, tarım sektörünü küçümsüyor. Yetmez, güya sanayi sektörünü övüyor. Bunları gören de, Türkiye’nin dağı, taşını betonla değil de, fabrikalarla donattıklarını sanır. Hep söylüyorum; “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz.” 1990’larda imalat sanayinin milli gelir içindeki payı, yüzde 22- 23’lerdeydi. Devri iktidarlarında bu pay yüzde 19’lara düşmüş. Yine bunlar işbaşına geldiklerinde, imalat sanayi ihracatı içinde, yüksek teknoloji ürünlerin payı yüzde 6,2. Bugün yüzde 3. Ben buradan sesleniyorum, bakan yardımcısı çiftçinin yakasından elini çeksin, kendi işini doğru dürüst neden yapmadıklarının hesabını versin.

Tarım Ve Sanayi Birbirinin İkamesi Değil, Tamamlayıcısı

Tarım ve sanayi birbirinin ikamesi değildir. Tamamlayıcısıdır. İkisi de dış ticarete açık, yani döviz kazandıran stratejik sektörlerdir, üretimdir. Rant değildir. Onun için burada olan biteni anlamıyorlar. Tüm dünya gıda güvenliği olmadan, ekonomik güvenliğin sağlanamayacağını anladı. Ama akılları ranttan başka bir şeye çalışmayan, bu liyakatsiz kadrolar bunu bir türlü anlamadı.

Çevre Bakanı Nebati’nin Gidici Olduğunu Anladı, Yerine Oynuyor

Sarayda; deli bir değil ki, bağlayasın. Ölü bir değil ki ağlayasın. Millet inim inim inliyor. Ekmek zamlarından bunalan vatandaşlarımız, ucuz bayat ekmek alabilmek için, fırınların önünde kuyruklar oluşturuyor. Memlekette kiracılar ev sahiplerini vuruyor. Ama Sarayın atanmış Çevre ve Şehircilik Bakanı çıkmış, milleti ezip geçen ekonomik krize, “Muhalefetin uydurduğu sahte bir kriz” diyor. Anlaşılan bu atama bakan da, Nebati bakanın gidici olduğunu anlamış. Boşalacak koltuğa şimdiden göz kırpyor.

TCMB Kasasında Sent Yok, Hazine’nin Topladığı Vergilerde 500 Milyar Yığıldı

Hep diyoruz. Bunlar, Sarayın yüksek rakımlarında, kendilerinden geçiyorlar. Ama milletimiz herkesin ne yaptığını çok iyi görüyor. Kendisinin halini görmeyenlerin hesabını kesmek için, artık gün sayıyor. Milletin hesabını sormaya hazırlandığı, bir başka büyük suç daha var. Kayınpeder damat bir oldu. Merkez Bankası’nın döviz kasasını beraberce boşalttılar. Bugün döviz kasasında, Merkez Bankasına ait tek bir sent yok. Döviz kasası şu anda 54 milyar dolar açık veriyor Merkez Bankasının. Bu nedenle artık, ihracatçılarımızın dövizlerine zorla el koymaya başladılar. Önce 30’du, 40’tı şimdi 75’lere kadar çıktı. Bunun sonu yok. Ama diğer tarafta da ilginçtir Hazinesin millettten topladığı vergileri, mevduat hesaplarına yığıp duruyorlar. Mayıs sonu itibarıyla kamunun mevduat hesaplarında, 500 milyar liradan fazla para var.

Tek Seferlik Barutu Seçim Öncesinde Atacaklar

Asgari ücretli, memur, işçi, emekli, dul yetim zam bekliyor. Enflasyon ve hayat pahalılığı altında ezilmişler. Bunlar bu paraya dokunmuyorlar. Daha doğrusu dokunamıyorlar. Ülke “faiz sebep, enflasyon netice” safatasıyla yönetildiği için, artık kimse, bu yönetimin enflasyonu düşüreceğine inanç kalmadı. Kendileri de bu durumun farkında. Diyorlar ki şimdi, memura, emekliye, asgari ücretliye şimdi bu paraları verirsek, “Millet döviz kıtlığında, dövize saldıracak.” Çok yüksek devalüasyonlar olacak diye korkuyorlar. Ama bu arada yandaş müteahhitlere ve kur korumalı mevduat sahiplerine ödemedi hiç kusur etmiyorlar. Anlaşılan elde kalan bu bir

defalık barutu, hemen seçim öncesinde atacaklar. Ondan sonra da “Benden sonrası tufan” deyip, çekip gidecekler.

“Gösteririm, Vermem” Dedi, 3 Kuruş Swap İçin Verdi

İnsan omurgası 33 kemikten oluşur. Omurga iskeletin temel kolonudur. Vücudun taşıyıcısıdır. Omurga kırılırsa tedavisi yoktur. Siyasetçinin omurgası ise ilkeleri ve inançlarıdır. Fikri tutarlılık ve doğruluk, siyasetçinin fikri omurgasıdır. Sözünün eri bir siyasetçinin fikri neyse, zikri de odur. “Siyasi şahsiyetlerin geçmişi, sözlerine kefil olmalıdır. Sözleri ileride kendilerinden davacı olmamalıdır” diyor rahmetli bir siyasetçi. Bu hafta Çarşamba günü, Suudi Arabistan’ın Velihaht prensi, Türkiye’ye gelecekti. Cumhurbaşkanı koltuğunda oturan AK Parti Genel Başkanı da, kendisini sarayda kabul edecekmiş. Çinli filozof Konfüçyüs; “Sözlerinizin yumuşak ve tatlı olmasına çalışın. Gün gelir, yemek durumunda kalabilirsiniz” diye, boşuna dememiş. Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı, İstanbul’da Türkiye Cumhuriyeti topraklarında katledildikten sonra, kendisini kim şehit ilan etti? Erdoğan... “Velihaht Prens dedi ki, ‘Cemal Kaşıkçı başkonsolosluktan çıktı.’ Ya Cemal Kaşıkçı çocuk mu? Dışarıda nişanlısı var. Onu alıp ayrılmaz mıydı? Bunlar dünyayı enayi zannediyor. İnsanları enayi zannediyor. Bu millet enayi değil. Hesabı sormasını bilir” diye, millete ahkâm kesen kimdi? Tabi Erdoğan’dı... “Suudi Arabistan belgeleri dinlemek istedi. Ama bir de almak istedi. Ya kusura bakmayın o kadar da değil. Dinletiriz, gösteririz, ama vermeyiz. Ha verelim de bunları ondan sonra yok mu edeceksiniz” deyip, millete caka satan kimdi? Yine Erdoğan’dı... Yandaş basınlarında bu Velihaht Prens için, “Seri katil” diye yazdıran kimdi? Tabi ki saraydı. Ama sonra da vermem dediği dosyayı Suudilere 3-5 kuruş SWAP anlaşması karşılığında veren kimdi? Ardından tükürdüğünü bir güzel yalayıp, koşa koşa Suudi Arabistan’a giden kimdi? Erdoğan’dı...

Şimdi Velihaht Sarayında Ağırlamaya Hazırlanıyor

Bu arada dün, dosyanın Suudi Arabistan’a gönderilmesine muhalefet şerhi koyan, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı’nın da, İstanbul’dan sürüldüğünü öğrendik. Bu hukuk insanı yapılan haksızlık karşısında, görevi bırakma kararı almış. Yine Gezi davasına muhalefet şerhi koyan Hâkimin de, görev yeri değiştirilmiş. Şimdi bu yaptıklarını milletimizin görmediğini, anlamadığını mı, sanıyorlar. Sarayın Kibirlisi, etmedik laf bırakmadığı velihaht prensi, şimdi sarayında ağırlamaya hazırlanıyor. Milletimize yaşattığı zilletlere bir yenisini ekliyor. Peki, bu durumda kim enayi oldu? Kim enayi yerine kondu? Bu soruyu 84 milyonun her bir ferdine soruyoruz. Ama şundan da eminiz. Milletimiz feraset sahibidir. Kendisine zillet üzerine zillet yaşatan bu ikiyüzlülerden, dönmekten başı dönen saray ve şürekâsından, yaptıklarının hesabını sandıkta mutlaka soracaktır.

Bu Ülkede Korku Duvarları Yıkıldı

Zalimin zulmü artıyorsa, zevali de yakındır demişler. Saray rejiminin de zevali yaklaştıkça, zulmü artıyor. Seçim öncesinde milletin sesini, soluğunu kesmek için, hazırlıklarını hızlandırdılar. Sosyal medyada, Sarayın hoşuna gitmeyen paylaşımlara, 1 yıl ile 3 yıl arasında hapis cezası getiriyorlar. Teklifin komisyon görüşmelerinde, Yargıtay’ın da görüşüne başvurulmuş. Yargıtay 8. Daire Üyesi Hâkim İhsan Baştürk, “Ceza hukuku açısından, suçlu ve cezada belirlilik ilkesi gereğince”, bu yasa teklifi sakıncalı demiş. Vay efendim sen misin bunu söyleyen, AK Partili ve MHP’li üyeler Komisyonunda, Yargıtay Hâkimine demediklerini bırakmamışlar. Çünkü maksat farklı. Ama hala şunun farkında değiller. Bu ülkede artık korku duvarları çoktan yıkıldı. AK Partiliği sorgulanmayacak insanlar bile, “Kral çıplak” diye bağırmaya başladı. Şimdiden söyleyelim. Teklif bu haliyle yasalarsa, biz Anayasadan doğan yetkilerimizi kullanıp, bu yasanın iptali için Anayasa mahkemesine dava açacağız.

İki Aday Değil İki Anlayış Yarışacak

Hiç kuşku yok. Önümüzdeki seçim Türkiye Cumhuriyetinin en önemli seçimidir. Bu seçimde iki aday değil, iki anlayış yarışacaktır. Bir tarafta otoriter, baskıcı bir yönetim anlayışı. Diğer tarafta demokratik, özgürlükçü bir yönetim anlayışı. Bir tarafta ucube bir tek adam rejimi. Diğer tarafta çoğulcu demokratik, parlamenter bir yönetim. Bir tarafta millete yukarıdan bakan, kibirli bir zihniyet, diğer tarafta milleti kucaklayan, mütevazı bir anlayış. Bir tarafta sözlerini tutmayanlar, millete taahhütlerini yerine getirmeyenler, diğer tarafta da sözünün eri olan, millete doğruları söyleyenler.

Bize Katılın

Biz milletimize çağrımızı bir kez daha tekrarlıyoruz: “Ülkede hak, hukuk, adalet” diyorsanız, bize katılın. “Sofrada Halil İbrahim bereketi olsun” diyorsanız, bize katılın. “Hiçbir çocuk yatağa aç girmesin” diyorsanız, bize katılın. “Bu ülke ilk 10 ekonomi arasına girsin” diyorsanız, bize katılın. “Gençlerimizin işi, gücü olsun, ülkemizden ayrılmamasın” diyorsanız, bize katılın. “Çiftçi tarlasını ekip, biçsin, kazansın” diyorsanız, bize katılın. “İş insanları rahat yatırım yapsın” diyorsanız, bize katılın. “Hak eden, hak ettiğini alsın. Siyasi kayırmacılık son bulsun”

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

diyorsanız, bize katılın. “Tüyü bitmedik yetimin hakkı yenmesin” diyorsanız, bize katılın. “Suriyeliler davul ve zurnayla evlerine dönsün” diyorsanız, bize katılın. “Milletimizin kanıyla kurulmuş bu devletin vatandaşlığı, dolarla, avroyla satılmasın” diyorsanız, bize katılın. “Bu ülkenin taşı, toprağı, deresi, denizi talan edilmesin” diyorsanız, bize katılın.

Bize katılın. Hep beraber kucaklaşıp, helalleşelim. Bu ülkenin aydınlık geleceğini birlikte inşa edelim. Bu topraklarda kula kulluğu bitirelim. Kul hakkı yiyenlerden de hesabını soralım. Çağrımız size, çağrımız milletimize, katılın bize...